

Finansdepartementet

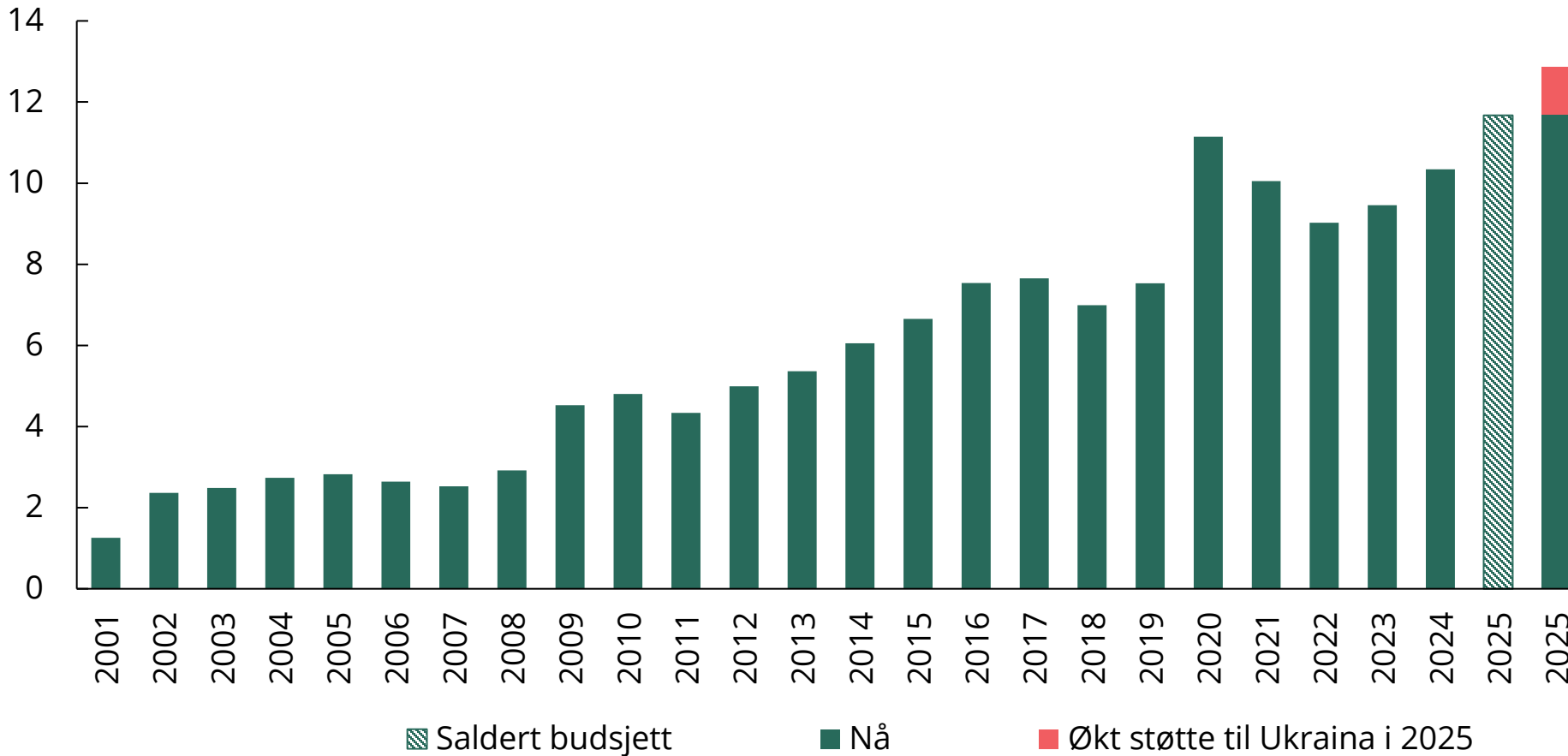
Finanspolitikken i RNB25

For rådgivende utvalg for finanspolitiske analyser

22. Mai 2025

«Et ansvarlig budsjett i en urolig tid»

Strukturelt oljekorrigert budsjettunderskudd i pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge

Kilde: Finansdepartementet

Finanspolitiske indikatorer

	Vedtatt budsjett	RNB2025	RNB uten ekstra støtte til Ukraina
Strukturelt oljekorrigert underskudd	492	542	492
Prosent av trend-BNP Fastlands-Norge	11,7	12,9	11,7
Budsjettimpuls	1,3	2,5	1,3
Uttaksprosent	2,7	2,7	

Kilde: Finansdepartementet

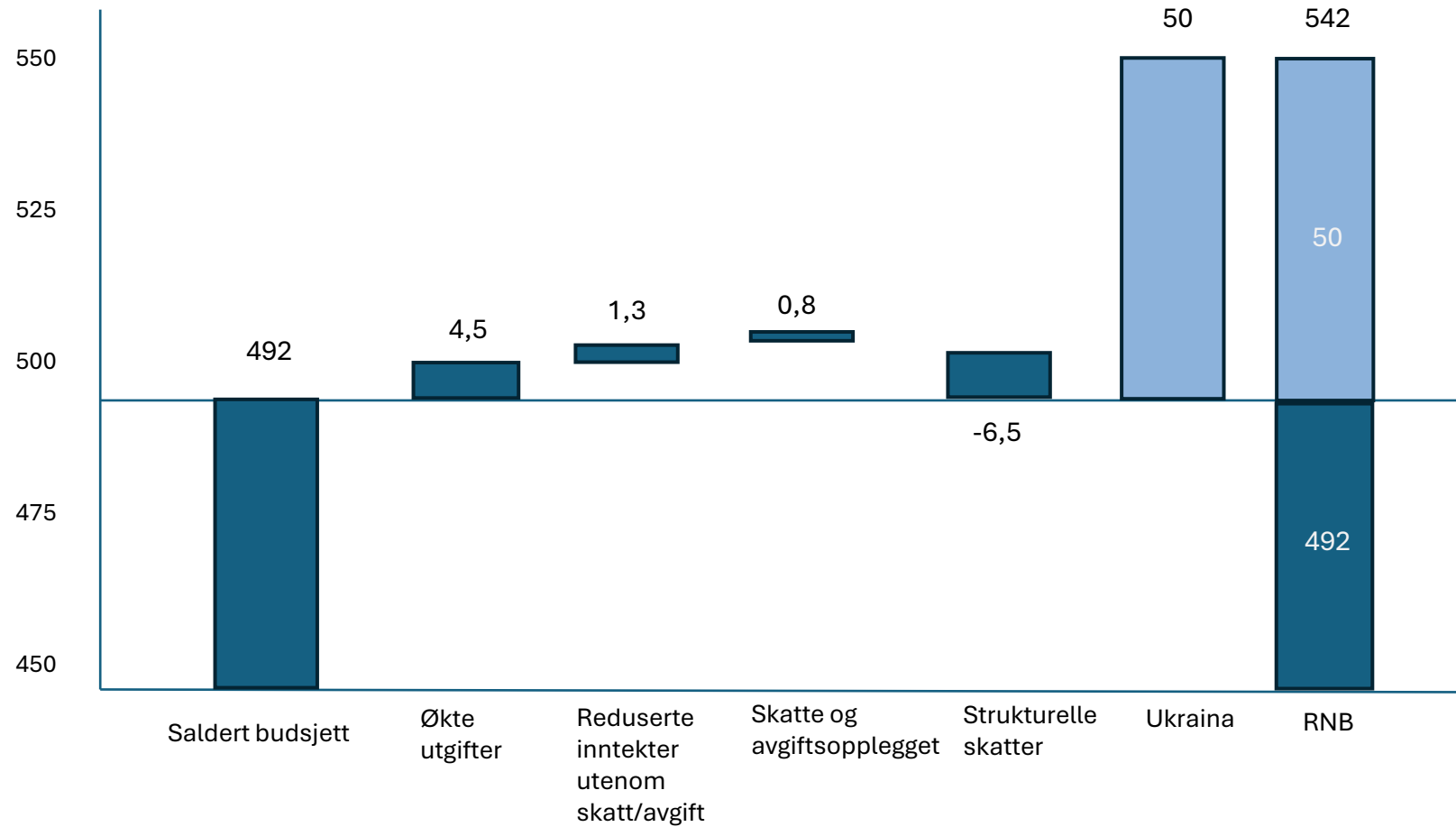
Budsjettvirkninger på BNP for Fastlands-Norge ifølge KVARTS og NORA. Prosent

	<u>Virksomheter på nivået på BNP for</u> <u>Fastlands-Norge¹</u>			
	2023	2024	2025	2026
KVARTS				
Budsjettøppegget for 2023	1,1	1,4	1,6	1,6
Budsjettøppegget for 2024		0,5	0,8	0,9
Budsjettøppegget for 2025			0,5	0,6
2023–2025 samlet	1,1	1,9	2,8	3,1
NORA				
Budsjettøppegget for 2023	0,8	0,6	0,4	0,4
Budsjettøppegget for 2024		0,5	0,4	0,4
Budsjettøppegget for 2025			0,5	0,4
2023–2025 samlet	0,8	1,0	1,4	1,3

Endringer fra vedtatt budsjett

Endringer i strukturelt oljekorrigert underskudd fra saldert budsjett. Milliarder kroner

Større utgiftsendringer

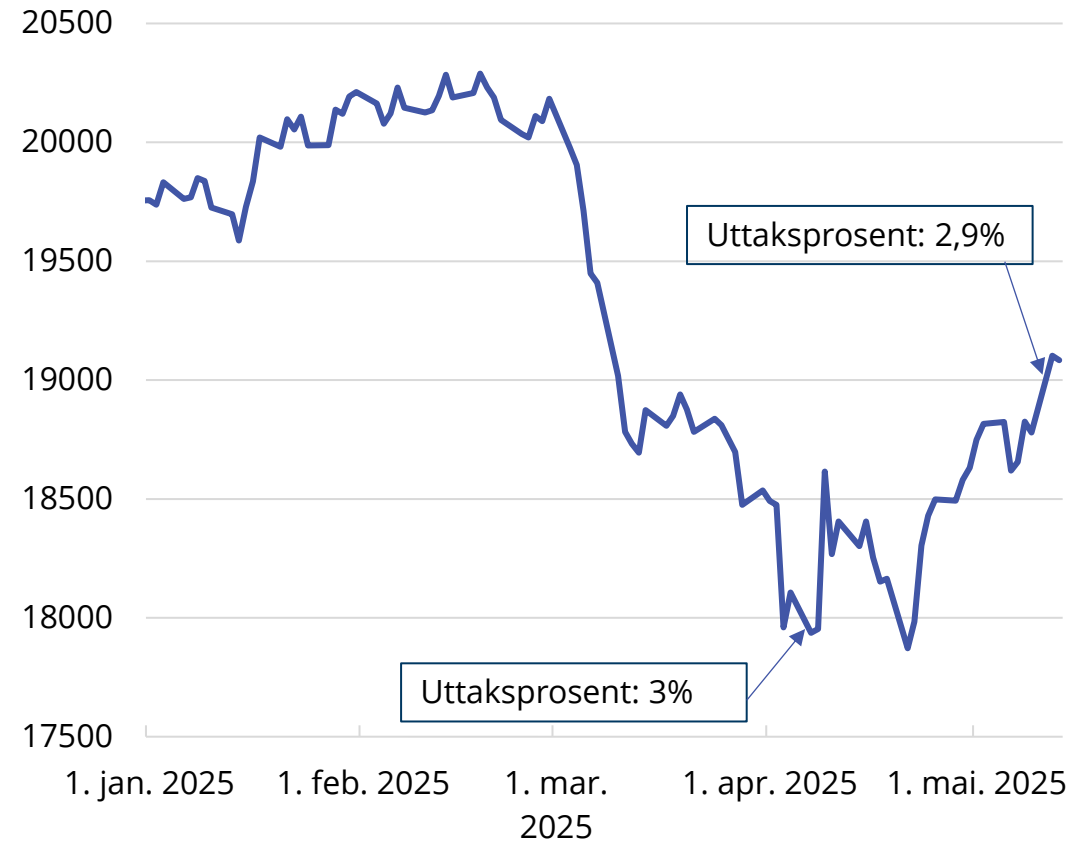
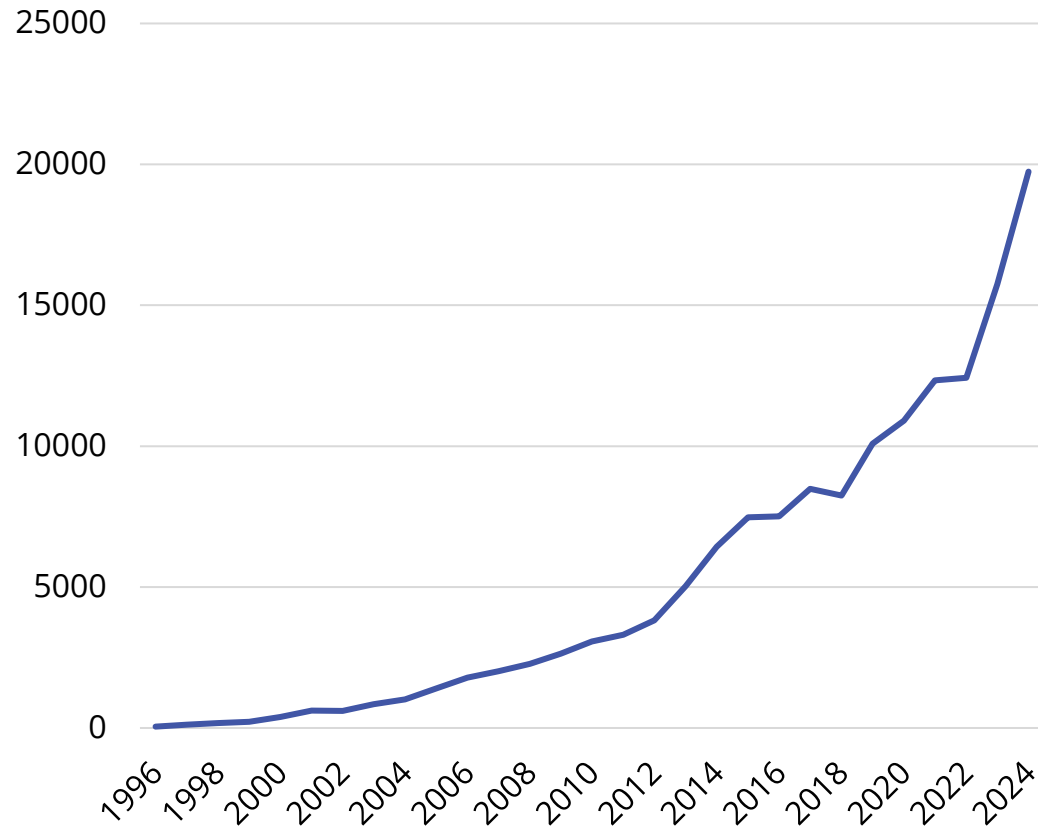
- **4,1 mrd.** kroner til kommunesektoren - ny avtalefestet pensjonsordning (teknisk justering)
- **2,9 mrd.** kroner til økte utgifter under folketrygden (anslagsendringer)
- **0,9 mrd.** kroner i økte utgifter i helseforetakene (anslagsendringer)
- **-2,5 mrd.** kroner i reduserte utgifter til flyktningankomster (anslagsendringer)
- **-1,5 mrd.** kroner i reduserte utgifter til Forsvar (økte donasjoner til Ukraina -2)
- **1,2 mrd.** kroner til Norgespris (6,6 mrd. i 2026), med redusert strømstøtte

Kilde: Finansdepartementet

Svingninger i SPU gir store utslag

Markedsverdi SPU siden 1996 (venstre figur) og gjennom 2025 (høyre figur)

Finansdepartementet

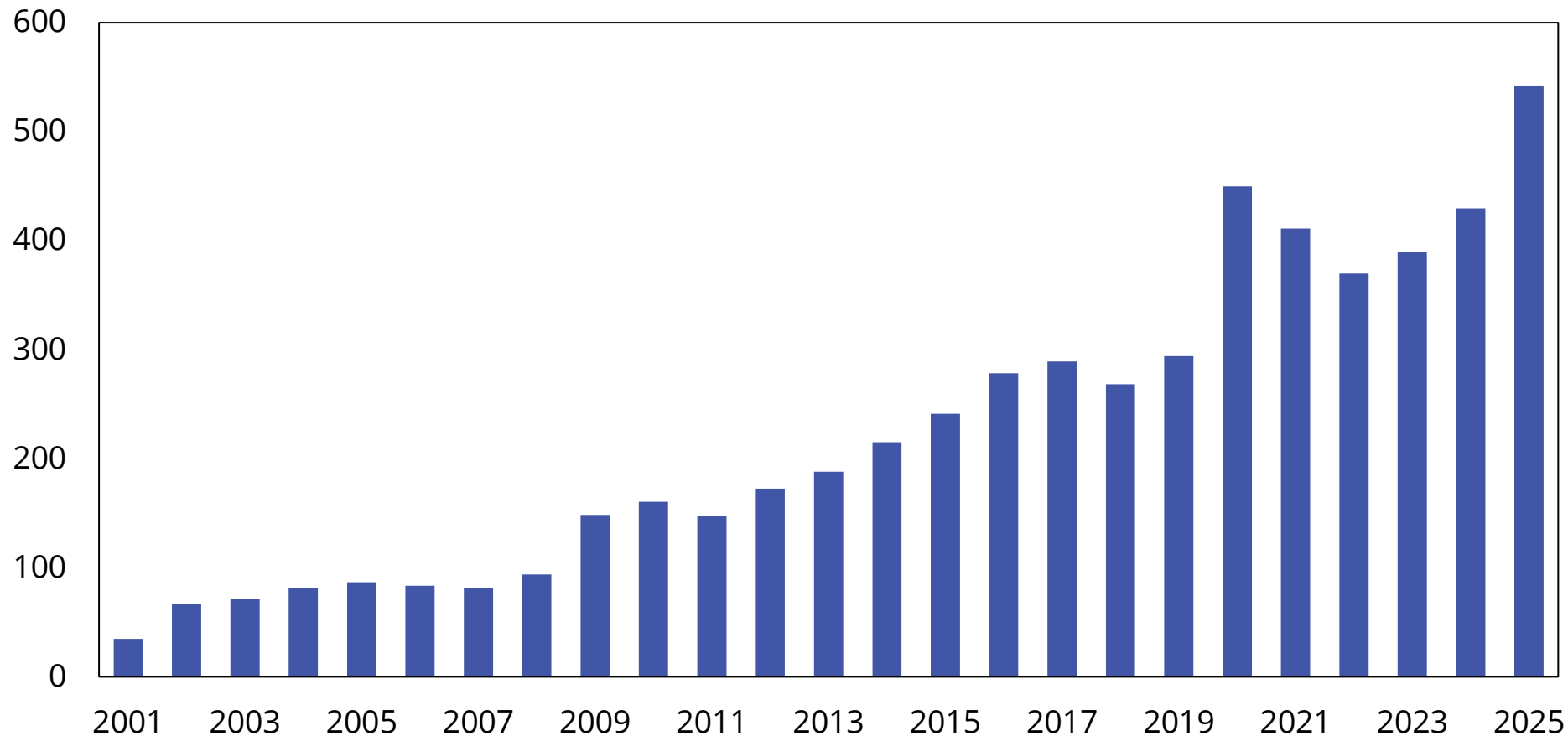
Fondsmidlene - hva har de egentlig gått til?

Rådgivende utvalg for finanspolitiske analyser

22. mai 2025

Bruken av fondsmidler har økt med over 500 mrd. fra 2001

Bruken av fondsmidler i mrd. 2025-kroner

Kilde: Finansdepartementet

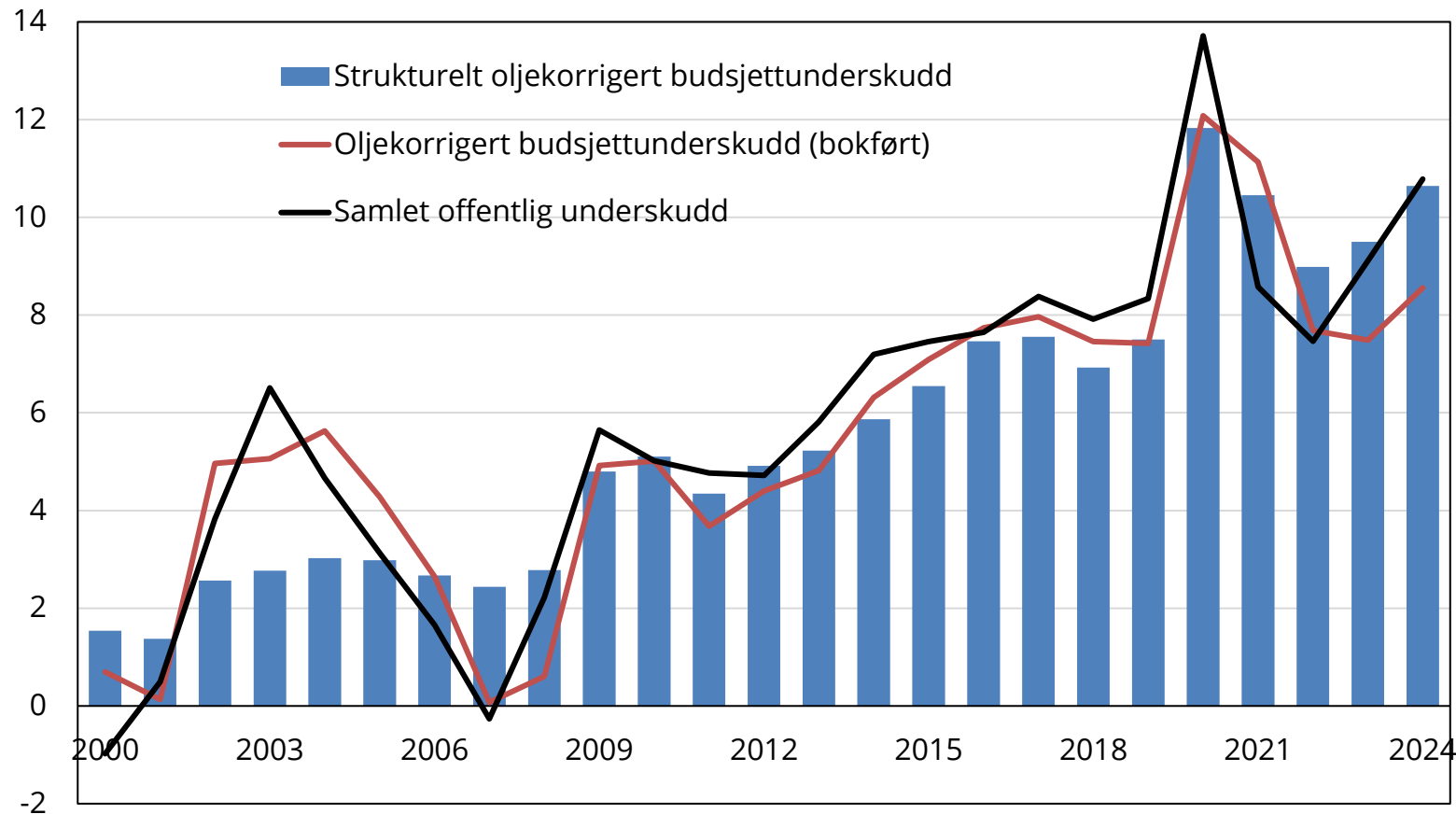

Analysen

- Hele offentlig forvaltning
- Konstruert et oljekorrigert underskudd for offentlig forvaltning
  - Korrigert for inntekter og utgifter knyttet til petroleum/SPU
  - Tilsvarende (påløpt) oljekorrigert underskudd for staten + netto låneopptak i kommuner
- Ser på utviklingen som andel av BNP for Fastlands-Norge

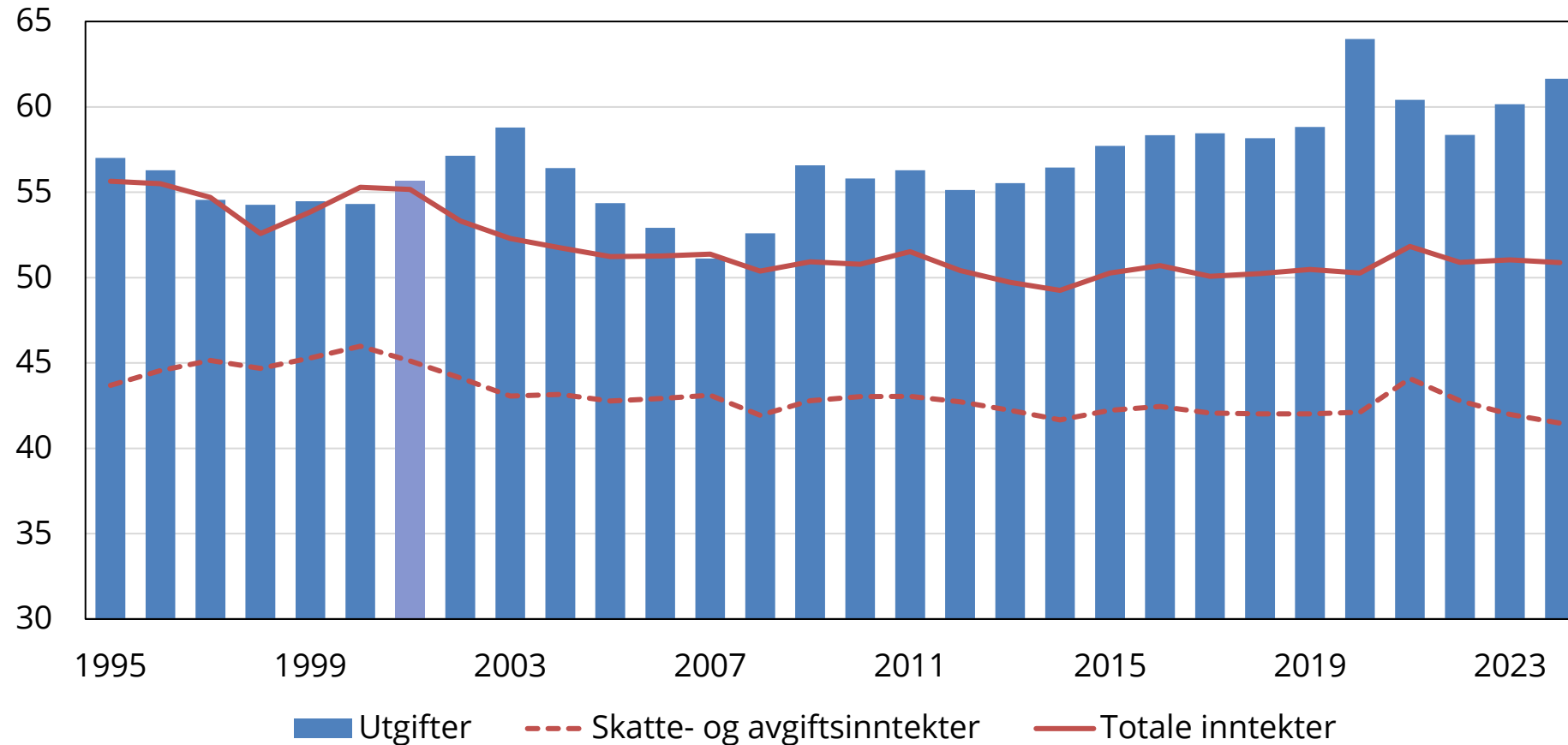
Ulike mål for underskudd – godt samsvar over tid

Andel av Fastlands-BNP. Prosent

Utgifter og skatte- og avgiftsinntekter i offentlig forvaltning¹

Andel av Fastlands-BNP. Prosent

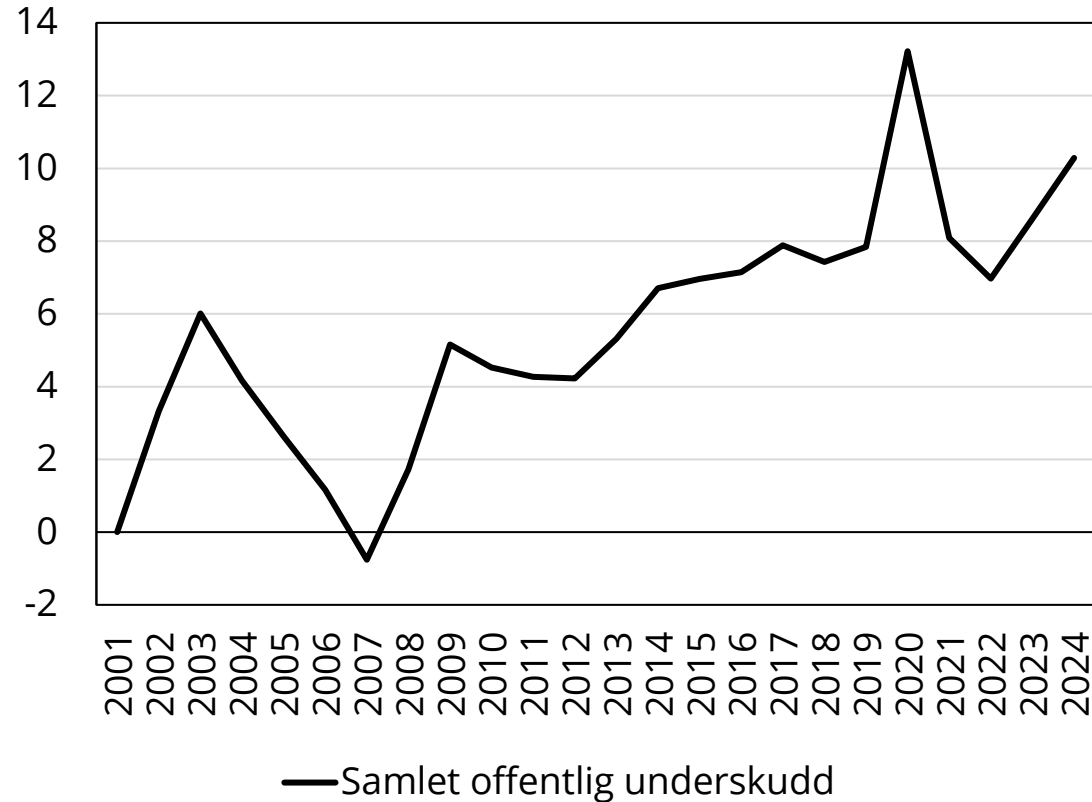
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet

Noen datajusteringer

- Netto formuesinntekter mv:
  - Nettorenteinntekter
  - Andre formuesinntekter
  - Pensjonspremier utenom Folketrygden (fra husholdninger)
- Skatte- og avgiftsinntekter:
  - Inkl. konsesjonskraft, konsesjonsavgift, høyprisbidrag og produksjonsavgift på vindkraft (flyttet fra formuesinntekter)
- Utgifter:
  - Fratrasket betalinger for offentlige tjenester (off. tjenester)
- Justert for arbeidsgiverpremier til offentlige pensjonskasser på både inntekts og utgiftssiden

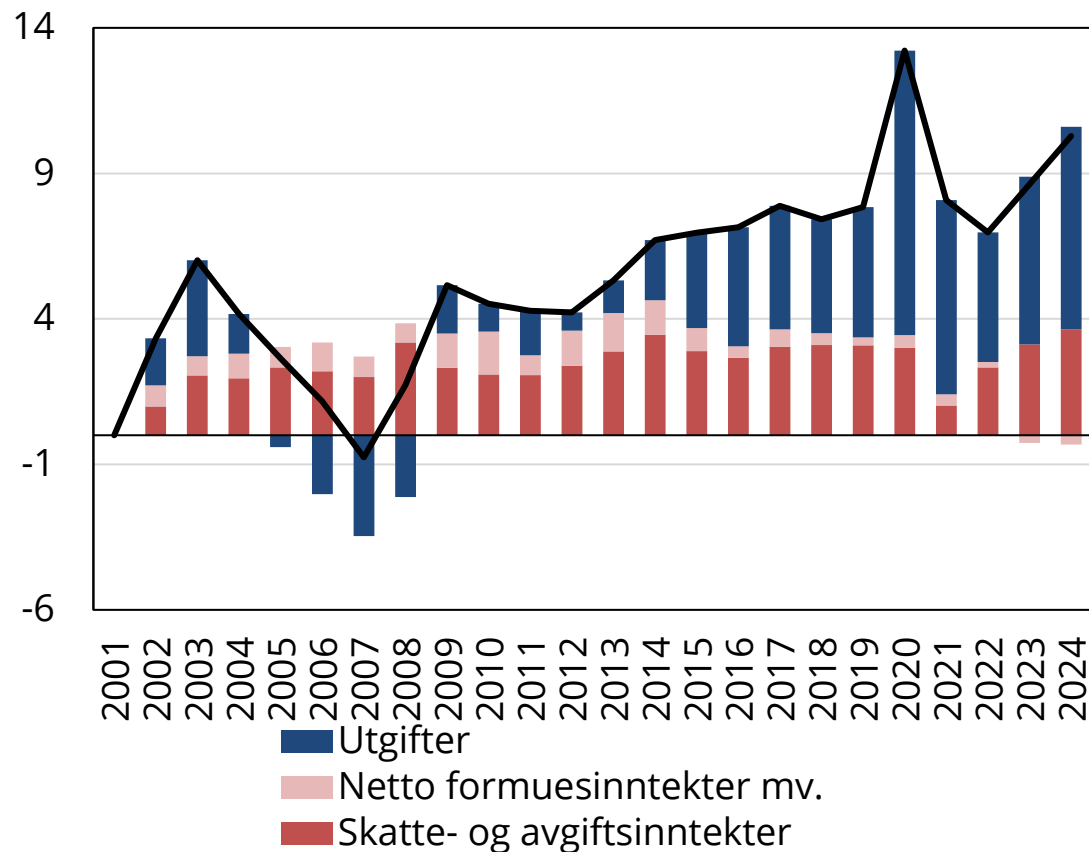
Hva har det økte offentlige (oljekorrigerte) underskuddet fra 2001 til 2024 finansiert?

Kilder: SSB og Finansdepartementet

Hva har det økte offentlige (oljekorrigerte) underskuddet fra 2001 til 2024 finansiert?

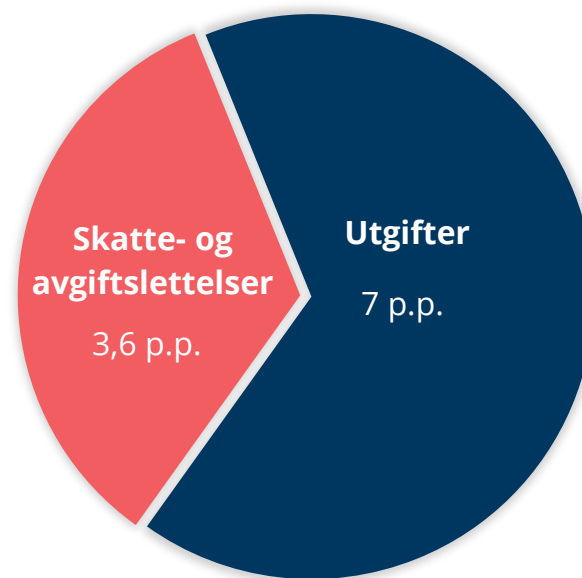
- 1/3 har gått til skatte- og avgiftslettelser
- 2/3 har gått til høyere utgifter

Kilder: SSB og Finansdepartementet

1 av 3 kroner går til skatte- og avgiftslettelser

Endring fra 2001 til 2024, målt som andel av BNP for Fastlands-Norge

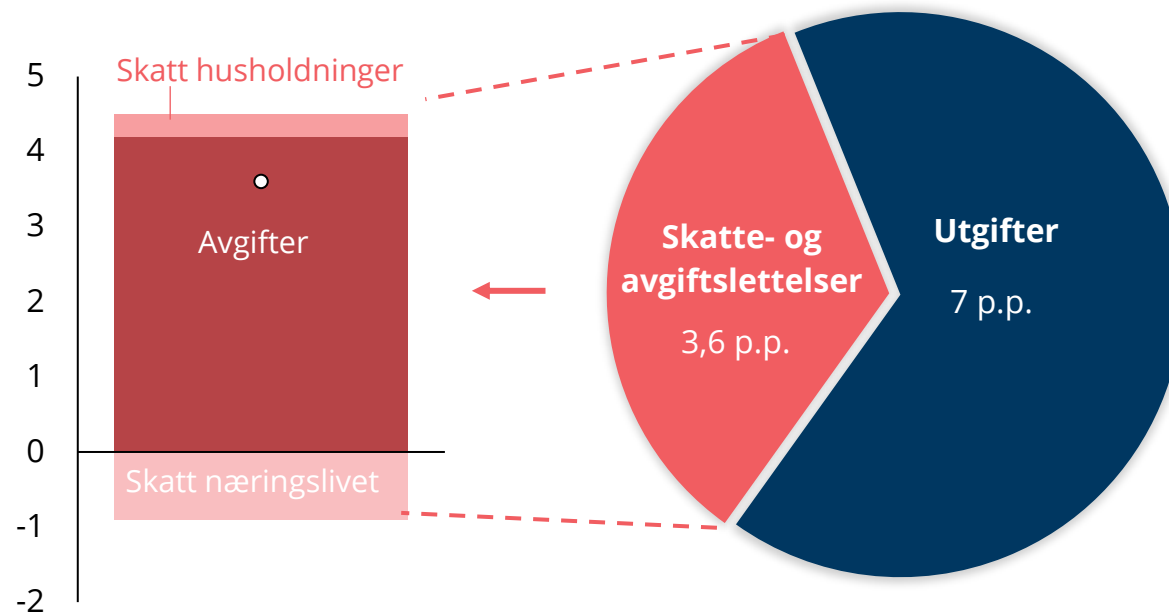

Kilder: Statistisk sentralbyrå og
Finansdepartementet

Hva har skatte- og avgiftslettelsene gått til?

Endring fra 2001 til 2024, målt som andel av BNP for Fastlands-Norge

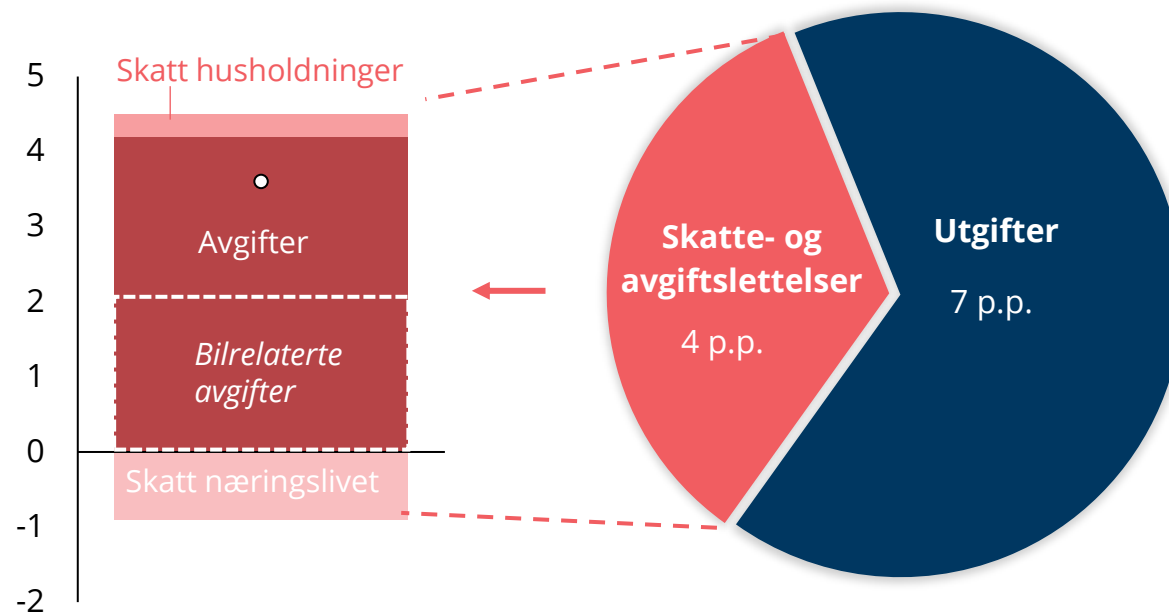

Kilder: Statistisk sentralbyrå,
Kommunal- og distriktsdepartementet
og Finansdepartementet

Hva har skatte- og avgiftslettelsene gått til?

Endring fra 2001 til 2024, målt som andel av BNP for Fastlands-Norge

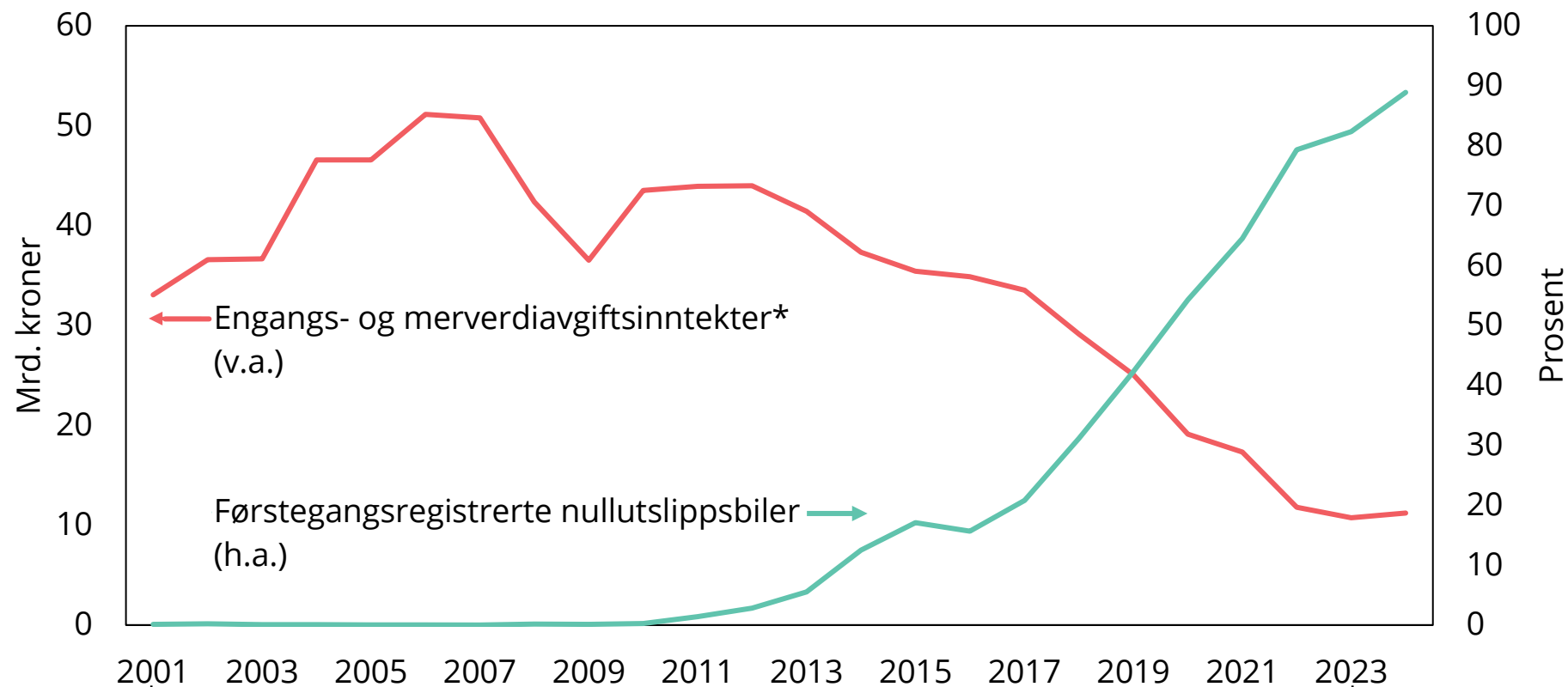

Kilder: Statistisk sentralbyrå,
Kommunal- og distriktsdepartementet
og Finansdepartementet

Avgiftsinntekter fra kjøp av bil og andelen nullutslippsbiler

Mrd. 2025-kroner og prosent

1990

Fritak for elbiler i engangsavgiften

Merverdiavgiftsfritak for elbiler

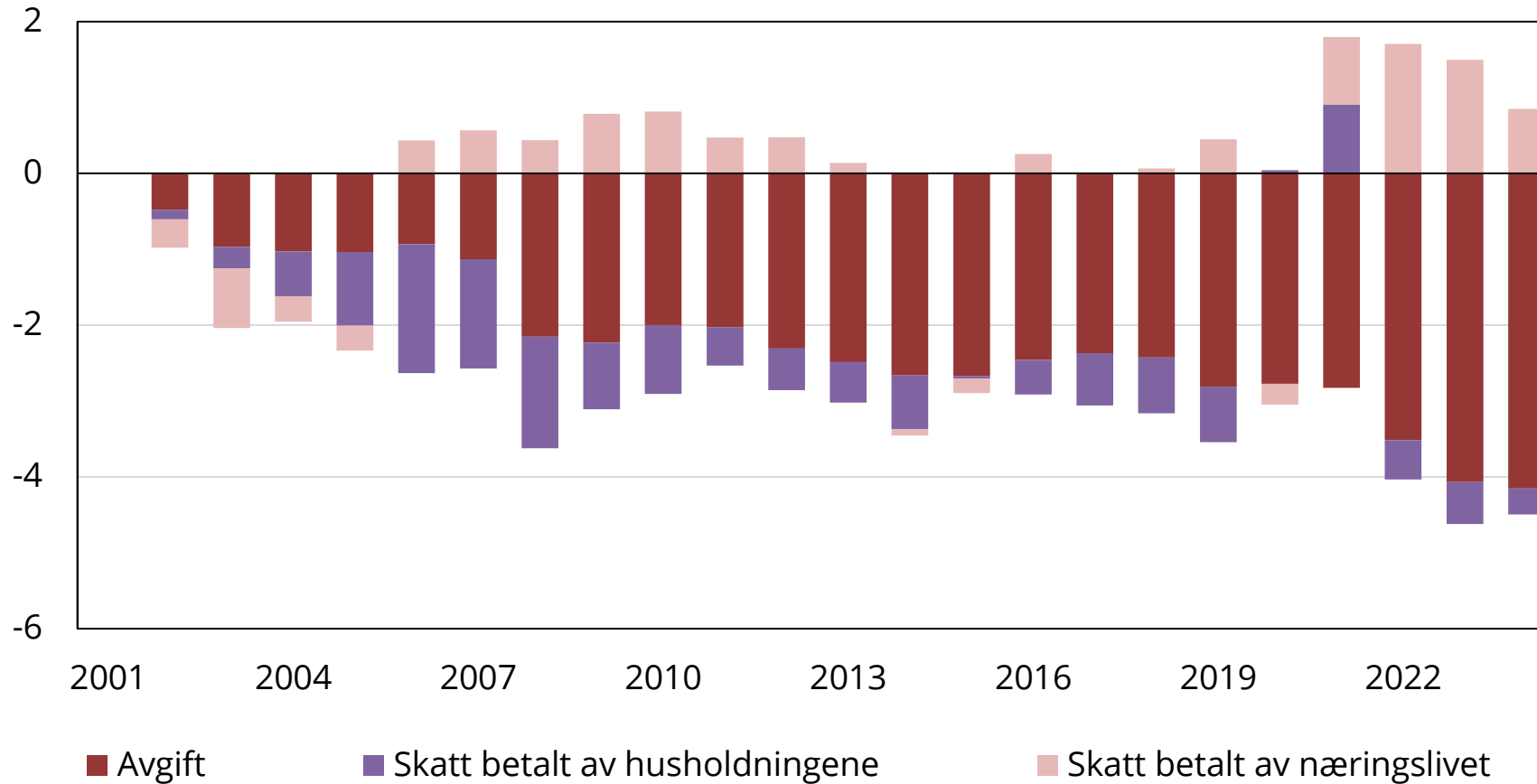
Lav engangsavgift for elbiler og merverdiavgift for elbiler for kjøpesummen over 500 000 kr

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet

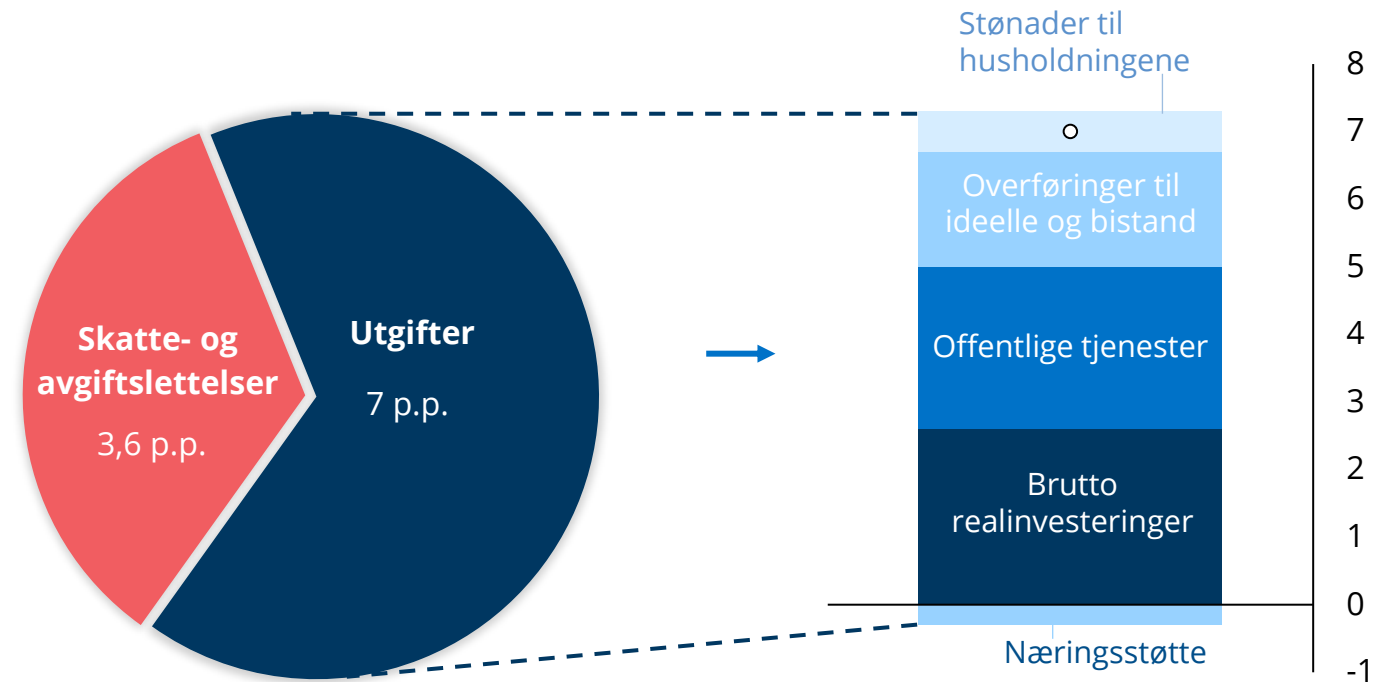
Skatte- og avgiftsendringer fra 2001

Som andel av BNP for Fastlands-Norge. Prosent

Hva har utgiftsveksten gått til?

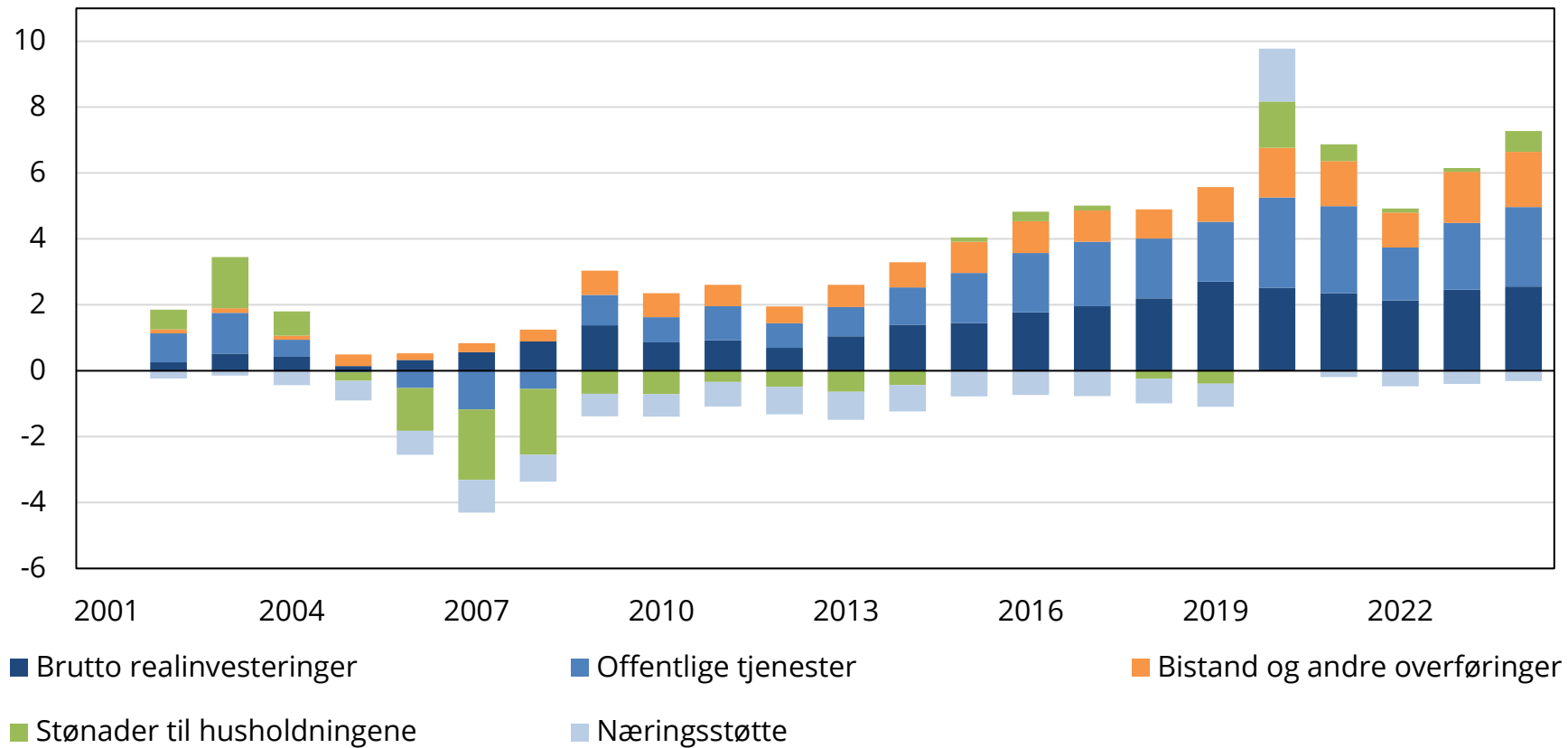
Endring fra 2001 til 2024, målt som andel av BNP for Fastlands-Norge

Kilder: Statistisk sentralbyrå og
Finansdepartementet

Hva har veksten i utgifter og skatte- og avgiftslettelsene fra 2001 til 2023 gått til?

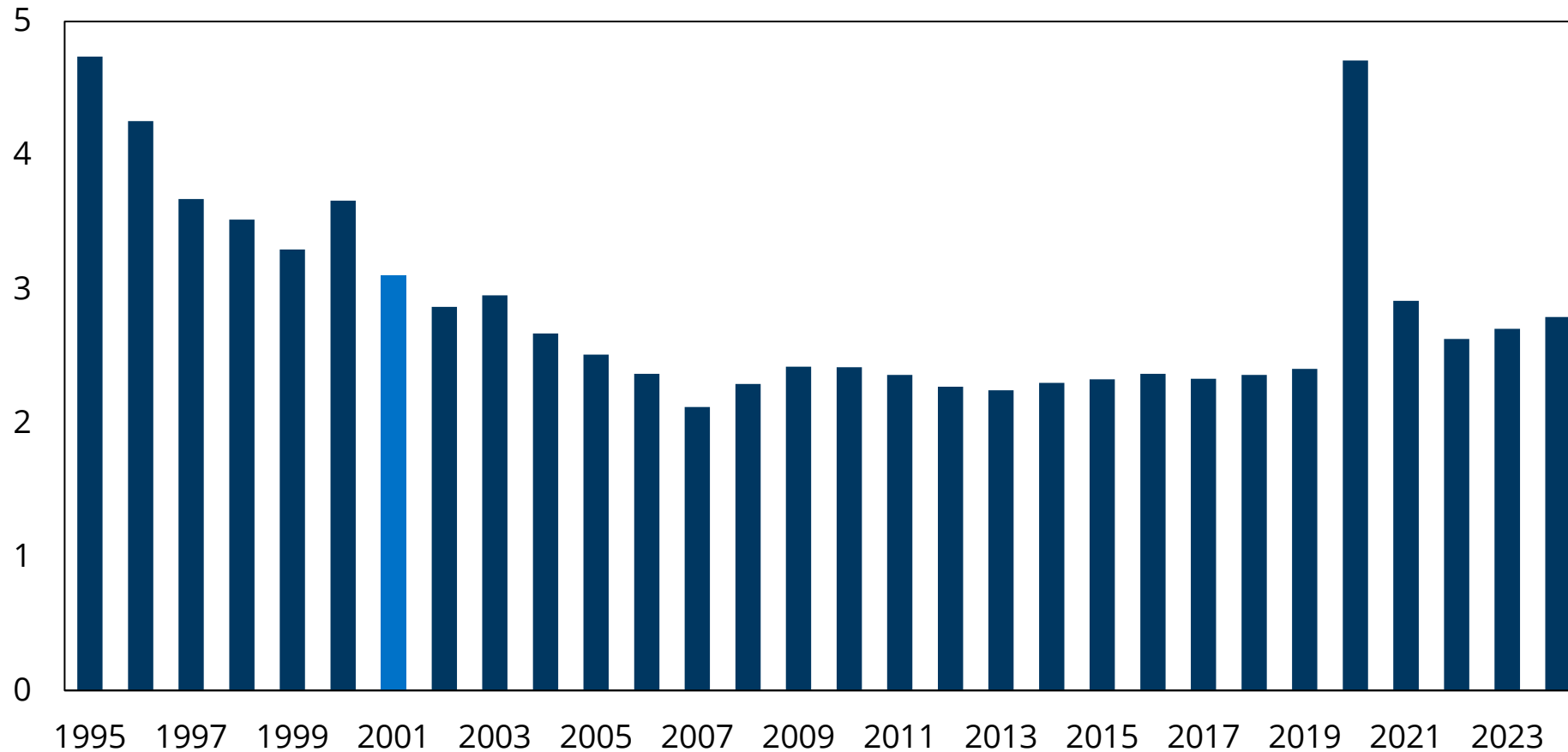
Kilder: SSB og Finansdepartementet

Kilder: SSB og Finansdepartementet

Næringsstøtten har økt de siste årene

Andel av Fastlands-BNP

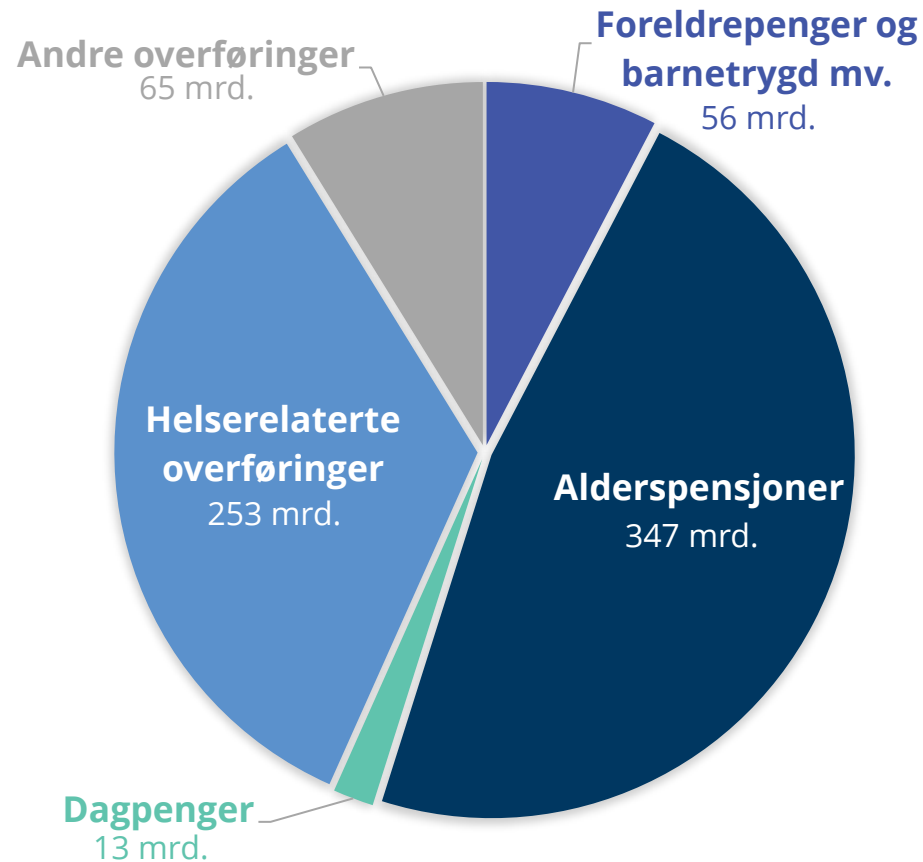

Kilder: Statistisk sentralbyrå og
Finansdepartementet

Hva går overføringene til husholdningene til?

Mrd. kroner. 2024

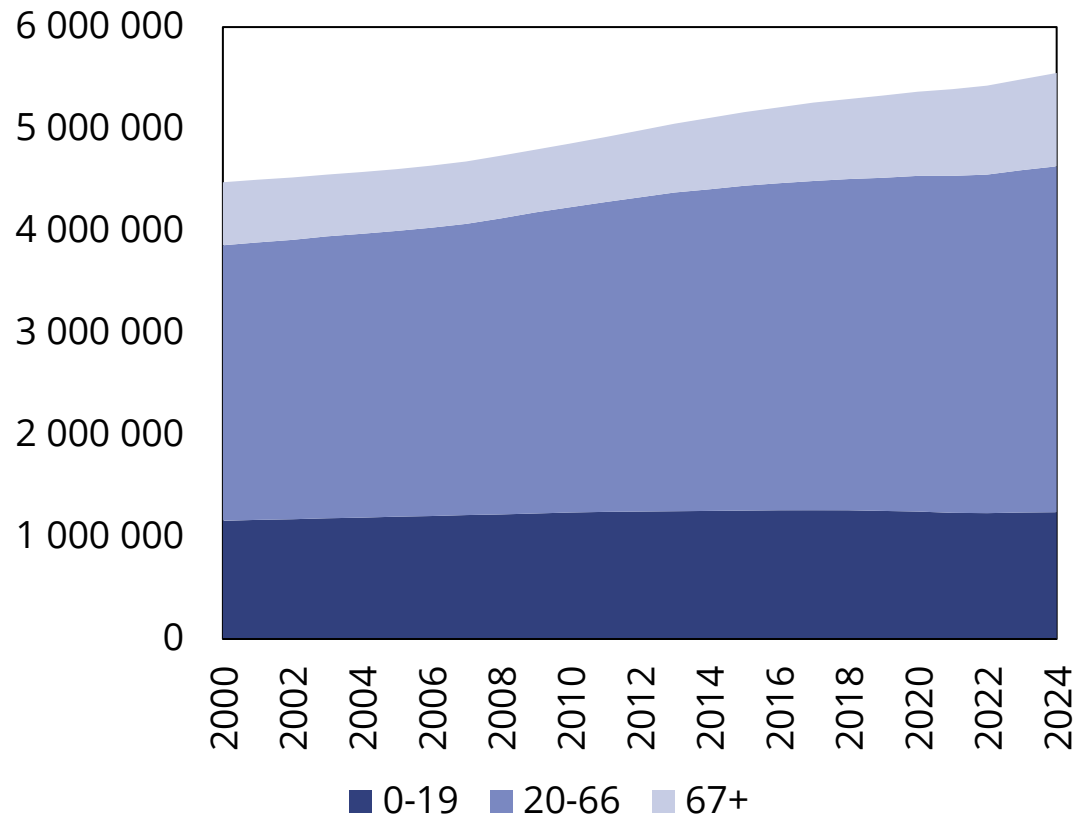

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet

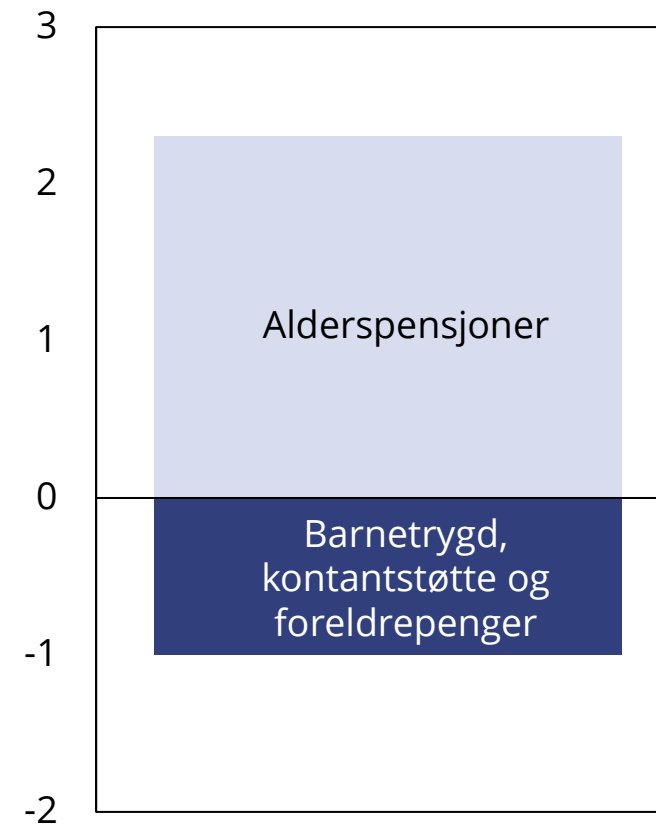
Økte alderspensjoner, men lavere barnerelaterte overføringer

Befolkningen fordelt på aldersgrupper.
2000–2024

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet

Endring fra 2001, målt som andel av BNP
for Fastlands-Norge

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet

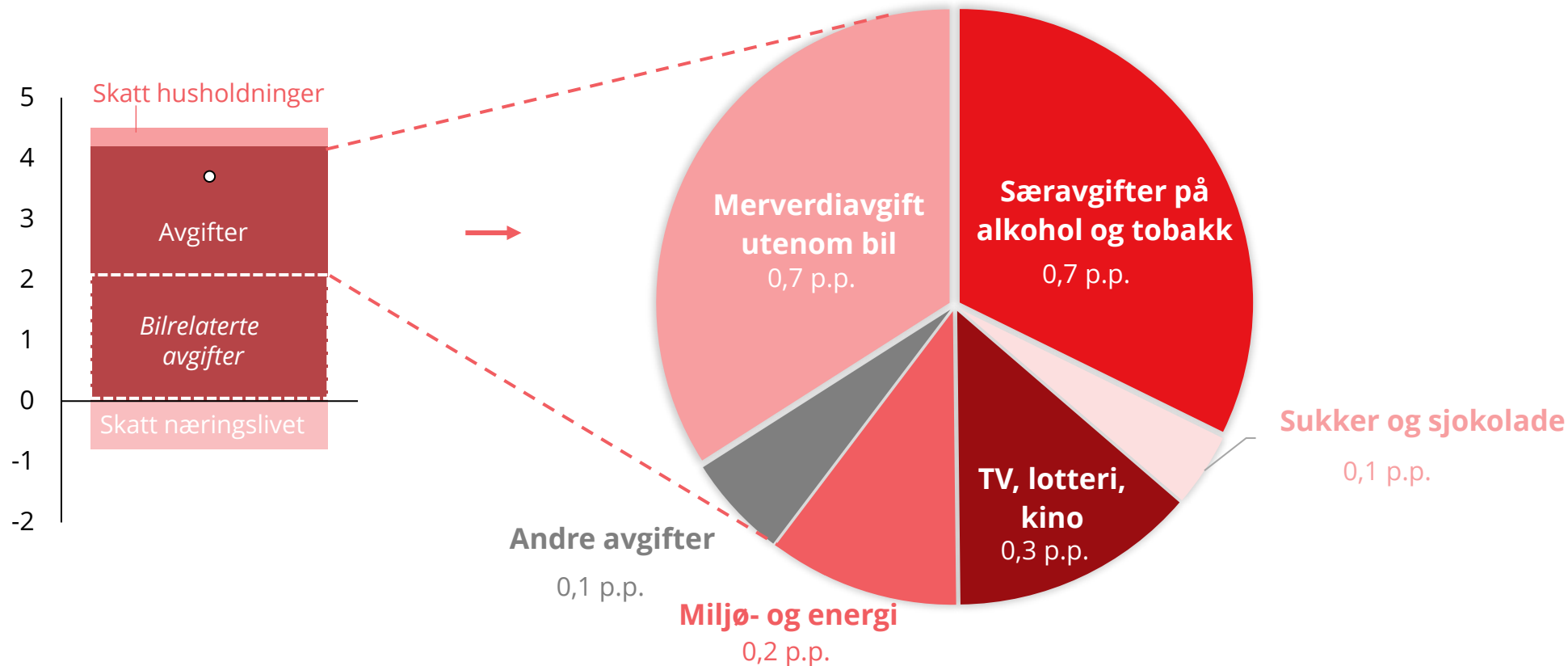

Finansdepartementet

Avgifter utenom bil dekomponert

Endring fra 2001-2024, målt som andel av BNP for Fastlands-Norge

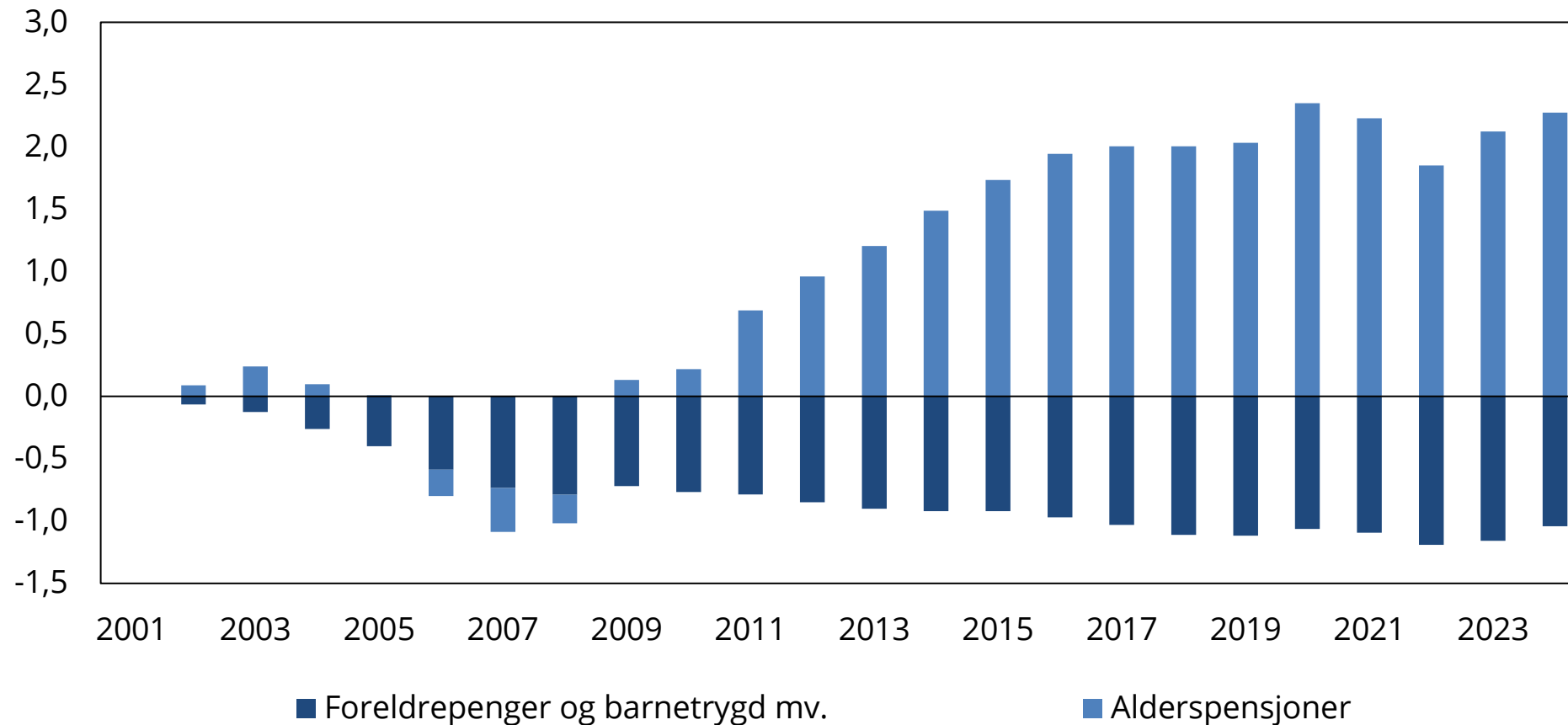

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Kommunal- og distriktsdepartementet og Finansdepartementet

Alderspensjoner erstatter stønader til foreldre

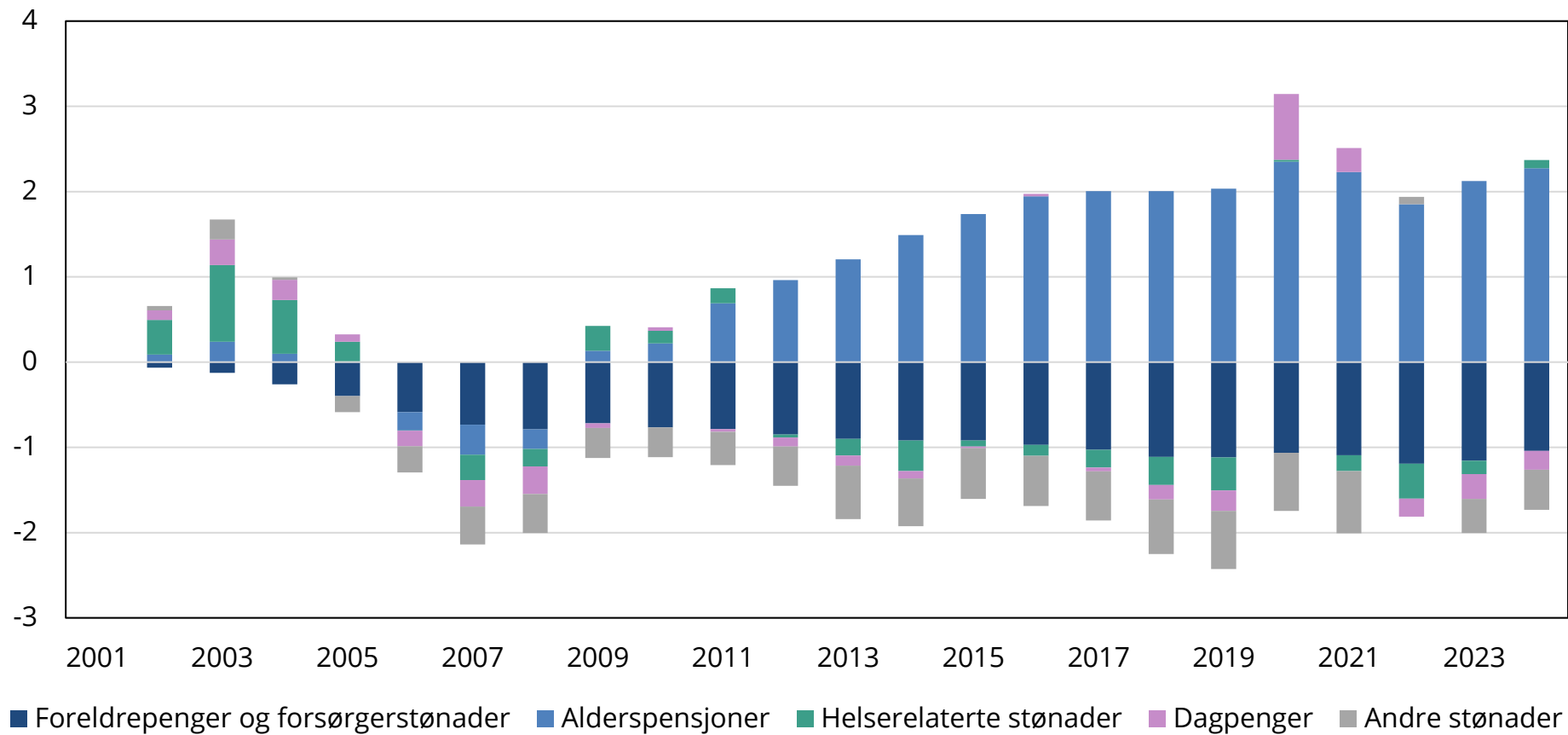
Endring fra 2001, målt som andel av BNP for Fastlands-Norge

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

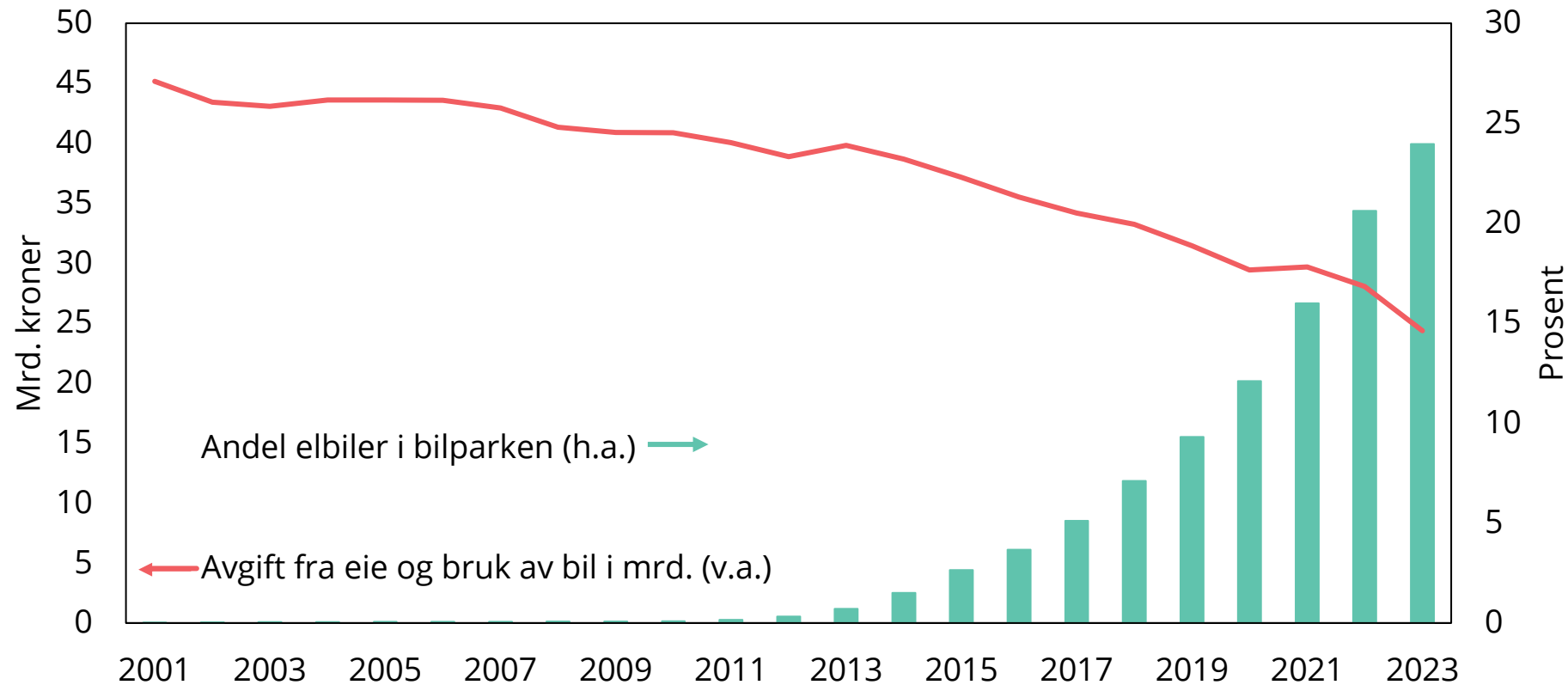

Stønader

Avgiftsinntekter fra eie og bruk av bil

Mrd. 2025-kroner og prosent

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Boks 3.1: Hva har fondsmidlene gått til?

- Dekomponerer offentlig underskudd i bidrag fra økte utgifter og reduserte inntekter
- 2/3 av fondsmidlene, fasett inn tom 2024, har gått til å dekke økte utgifter og 1/3 på lavere skatter/avgifter
- (hva er offentlige tjenester? Noe annet enn tallet for offentlig forbruk i Nasjonalregnskapet)

Lavere skatter og avgifter	
Andre avgifter	0,7
Særavgifter på alkohol og tobakk	0,7
Merverdiavgift utenom bil	0,7
Bilrelaterte avgifter	2,1
Skatt husholdninger	0,3
Skatt næringslivet	-0,9
Sum lavere inntekter	3,6
Økte utgifter	
Brutto realinvesteringer	2,6
Offentlige tjenester	2,4
Bistand og andre overføringer	1,7
Stønader til husholdningene	0,6
Næringsstøtte	-0,3
Sum økte utgifter	7,0
Netto formuesinntekter mv.	-0,3
Sum økte underskudd	10,3

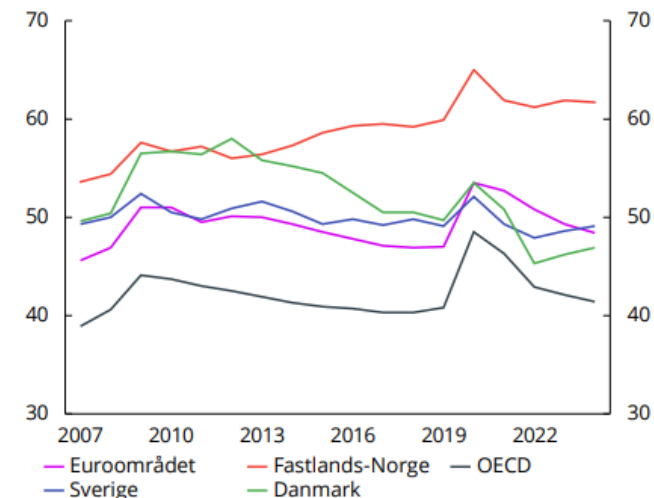
Figur 3.16, 3.17, 3.18 og 3.20 i en tabell. Fra Findeps hjemmesider

Boks 3.1

- Analysen er en nyttig regnskapsmessig dekomponering
- Sier ikke noe om kontrafaktiske inntekter/utgifter i fravær av innfasing av fondsmidler

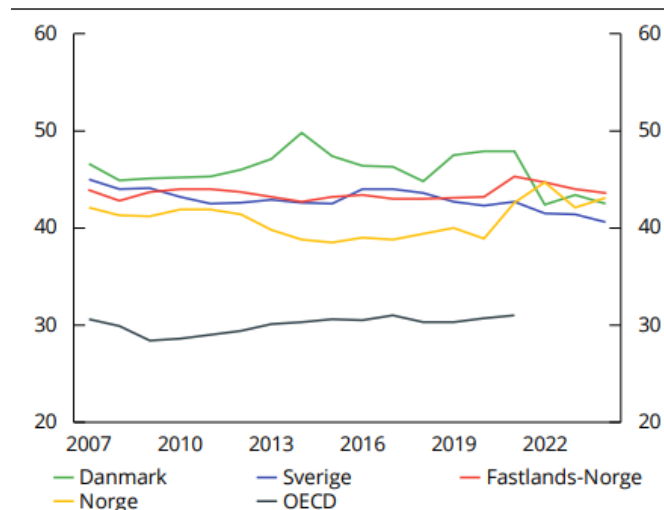
Større skattereduksjon enn vi la til grunn i 2024-uttalelsen

- Det var en nedgang i skatte/avgifts-nivået på ca 2pp mellom 2001 og 2007
- Dette er med i tallene i RNB, men ikke i tallene som lå i Nasjonalbudsjettet for 2024 (utgangspunktet for 2024-uttalelsen)
- I tillegg kan det se ut som tallene for 2024 er lavere enn det utvalget baserte seg på i 2024-uttalelsen
  - I Nasjonalbudsjettet for 2024 var anslaget på skattenivået for 2024 43,6%
  - I RNB er tallet for 2024 41,5%

Figur 1.1 Utgifter i offentlig forvaltning. Prosent av BNP.

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2024.

Figur 1.3 Offentlige skatte- og avgiftsinntekter. Prosent av BNP.

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2024.

Er det disse skattelettelsene vi ønsket oss?

- Så kan en jo diskutere om de skattelettelsene vi har gjort har gitt mest bang for the buck
- Avgiftslettelser på 4,2pp hvorav halvparten bilrelaterte
  - Størrelsen på fallet i inntekter fra avgifter, var sannsynligvis ikke en veldig planlagt politikk
    - Nedgangen i avgifter ble mindre smertefullt med fondsinntekter
- Positive atferdseffekter på bilkjøp (utslipp ned men betyr lite for verdiskaping)
  - Kunne kommet et stykke i samme retning ved å være mer offensive på CO2-avgiften
  - Og kanskje kombinert det med mer offensive kutt i skatt på lave arbeidsinntekter, og kanskje også til næringslivet

Stønader til husholdningene opp 0,6 pp.

Ulike drivere, dele opp mer i figuren?

- Dekker flere poster, noen går opp og andre ned
- Uførepensjon og alderspensjon opp
- Regelstyrke ytelser og aldrende befolkning tilsier at disse kan komme til å fortsette å øke
- Kunne vært tatt inn, også i figuren

B6 Stønader i kontanter til husholdninger	0,6
B61 Pensjoner	2,1
<i>B611 Alderspensjoner</i>	2,3
<i>B612 Uførepensjoner</i>	0,1
<i>B613 Andre pensjoner</i>	-0,3
B62 Arbeidsrelaterte stønader	-0,2
B63 Forsørgerstønader	-1
B64 Utdanningsstønader	-0,2
B65 Sosiale stønader	-0,1
B66 Andre stønader	0

Offentlige tjenester

- Også her kunne det vært nyttig å dele videre inn i utdanning, helse og omsorg osv.
  - Helse og omsorg: som pensjoner er dette poster som kan komme til å fortsette å øke med aldringen

Bistand og andre overføringer

- Offentlige utgifter til bistand og andre overføringer opp med 1,7pp
- Bistandsmål: 1% av BNI
- Når BNI vokser relativt til BNP fastlandsnorge, trekker dette opp bistand som andel av BNP FLN
- Økt bistand forklarer halvparten av økningen i denne posten

B84 Overføringer til utlandet	2024-2001
Uhjelp i % av BNP FLN	0,85 pp
Uhjelp i % av BNP i alt	0,67 pp

Finansdepartementet

Offentlig og privat konsum

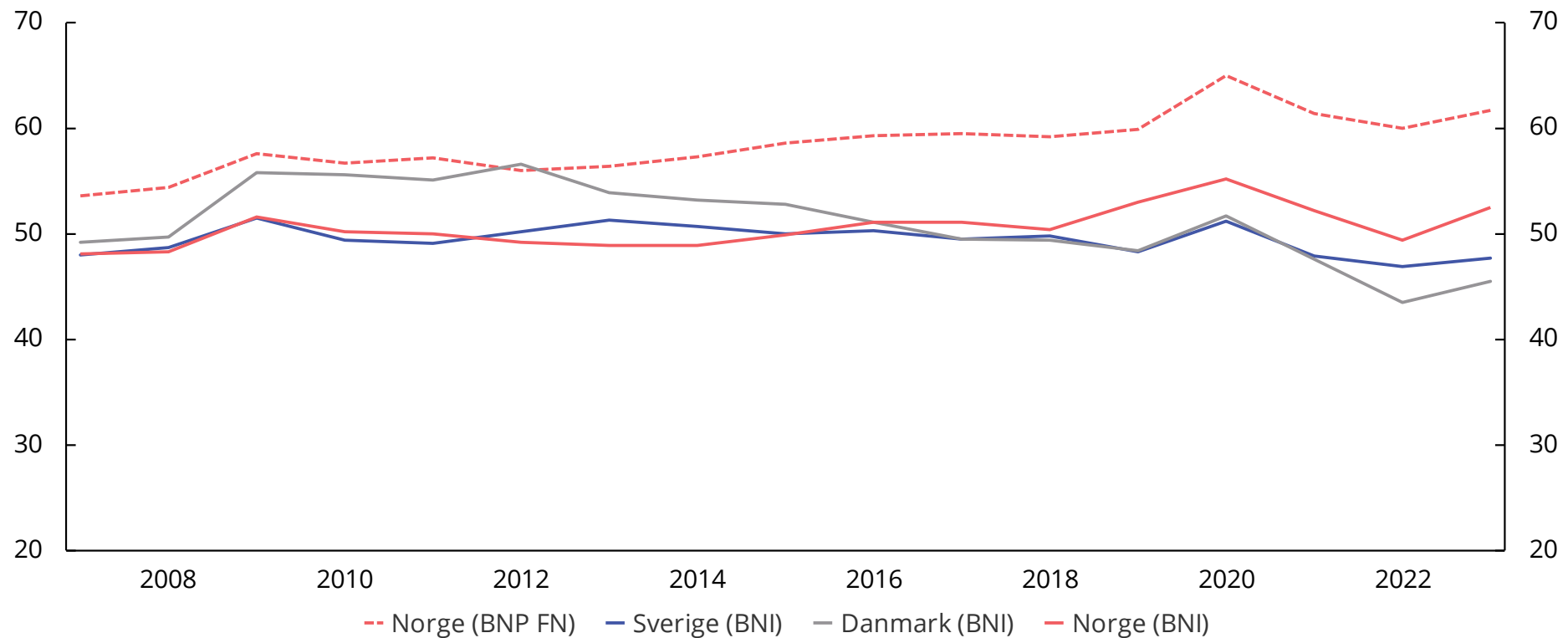
Kari Anne Haugen

22. Mai Olso

Utgangspunkt: Boks 3.6 i NB25

Utgifter over BNI

Utgifter i offentlig forvaltning
Prosent av BNI

Hovedbudskap i den nye boksen:

1) Både offentlig og privat konsum har økt mer i Norge enn i nabolandene

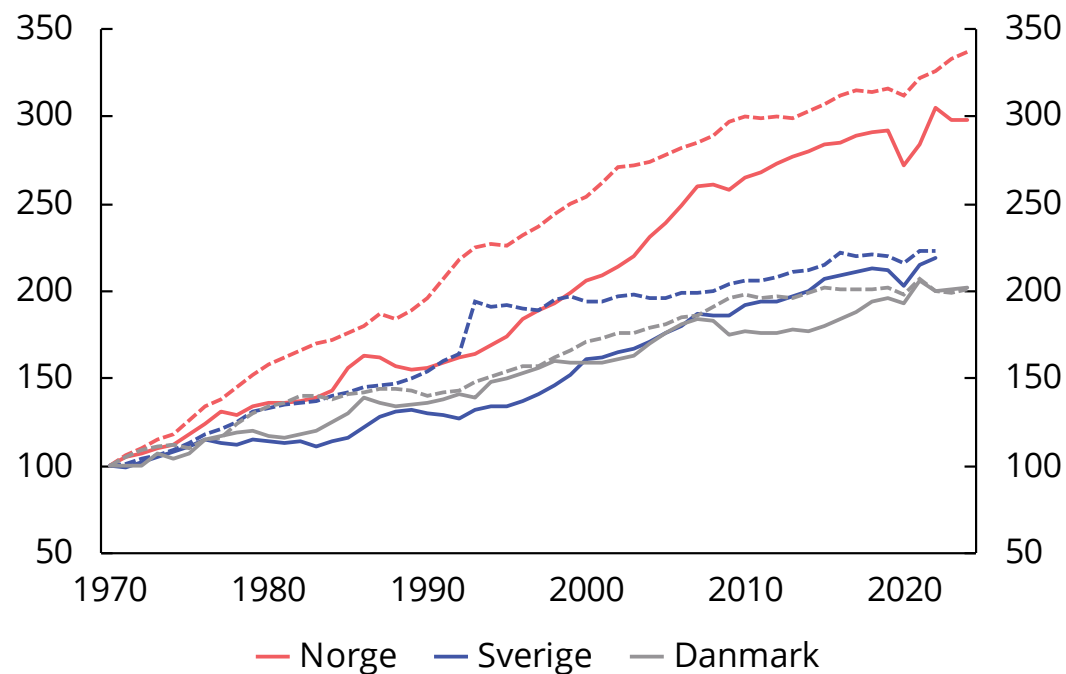
- Vi har hatt bedre inntektsutvikling

2) Ulik prisutvikling på offentlig og privat konsum preger resultatene

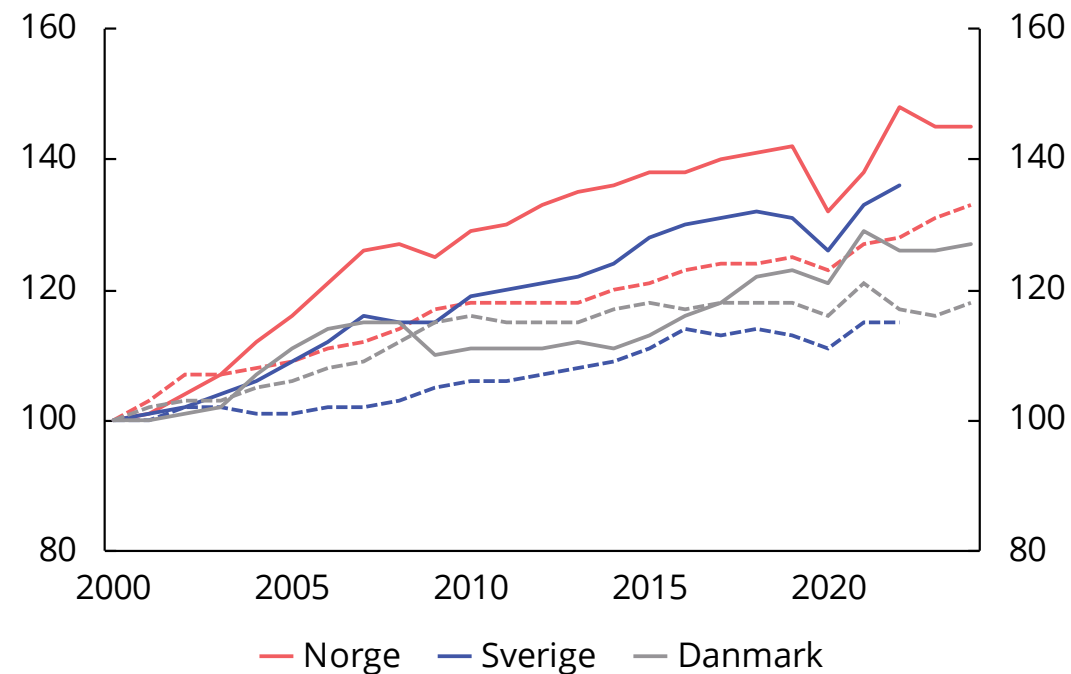
- Målt i verdi har offentlig konsum vokst mer enn privat konsum over tid
- Målt i volum er andelen offentlig konsum (av samlet konsum) om lag på samme nivå som i 1970

Offentlig og privat konsum

Offentlig konsum og privat konsum per innbygger. Faste priser. Indeks. 1970=100

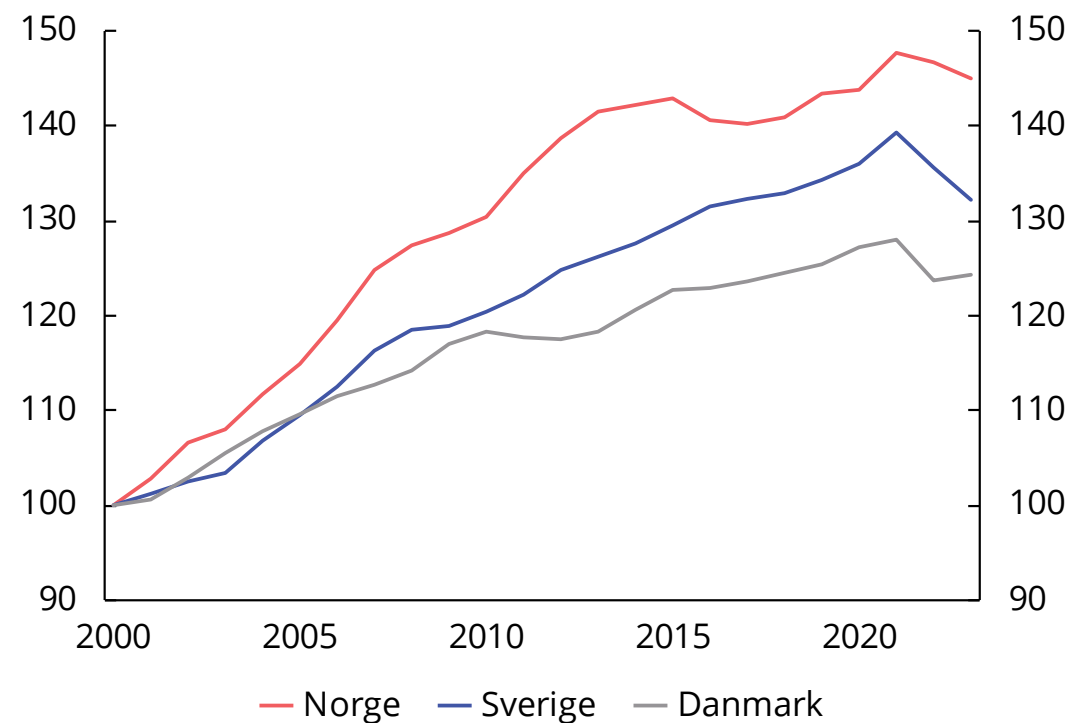

Offentlig konsum og privat konsum per innbygger. Faste priser. Indeks. 2000=100

Vi er rikere

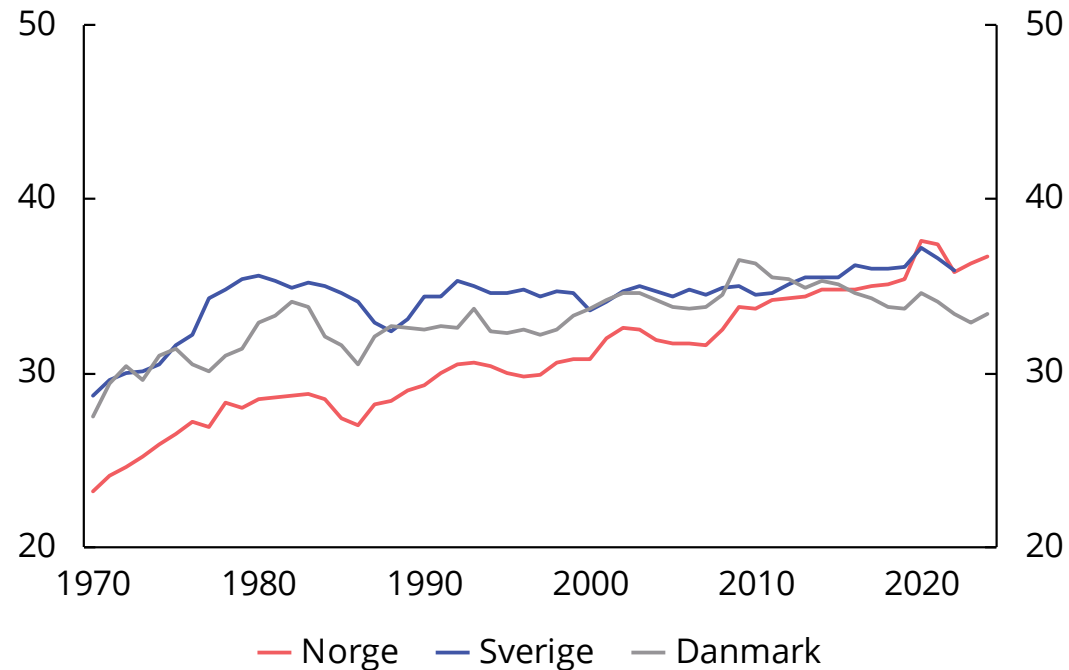
Reallønn. Faste priser. Indeks. 2000=100

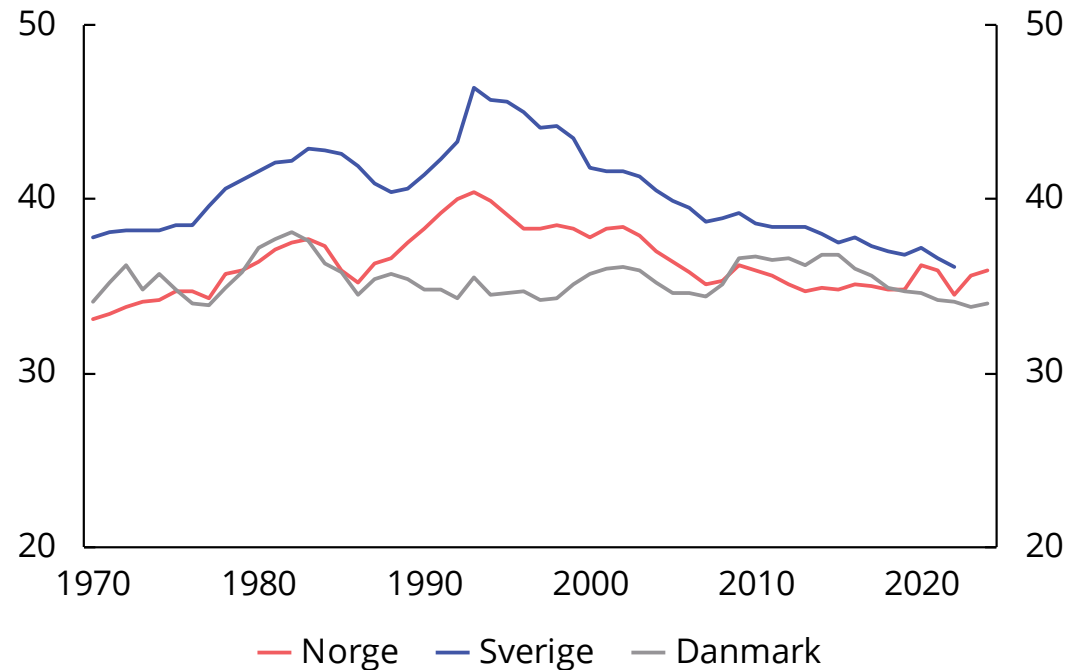
- Produktivitetsveksten ganske lik
- Store bytteforholdgevinster
- Avkastningen på SPU gir oss «ekstrainntekter»

- Svakere siden 2014
  - Oljeprisfall
  - Svakere produktivitsvekst i industrien

Relativ utvikling

Offentlig konsum som andel av samlet konsum (offentlig og privat). Løpende priser. Prosent

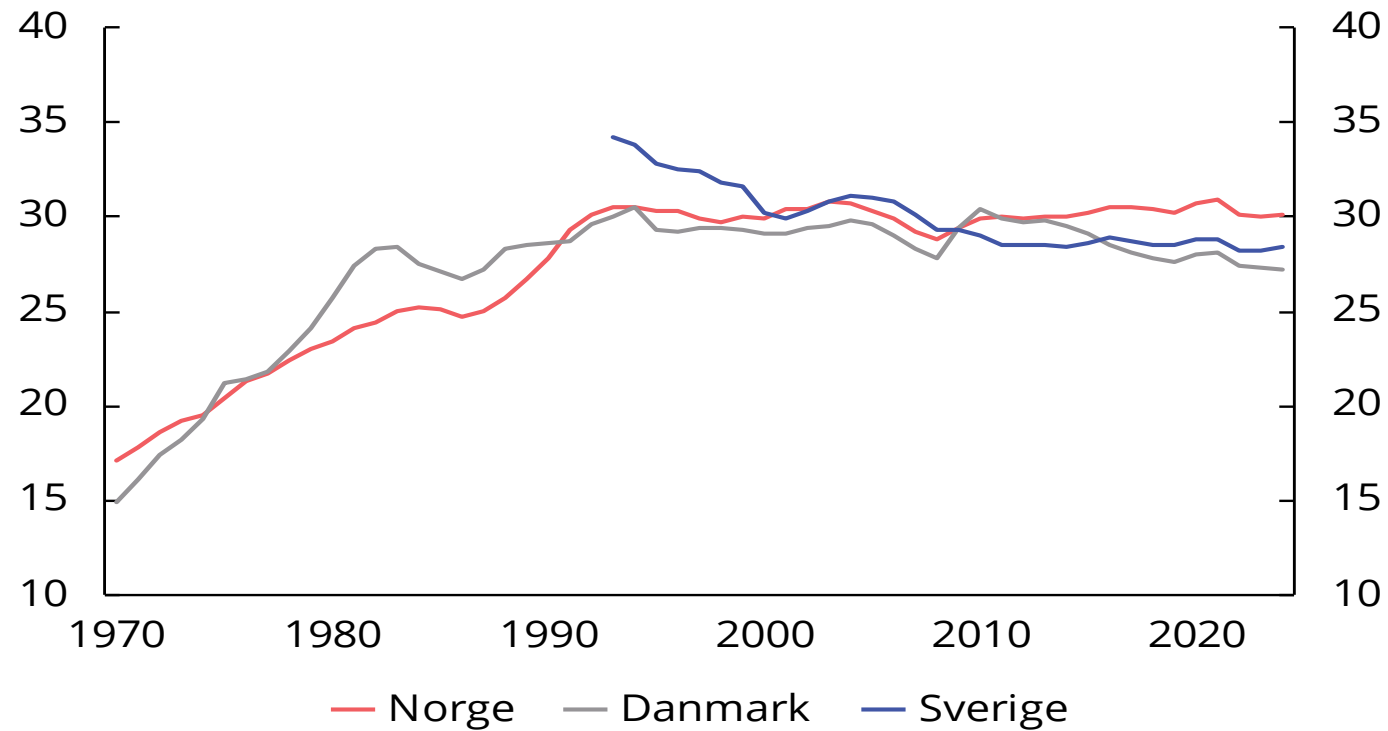

Offentlig konsum som andel av samlet konsum (offentlig og privat). Faste priser. Prosent

Syssetting

Offentlig syssetting som andel av total syssetting. Prosent

Kommentar: Boks 3.2

LINDA NØSTBAKKEN

Formål og funksjon - oppklaring eller forvirring?

- Positivt å forsøke å heve kvaliteten på den økonomiske diskusjonen om storleiken på offentlig sektor
- Skal boksen **rydde i omgrepsbruken** – eller vise ytterlegare ein måte å måle og samanlikning storleiken på offentlig sektor?
- Introduksjonen viser til «offentleg sektor», «offentleg konsum» og «offentleg forvaltning» – saknar ei **presis grensedraging**
- Fare for at boksen kompliserer meir enn den klargjer

Boks 3.2 Offentlig og privat konsum i Norge sammenlignet med våre naboland

Omfattende velferdsordninger i skandinaviske land innebærer at offentlig sektor¹ er stor i disse landene sammenlignet med i mange andre land. Velferdsordningene må i det alt vesentlige finansieres med skatter og avgifter, men i Norge gir avkastningen på Statens pensjonsfond utland (SPU) i tillegg et betydelig finansieringsbidrag. Norge kan derfor velge å ha høyere offentlige utgifter for et gitt skatte- og avgiftsnivå enn andre land, eller lavere skatter for et gitt utgiftsnivå.

Størrelsen på offentlig sektor i Norge kan måles på ulike måter. I boks 3.6 i Nasjonalbudsjettet 2025 ble størrelsen på offentlig sektor vurdert ved å sammenlikne utviklingen i offentlige utgifter, bruttoproduktet i offentlig forvaltning og sysselsettingen i offentlig forvaltning i Norge med utviklingen Sverige og Danmark.² I denne boksen sammenlignes utviklingen i offentlig og privat konsum i Norge, Sverige og Danmark. Det kan være en annen tilnærming til å måle størrelsen på offentlig sektor. Offentlig konsum³ er verdien av varer og tjenester som stat og kommune tilbyr, og kan være et mål på omfanget av administrative tjenester og velferdstjenester som stat og kommune utfører for samfunnet. Det kan være relevant å se opp mot verdien av varer og tjenester som husholdningene selv anskaffer.

Sammenlikningen viser at både offentlig og privat konsum har utviklet seg sterkere i Norge enn i våre naboland over tid, noe som må ses i sammenheng med at vi har hatt en bedre inntektsutvikling. Sammenlikningen viser også at offentlig konsum ikke har økt mer enn privat konsum over tid, målt i volum (faste priser). Verdien av offentlig konsum (løpende priser) har derimot vokst sterkere enn verdien av privat konsum, fordi enhetskostnadene ved å produsere offentlige tjenester har økt mer enn prisene på de varer og tjenester som private kjøper.

Offentleg konsum som mål på omfanget av offentlig sektor

- NB2025 boks 3.6 samanlikna storleiken på offentlig sektor i Noreg med andre land på ulike måtar:
  - Kva byrde finansieringa av offentlig sektor legg på økonomien
  - Kor stor del av nasjonens inntekter det offentlig bestemmer over
  - Kor mykje av verdiskapinga skjer i offentlig sektor og kor stor del av dei sysselsette jobbar i offentlig sektor
- RNB boks 3.2 byr på nok ei samanlikning - denne gong basert på offentlig konsum og kor stor del det utgjer av samla konsum
- Interessant innfallsvinkel – men er det eit **godt mål for samanlikning på tvers av land eller over tid?**

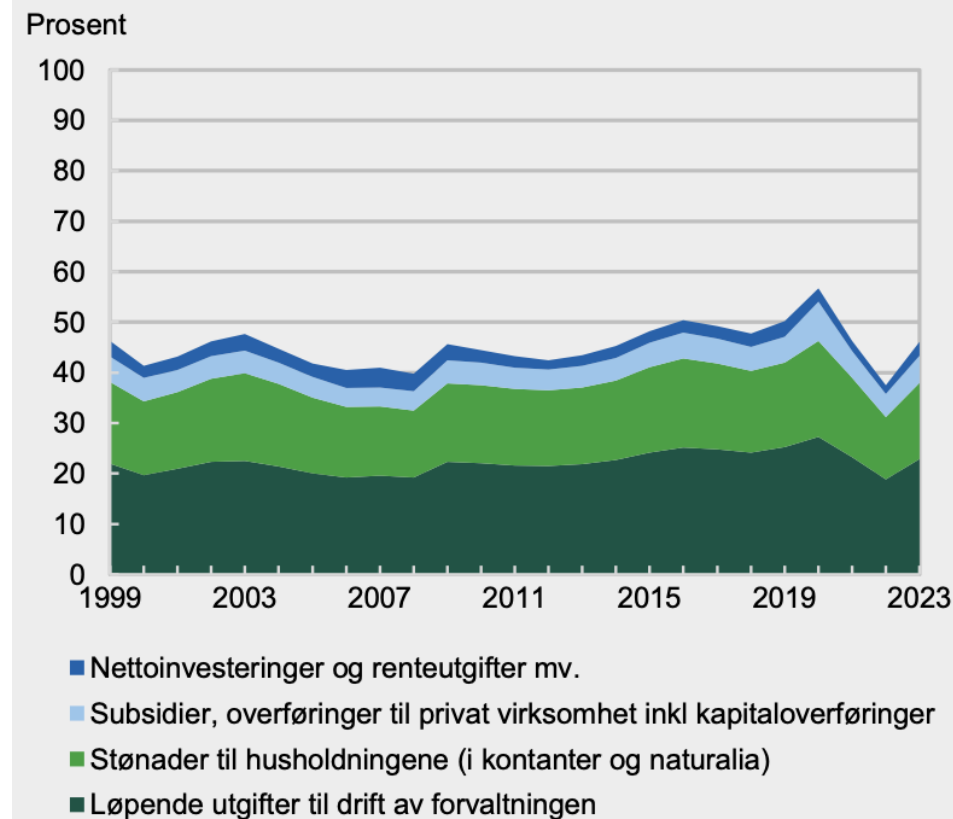
Kva fortel offentleg konsum oss?

- Ikkje rett fram å måle offentleg konsum
- Offentleg konsum er definert ved å balansere tilgang og bruk:
  - Tilgang (offentleg produksjon) = Lønnskostnader + Varer og tenester + Kapitalslit
  - Bruk = Gebyr/eigabetaling + Eigne investeringsarbeid + **Offentleg (produsert) konsum**...der offentleg konsum vert **rekna ut residualt** for å balansere kontoen
  - **Samla offentleg konsum** = Offentleg produsert konsum + direkte betaling til private på vegne av hushalda (naturalstønader)
- Offentleg forvaltning er langt meir enn offentleg konsum
  - Jf. fotnote 1: «Offentlig sektor» skal i denne boksen forstås som offentlig forvaltning (dvs. utenom offentlig eide/kontrollerte foretak som driver næringsvirksomhet).

- Løpande utgiftene til drift i forvaltninga (produksjon) utgjør ca. 50 % av samla offentlege utgifter

Figur 1. Offentlige utgifter i prosent av BNP, fordelt på utgiftsposter. 1999-2023

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 2. Offentlige utgifter fordelt på ulike utgiftsposter. Gjennomsnitt for 1999-2023, 2004-2013 og 2014-2023. Prosent

	1999-2023 (25 år)	2004-2013 (10 år)	2014-2023 (10 år)
Løpande utgifter til drift av forvaltningen	49	49	50
Stønader til husholdningene (i kontanter og naturalia)	35	35	34
Subsidier, overføringer til privat virksomhet inkl. kapitaloverføringer	10	10	11
Nettoinvesteringer og renteutgifter mv.	6	7	5
Offentlige utgifter	100	100	100

Ikkje alltid klart kva som er offentleg og kva som er privat konsum

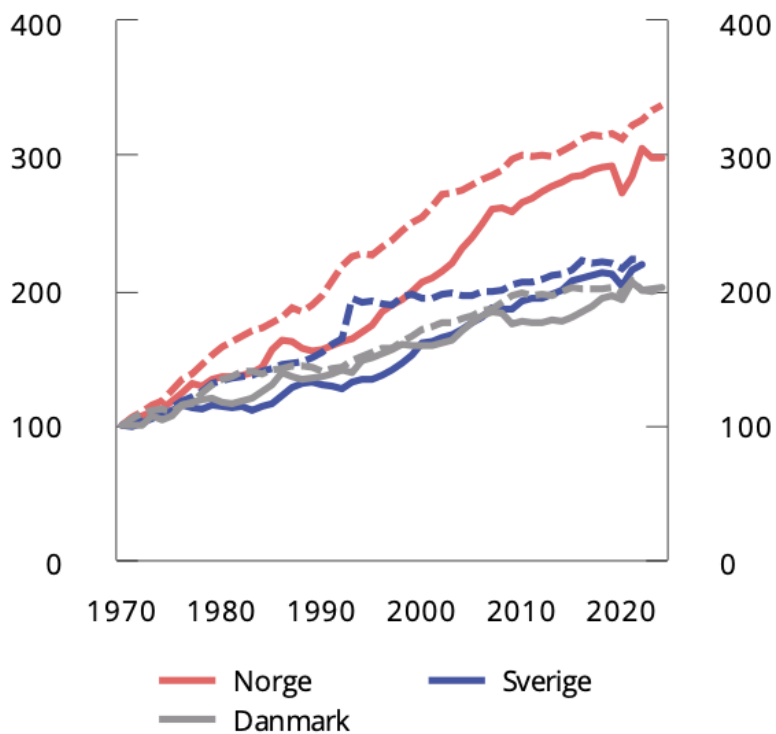
- Kategorisering av offentleg vs. privat konsum kan avhenge av nasjonale val – uavhengig av reell storleik på offentleg sektor
- Korleis land organiserer velferdstenestene varierer, i tillegg er det eit visst tolkingsrom (i NR)
  - Eks. 1: Når staten finansierer **tenester frå ideelle organisasjonar (eks.: sjukehus)**, vert dette ført som konsum i ideell (privat) sektor, ikkje offentleg konsum – sjølv om tenesta er offentleg finansiert og lik ei offentleg produsert teneste.
  - Eks. 2: Me har private og kommunale **barnehagar**, men med offentleg fastsette prisar uavhengig av kven som yt tenestene. I Noreg reknar me all offentleg finansiering som **offentleg konsum**. Kunne alternativt ført finansieringa som eit **tilskott** (subsidie) til produsenten; hushalda ville betalt det same, medan det ville gitt **lågare konsum**.
- Forskjellar i organisering av velferdstenester og NR-praksis påverkar målt nivå på offentleg konsum (og totalt konsum)

Oppsummering

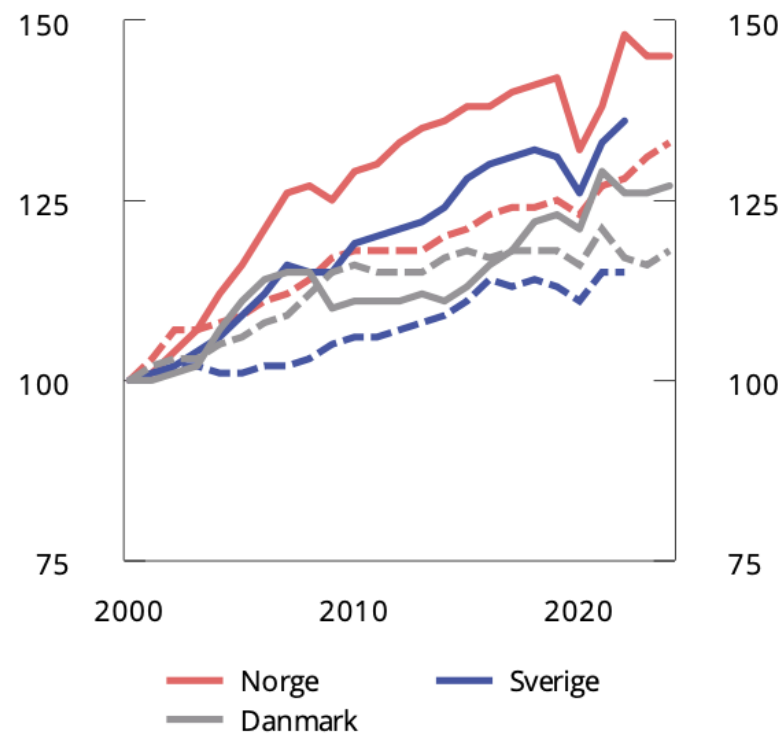
- Offentleg og privat konsum er ein mogleg indikator for storleiken på offentlig sektor, men **ikkje eit ideelt mål** for internasjonale samanlikningar
- Kva ønskjer me egentleg å belyse, dvs. kvifor er me opptatt av kor stor offentlig sektor er?
  - Målet om **effektiv ressursbruk** (vektlagt i Boks 3.6 i NR2025), som må sjåast opp mot mål om å sikre alle eit **akseptabelt velferdstilbod**
  - Vanskeleg å peike på éin perfekt indikator
  - Nyttig med fleire innfallsvinklar og pedagogisk forklaring av samanhengar

Figur 3.21 Offentlig konsum (stiplet) og privat konsum (heltrukket) per innbygger. Faste priser. 1970=100. 1970–2024

Kilde: Finansdepartementet.

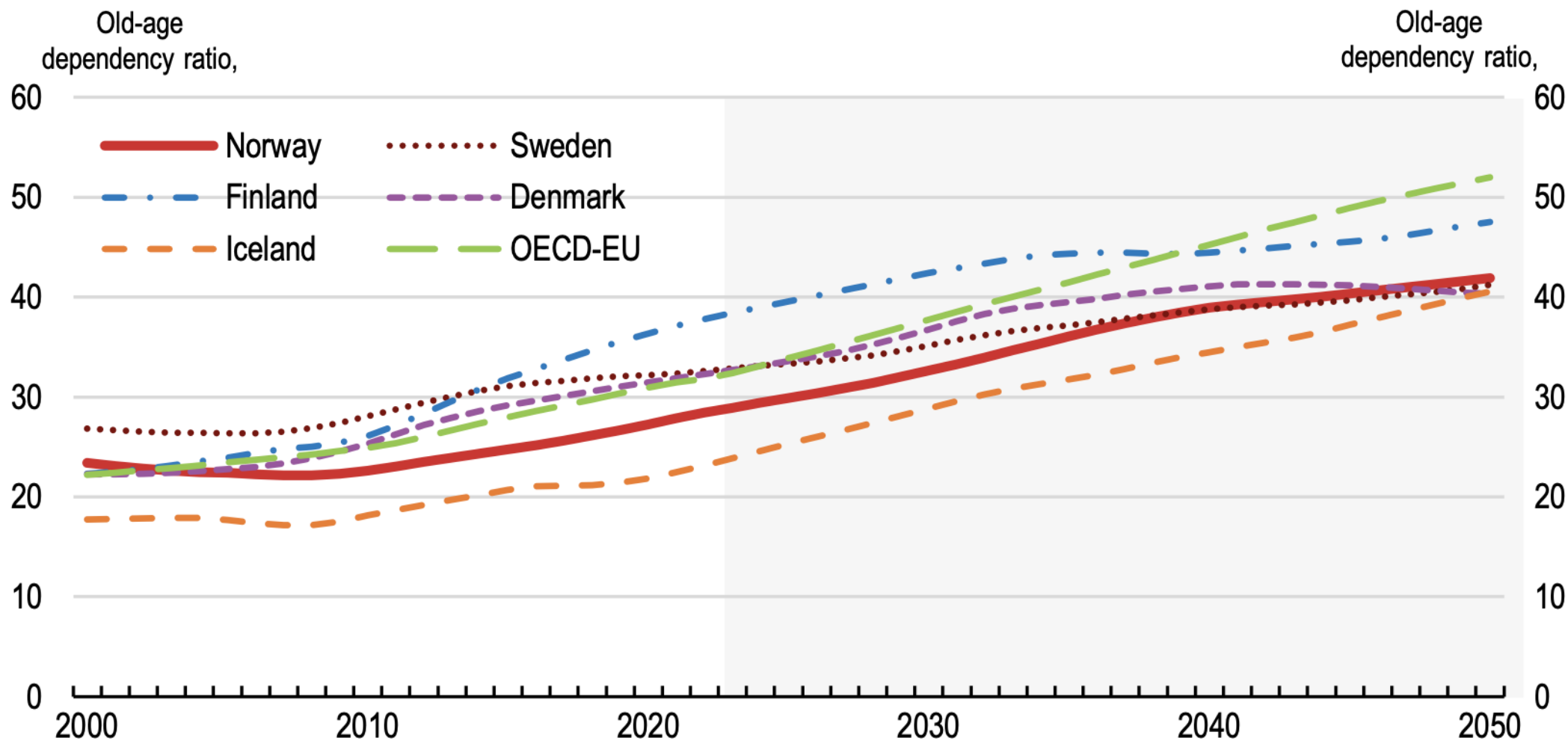

Figur 3.22 Offentlig konsum (stiplet) og privat konsum (heltrukket) per innbygger. Faste priser. 2000=100. 2000–2024

Kilde: Finansdepartementet.

Figure 2. Norway is ageing, though less than other OECD countries

Note: The old age dependency ratio is the number of individuals aged 65 and more to the population aged between 15 and 64.

Source: United Nations, World Population Prospects 2022.

Finansdepartementet

Isolerte effekter av økt toll på norsk eksport i **NORA**

Ingrid Dørum Haug

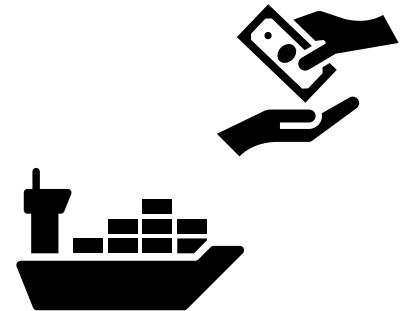
Rådgivende utvalg for finanspolitiske analyser, 22.05.2025

Bakgrunn

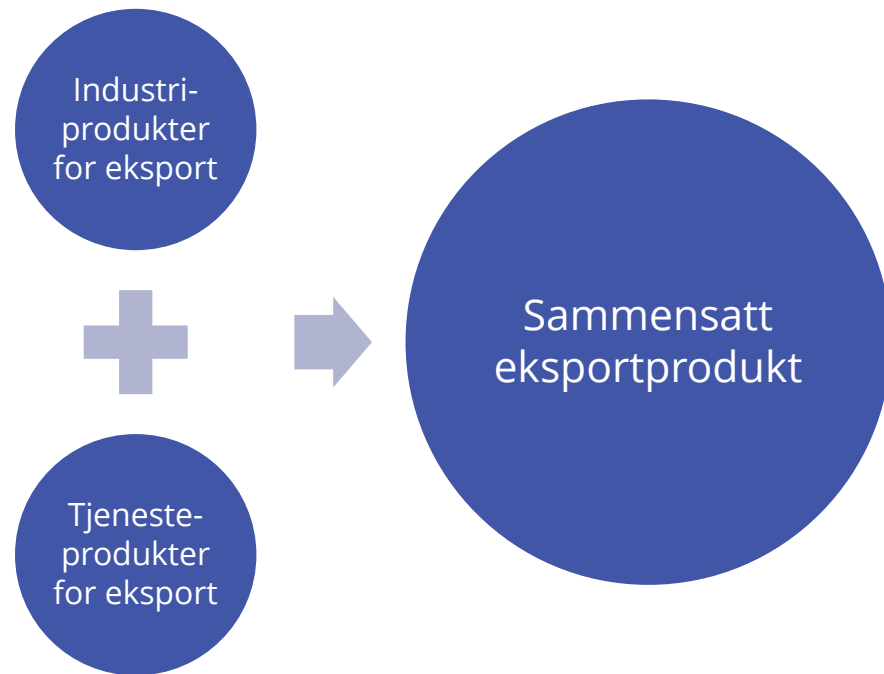
Avgrensninger

- Toll på kun *norske varer*
  - Uvanlig med tollsatser på tjenester
  - Ingen toll på varer fra andre land – NORA lite egnet
- Tollsatsen betales av utenlandske importører av norske varer
  - Fungerer slik i praksis
  - Så på alternativer som ga store prisutslag, men små kvantumsutslag
- Ser bort fra
  - Finansmarkedskanaler, f.eks. på oljefondet
  - Effekter av økt usikkerhet – NORA har fremoverskuende aktører
  - (Tollsatser i andre land)

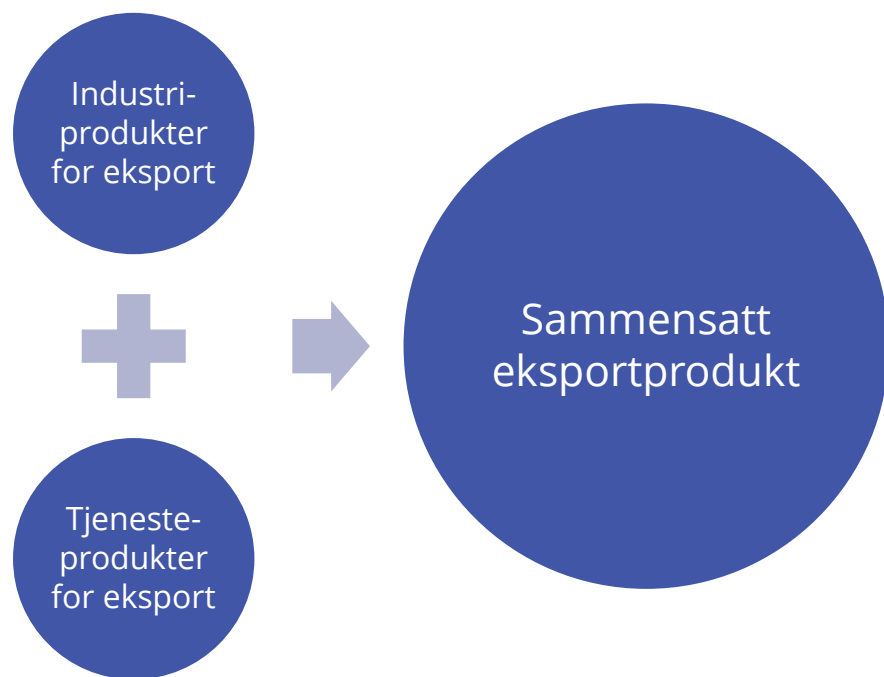
Modifisering av eksportblokken i NORA

NORA 2.2

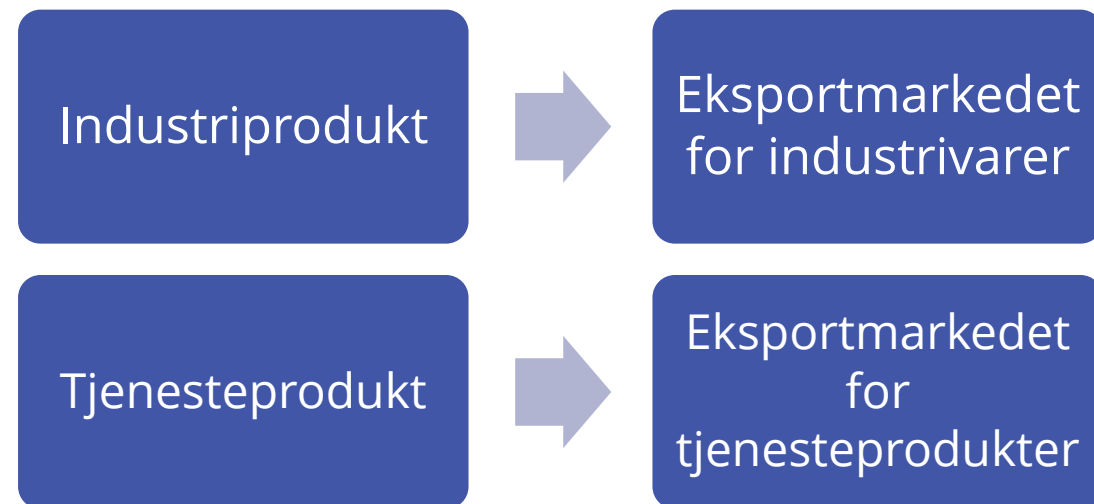

Modifisering av eksportblokken i NORA

NORA 2.2

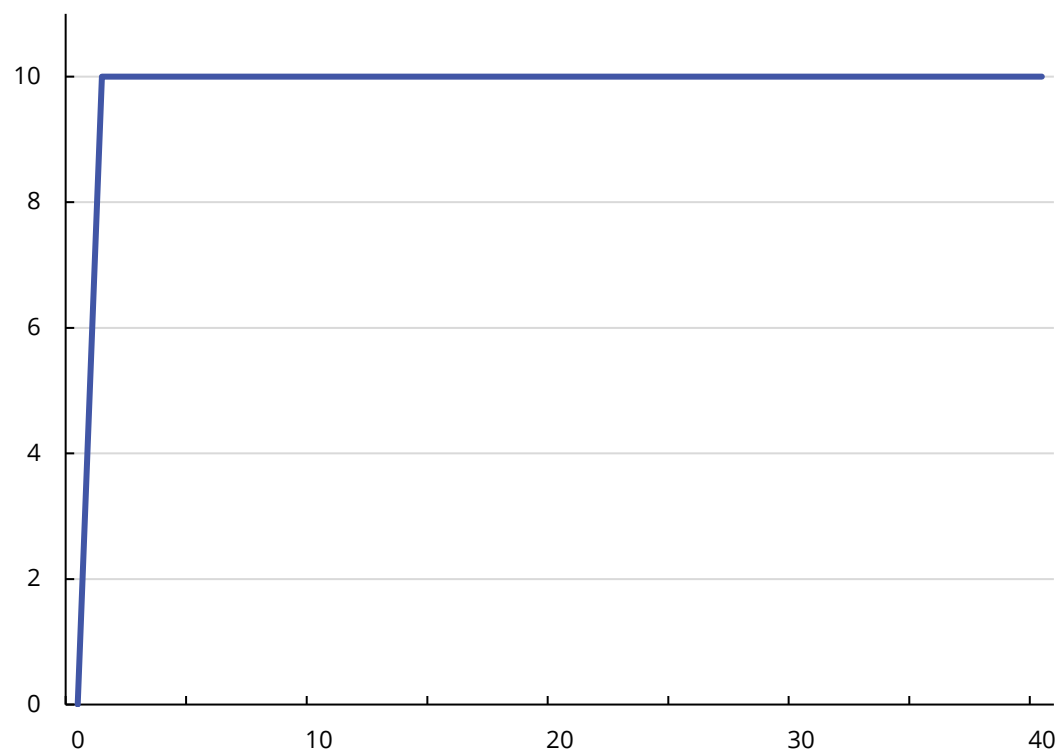
Tollboks

Konstruksjon av tollsjokket

- Fra et kvartal til det neste innføres 10 pst. toll på all norsk vareeksport
  - Tilsvarende tolkning som langt høyere toll på noen varer og ingen toll på andre
- Tollsatsen antas å være permanent høyere
  - De fremoverskuende aktørene i modellen tar dette innover seg
- Tollen betales av utenlandske importører av norske industrivarer

Tollsats. Endring fra likevekt i prosentenheter

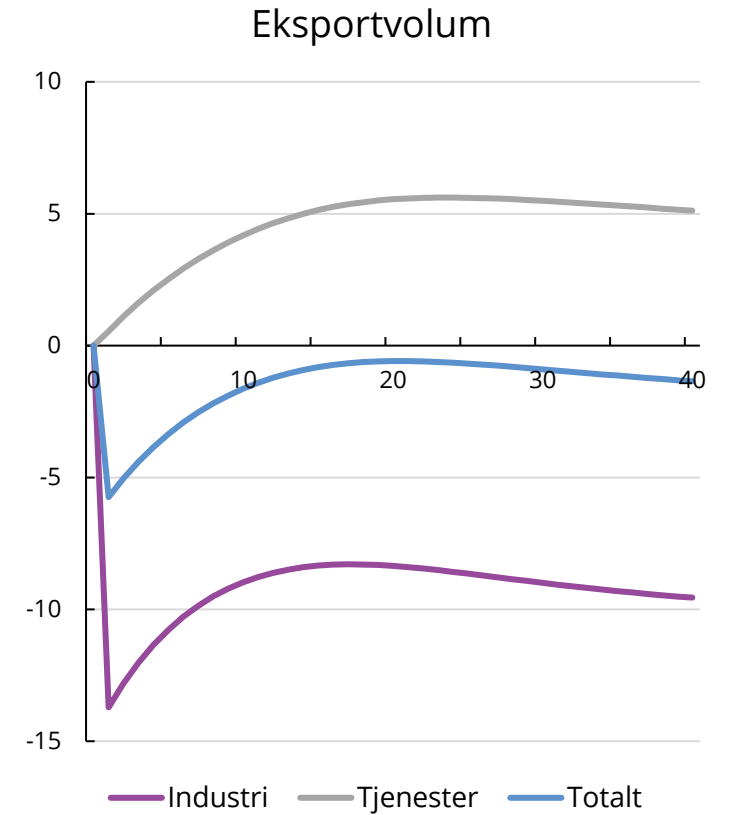
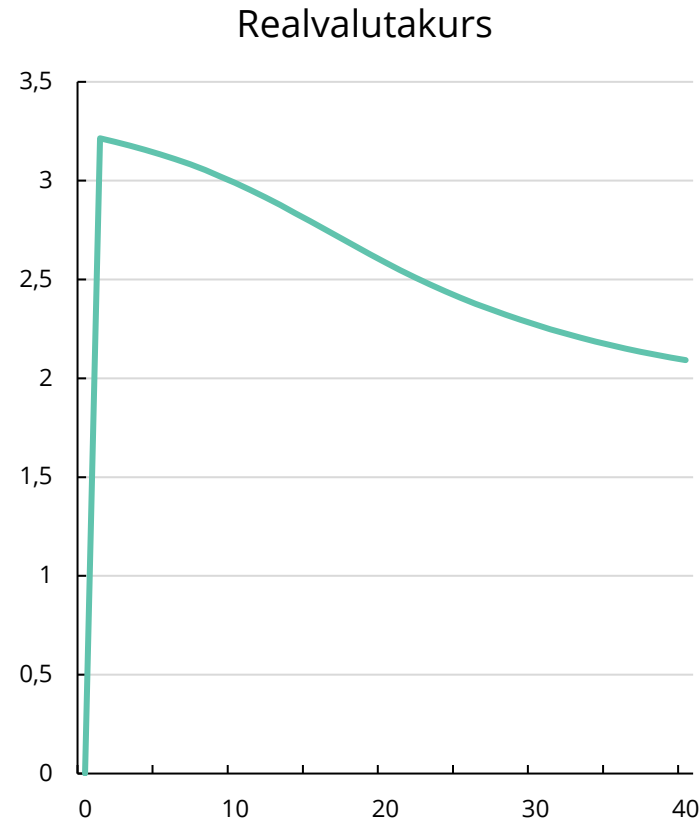
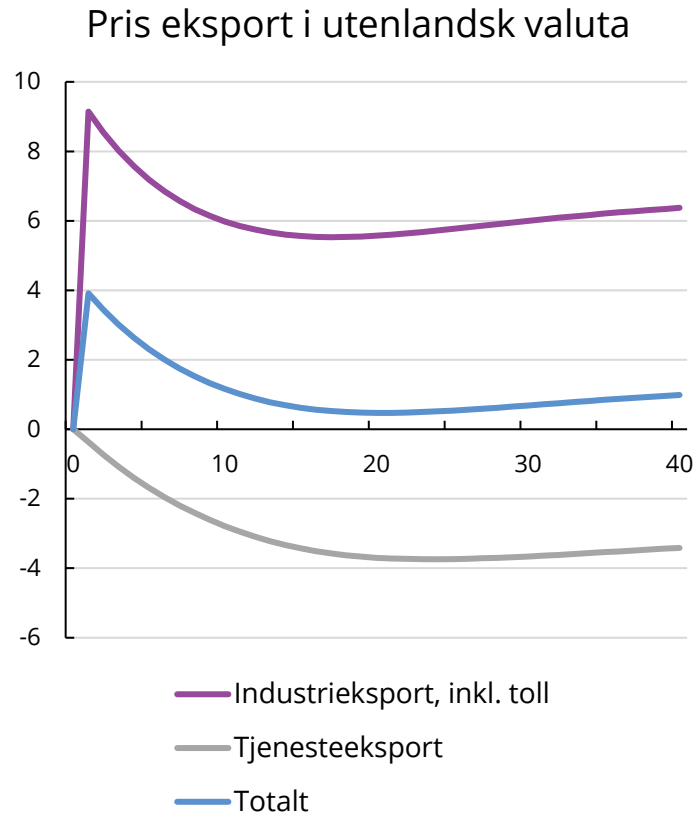

Finansdepartementet

Resultater

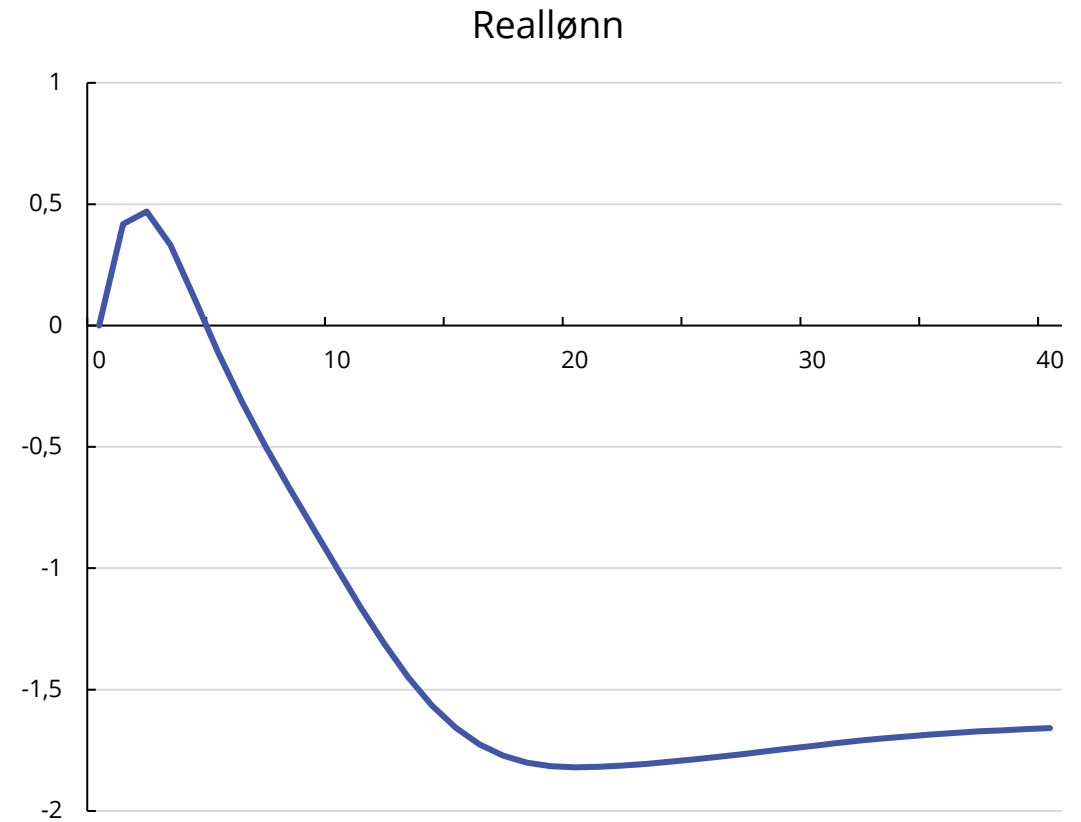
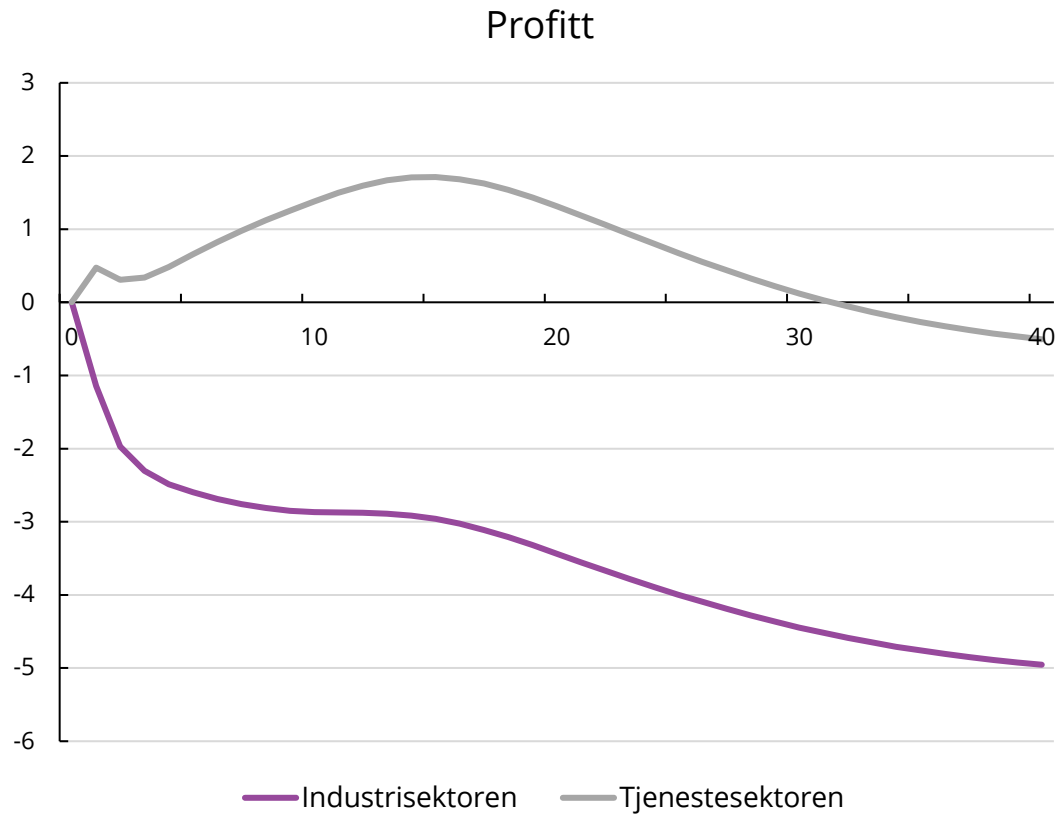
Eksporthandel

Prosentvis endring fra referansebanen i hvert kvartal

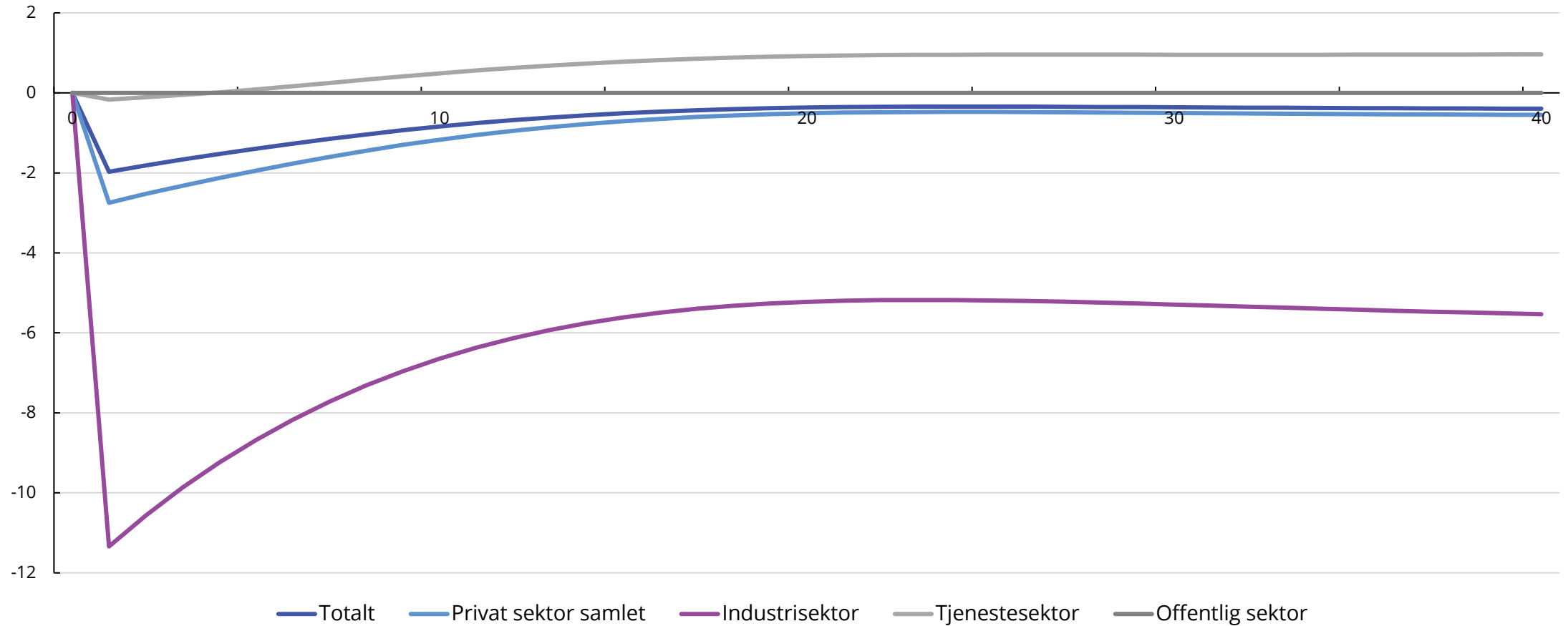
Lønnsomhet og lønn

Prosentvis endring fra referansebanen i hvert kvartal

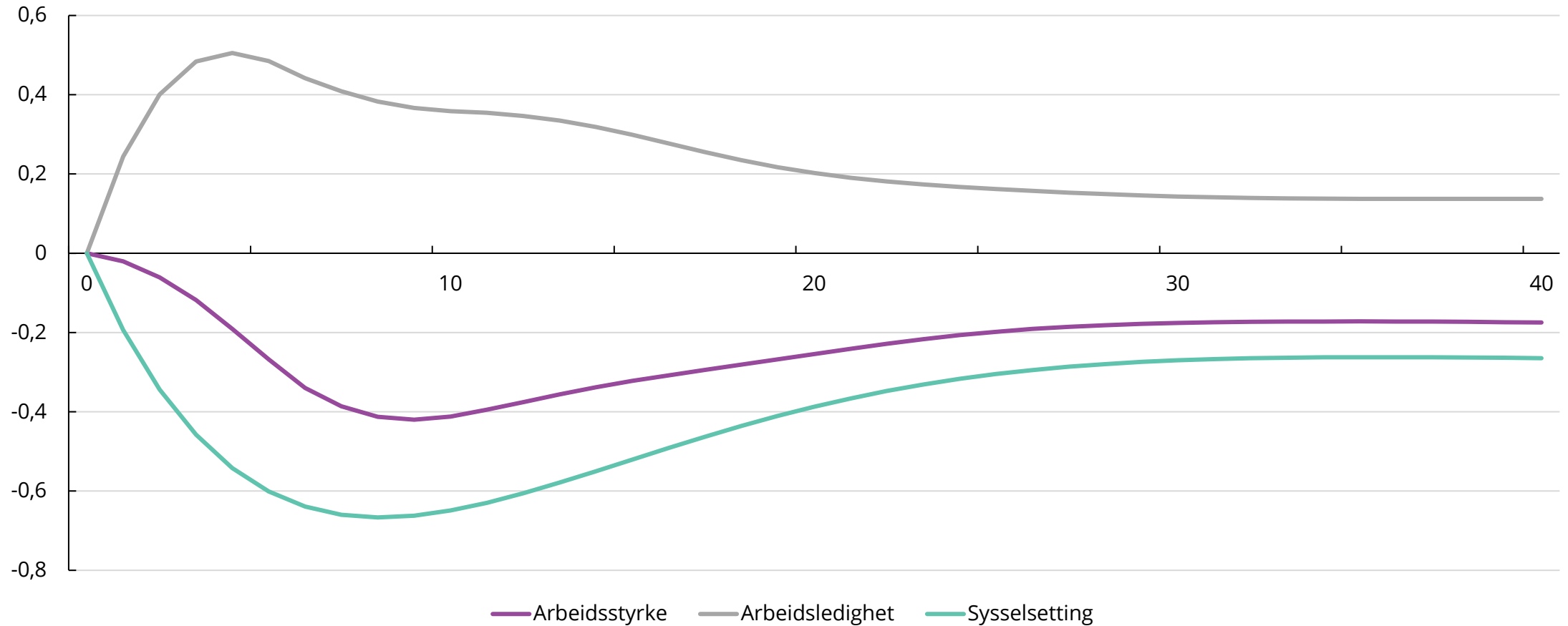
Timeverk

Prosentvis endring fra referansebanen i hvert kvartal

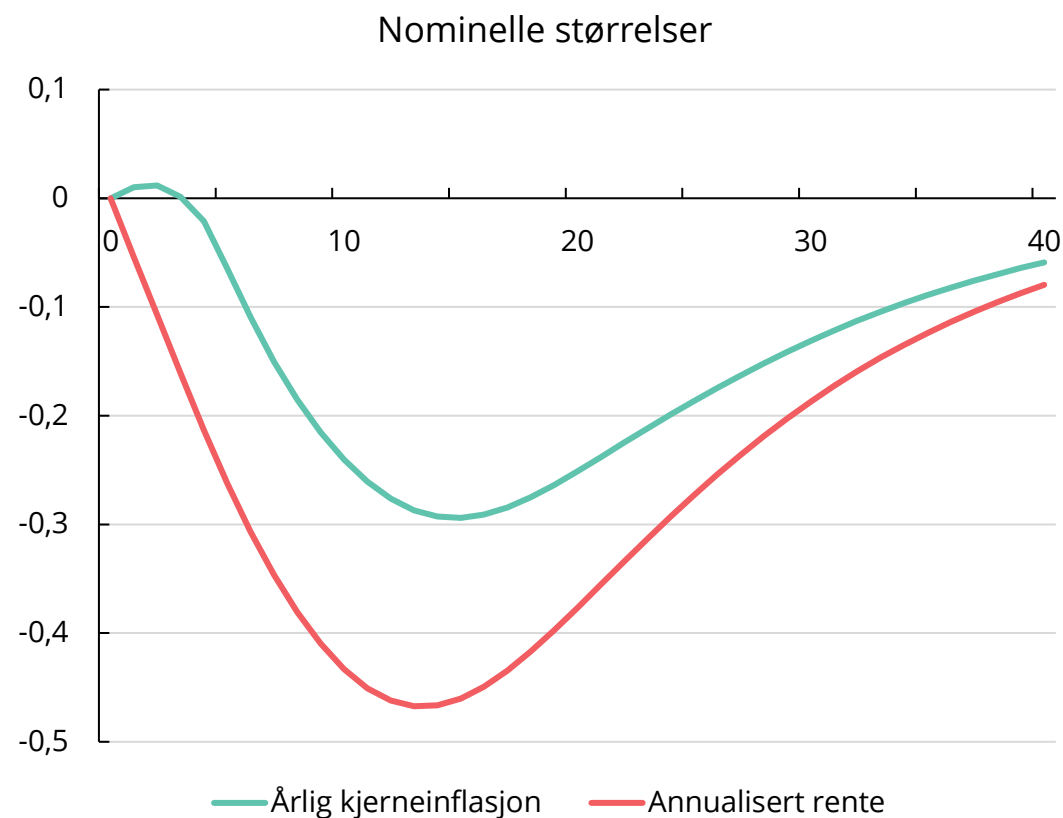
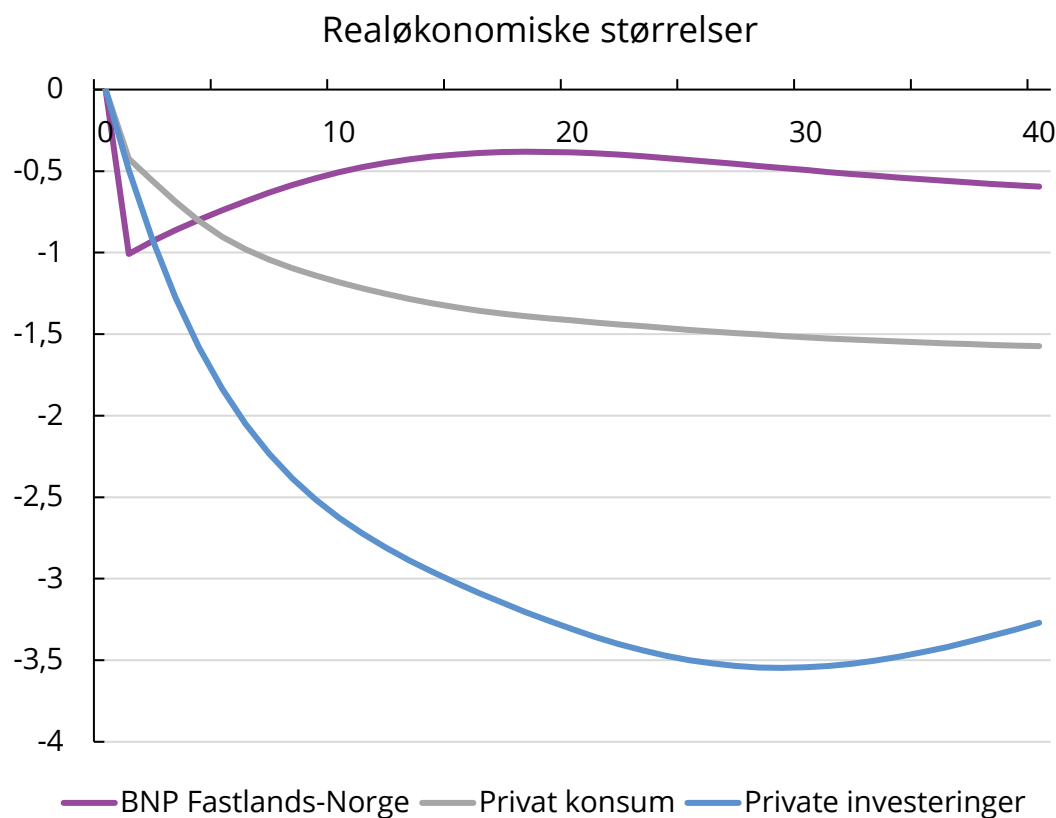
Arbeidsmarkedet

Prosentenheter avvik fra referansebanen i hvert kvartal

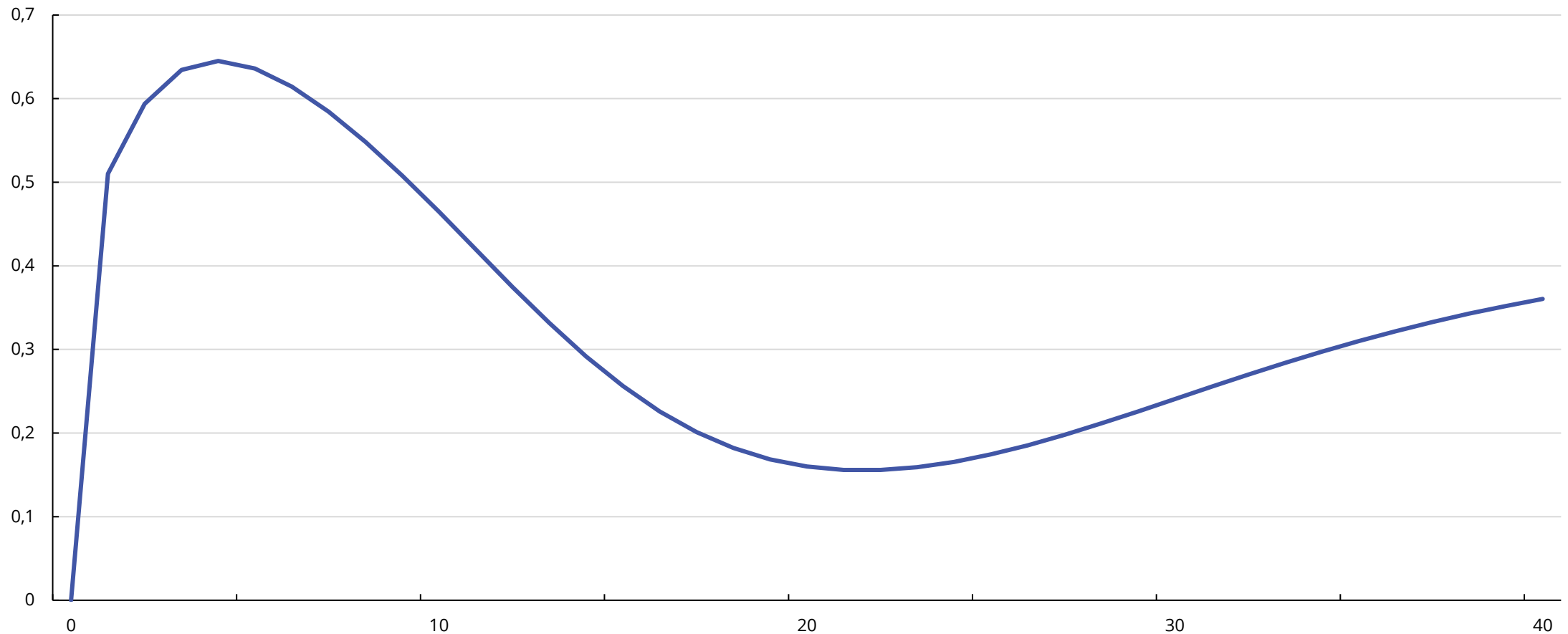
Realøkonomi, inflasjon og rente

Hhv. prosentvis endring og prosentenheters avvik fra referansebanen i hvert kvartal

Inndekningsbehov som andel av BNP

Prosentenheters avvik fra referansebanen i hvert kvartal

Finansdepartementet

Ekstra

Modifisering av eksportblokken i NORA (I)

NORA 2.2: Industri- og tjenestesektoren selger eksportvarer (i monop. konk.) til en utenlandsk varehandelsbedrift som setter produktene sammen til en endelig eksportvare:

$$(1) \quad X_t = \left[(1 - \alpha_X)^{1/\eta_X} (Y_t^{M,X})^{\frac{\eta_X-1}{\eta_X}} + \alpha_X^{1/\eta_X} (Y_t^{S,X})^{\frac{\eta_X-1}{\eta_X}} \right]^{\frac{\eta_X}{\eta_X-1}}$$

Eksportvaren selges i perfekt konkurranse:

$$(2) \quad P_t^X = \left[(1 - \alpha_X) (P_t^{M,X})^{1-\eta_X} + \alpha_X (P_t^{S,X})^{1-\eta_X} \right]^{\frac{1}{1-\eta_X}}$$

$Y_t^{M,X}$ og $Y_t^{S,X}$: Produksjon av hhv. industriprodukter og tjenesteprodukter for eksport

$P_t^{M,X}$ og $P_t^{S,X}$: Pris på hhv. industriprodukter og tjenesteprodukter for eksport

α_X : preferanseparameter for tjenesteprodukter i eksporten

η_X : Substitusjonselastisitet mellom industri- og tjenesteproduktet i eksportvareproduksjon

Modifisering av eksportblokken i NORA (I)

NORA 2.2: Industri- og tjenestesektoren selger eksportvarer (i monop. konk.) til en utenlandsk varehandelsbedrift som setter produktene sammen til en endelig eksportvare:

$$(1) \quad X_t = \left[(1 - \alpha_X)^{1/\eta_X} (Y_t^{M,X})^{\frac{\eta_X-1}{\eta_X}} + \alpha_X^{1/\eta_X} (Y_t^{S,X})^{\frac{\eta_X-1}{\eta_X}} \right]^{\frac{\eta_X}{\eta_X-1}}$$

Eksportvaren selges i perfekt konkurranse:

$$(2) \quad P_t^X = \left[(1 - \alpha_X) (P_t^{M,X})^{1-\eta_X} + \alpha_X (P_t^{S,X})^{1-\eta_X} \right]^{\frac{1}{1-\eta_X}}$$

$Y_t^{M,X}$ og $Y_t^{S,X}$: Produksjon av hhv. industriprodukter og tjenesteprodukter for eksport

$P_t^{M,X}$ og $P_t^{S,X}$: Pris på hhv. industriprodukter og tjenesteprodukter for eksport

α_X : preferanseparameter for tjenesteprodukter i eksporten

η_X : Substitusjonselastisitet mellom industri- og tjenesteproduktet i eksportvareproduksjon

Problem: Ilegge toll på kun vareeksporten som den utenlandske varehandelsbedriften må betale!

Modifisering av eksportblokken i NORA (II)

$$(1) \quad X_t = \left[(1 - \alpha_X)^{1/\eta_X} (Y_t^{M,X})^{\frac{\eta_X-1}{\eta_X}} + \alpha_X^{1/\eta_X} (Y_t^{S,X})^{\frac{\eta_X-1}{\eta_X}} \right]^{\frac{\eta_X}{\eta_X-1}}$$

$$(2) \quad P_t^X = \left[(1 - \alpha_X) (P_t^{M,X})^{1-\eta_X} + \alpha_X (P_t^{S,X})^{1-\eta_X} \right]^{\frac{1}{1-\eta_X}}$$

$$(3) \quad Y_t^{M,X} = (1 - \alpha_X) \left(\frac{P_t^{M,X}}{P_t^X} \right)^{-\eta_X} X_t$$

$$(4) \quad Y_t^{S,X} = \alpha_X \left(\frac{P_t^{S,X}}{P_t^X} \right)^{-\eta_X} X_t$$

$$(5) \quad X_t = (P_t^X)^{-\eta_{TP}} \exp(z_t^{\eta_{TP}}) Y_t^{TP}$$

Etterspørselsfunksjoner

$Y_t^{M,X}$ og $Y_t^{S,X}$: Produksjon av hhv. industriprodukter og tjenesteprodukter for eksport

$P_t^{M,X}$ og $P_t^{S,X}$: Pris på hhv. industriprodukter og tjenesteprodukter for eksport

α_X : preferanseparameter for tjenesteprodukter i eksporten

η_X : Substitusjonselastisitet mellom industri- og tjenesteproduktet i eksportvareproduksjon

Y_t^{TP} : BNP handelspartnerne

Modifisering av eksportblokken i NORA (II)

$$(1) \quad X_t = \left[(1 - \alpha_X)^{1/\eta_X} (Y_t^{M,X})^{\frac{\eta_X-1}{\eta_X}} + \alpha_X^{1/\eta_X} (Y_t^{S,X})^{\frac{\eta_X-1}{\eta_X}} \right]^{\frac{\eta_X}{\eta_X-1}}$$

$$(2) \quad P_t^X = \left[(1 - \alpha_X) (P_t^{M,X})^{1-\eta_X} + \alpha_X (P_t^{S,X})^{1-\eta_X} \right]^{\frac{1}{1-\eta_X}}$$

$$(3) \quad Y_t^{M,X} = (1 - \alpha_X) \left(\frac{P_t^{M,X}}{P_t^X} \right)^{-\eta_X} X_t$$

$$(4) \quad Y_t^{S,X} = \alpha_X \left(\frac{P_t^{S,X}}{P_t^X} \right)^{-\eta_X} X_t$$

$$(5) \quad X_t = (P_t^X)^{-\eta_{TP} \exp(z_t^{\eta_{TP}})} Y_t^{TP}$$

Etterspørselsfunksjoner

$$(3^*) \quad Y_t^{M,X} = (1 - \alpha_X) \left((1 + toll_t) P_t^{M,X} \right)^{-\eta_{TP} \exp(z_t^{\eta_{TP}})} Y_t^{TP}$$

$$(4^*) \quad Y_t^{S,X} = \alpha_X (P_t^{S,X})^{-\eta_{TP} \exp(z_t^{\eta_{TP}})} Y_t^{TP}$$

$Y_t^{M,X}$ og $Y_t^{S,X}$: Produksjon av hhv. industriprodukter og tjenesteprodukter for eksport

$P_t^{M,X}$ og $P_t^{S,X}$: Pris på hhv. industriprodukter og tjenesteprodukter for eksport

α_X : preferanseparameter for tjenesteprodukter i eksporten

η_X : Substitusjonselastisitet mellom industri- og tjenesteproduktet i eksportvareproduksjon

Y_t^{TP} : BNP handelspartnerne

Modifisering av eksportblokken i NORA (III)

$$(1) \quad X_t = \left[(1 - \alpha_X)^{1/\eta_X} (Y_t^{M,X})^{\frac{\eta_X - 1}{\eta_X}} + \alpha_X^{1/\eta_X} (Y_t^{S,X})^{\frac{\eta_X - 1}{\eta_X}} \right]^{\frac{\eta_X}{\eta_X - 1}}$$

$$(2) \quad P_t^X = \left[(1 - \alpha_X) (P_t^{M,X})^{1 - \eta_X} + \alpha_X (P_t^{S,X})^{1 - \eta_X} \right]^{\frac{1}{1 - \eta_X}}$$

$$(3) \quad Y_t^{M,X} = (1 - \alpha_X) \left(\frac{P_t^{M,X}}{P_t^X} \right)^{-\eta_X} X_t$$

$$(4) \quad Y_t^{S,X} = \alpha_X \left(\frac{P_t^{S,X}}{P_t^X} \right)^{-\eta_X} X_t$$

$$(5) \quad X_t = (P_t^X)^{-\eta_{TP} \exp(z_t^{\eta_{TP}})} Y_t^{TP}$$

$$(1^*) \quad X_t = Y_t^{M,X} + Y_t^{S,X}$$

$$(2^*) \quad P_t^X = (1 - \alpha_X) (1 + toll_t) P_t^{M,X} + \alpha_X P_t^{S,X}$$

$$(3^*) \quad Y_t^{M,X} = (1 - \alpha_X) \left((1 + toll_t) P_t^{M,X} \right)^{-\eta_{TP} \exp(z_t^{\eta_{TP}})} Y_t^{TP}$$

$$(4^*) \quad Y_t^{S,X} = \alpha_X (P_t^{S,X})^{-\eta_{TP} \exp(z_t^{\eta_{TP}})} Y_t^{TP}$$

Boks 2.4 i RNB 2025

Kommentar v/Karsten Gerdrup

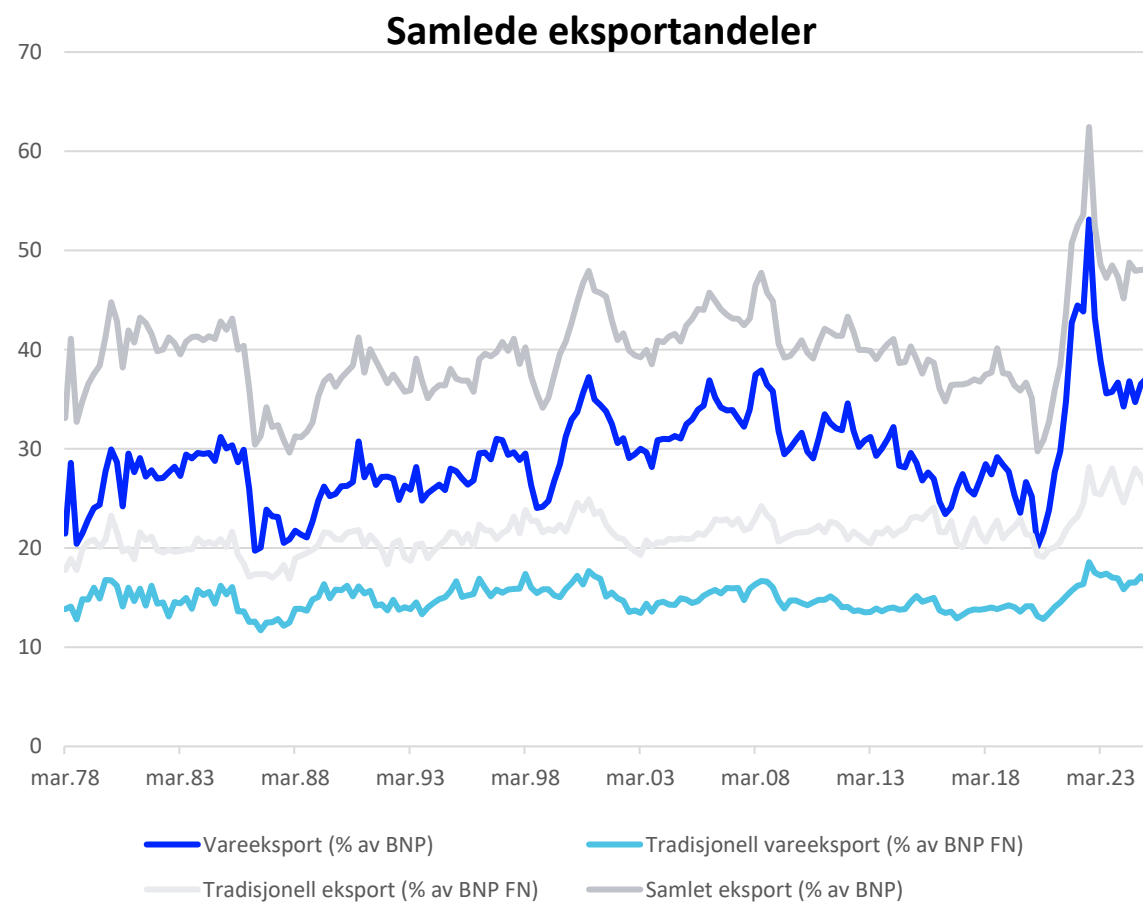
22. Mai 2025

Boks 2.4

- «I denne boksen belyses noen mulige direkte effekter av økt toll på norsk vareeksport. Det ses på et stilisert scenario hvor det kun er norske vareeksportører som møter økte tollsatser, mens tollsatsene er uendret mellom øvrige land.»
- «Hensikten med modelløvelsen [NORA] er å fremheve noen kanaler økt toll på norsk eksport kan virke gjennom.»

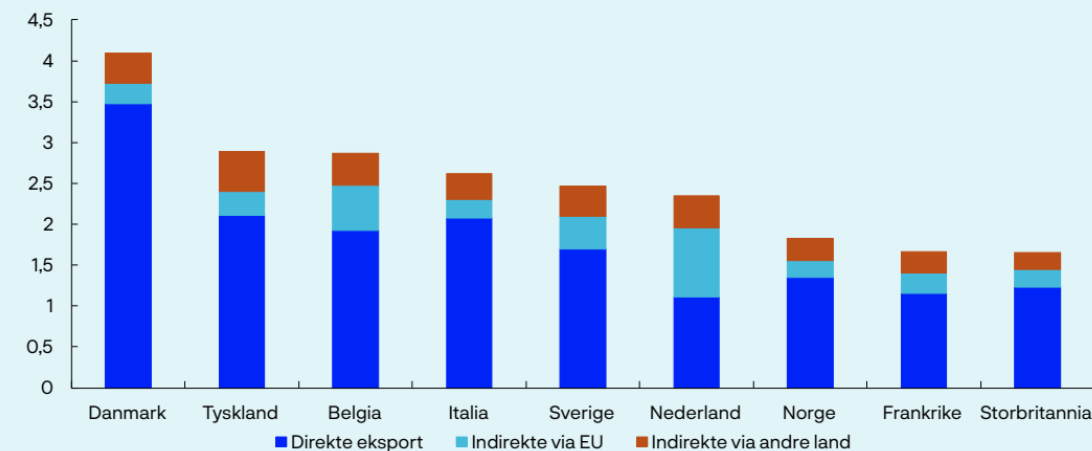
Hvor viktig er eksporten for Norge?

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank (PPR 1/25)

3.D Andel av BNP drevet av vareeksport til USA

Prosent

Kilder: OECD og Norges Bank

1 Beregningene bygger på en sammenstilling av landspesifikke kryssløpstabeller fra OECD som dokumenterer vare- og tjenesteflyt mellom ulike næringer og land. For en nærmere beskrivelse, se Dokumentasjonsnotat 2/25: «Calculations of value-added shares in the Box 'A trade conflict will affect the Norwegian economy through various channels' (MPR 1/25)», som publiseres fredag 28. mars.

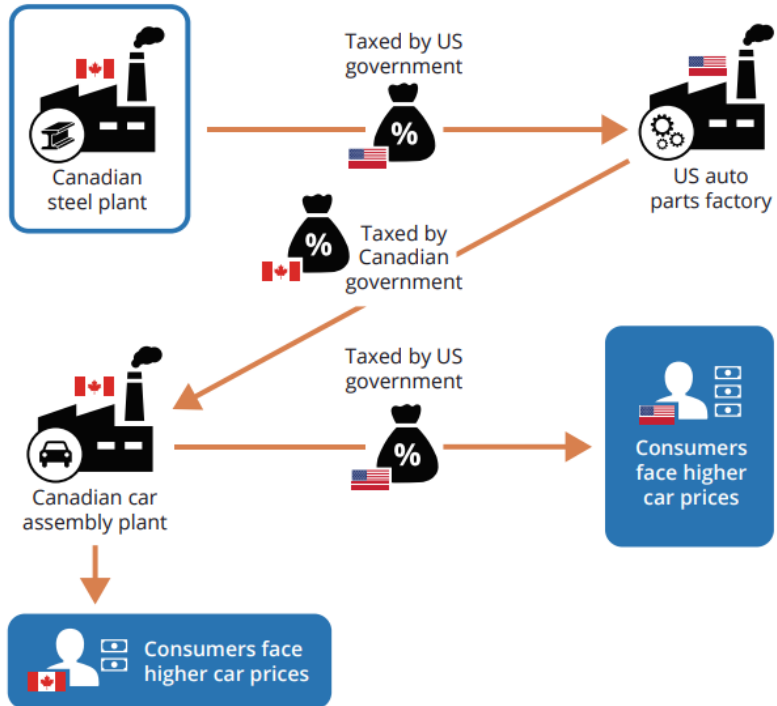
Mekanismer

- Toll på vareeksport
- Høyere utsalgspris gir lavere etterspørsel etter norske varer
- K-sektor vil ha lavere priser etter toll
- Lavere lønnsomhet i k-sektor (varer) gir mindre etterspørsel etter arbeidskraft og kapital
- Det gir lavere vekst i reallønninger, konsum og realinvesteringer
- Mindre eksport gir svekket handelsbalanse, men svekkelsen dempes av redusert import
- Realdepresiering («behov» for å styrke k-sektor) bidrar til:
  - «expenditure switching» (lavere import) og
  - styrket konkurransevne for tjenesteeksporterende næringer (som vil senke sine priser i utlandet)
- Permanente effekter:
  - Lavere: BNP (etterspørselskomponenter), reallønn, sysselsetting
  - Høyere: Tjenesteeksport
  - Realdepresiering
- Viktigste mekanismer er i tråd med annen forskning (mangler referanser til andre i boksen)

Studie fra Canada

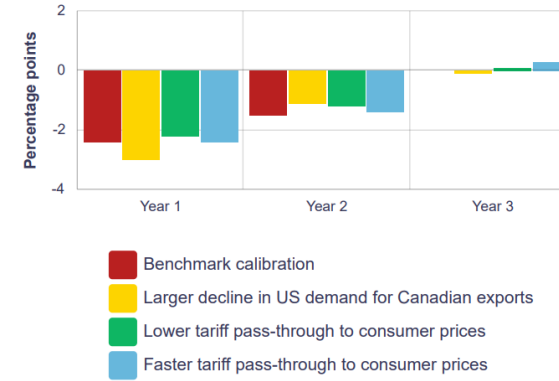
Gjensidig toll og lavere global etterspørsel

Figure 1: Tariffs on intermediate goods amplify the impacts of tariffs on production costs and prices

Chart 27: A global trade conflict reduces Canadian GDP growth

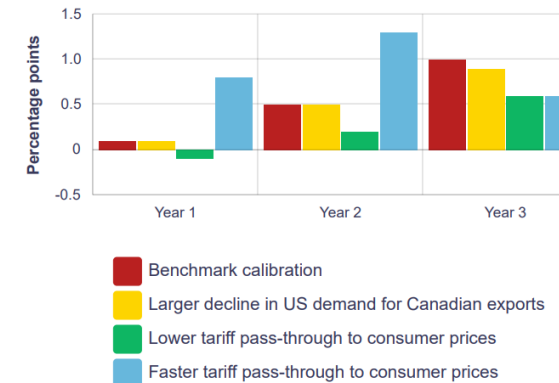
Impact on real GDP growth relative to a no-tariff scenario, annual average growth

Sources: Bank of Canada calculations, estimates and projections

Chart 28: A global trade conflict increases Canadian inflation

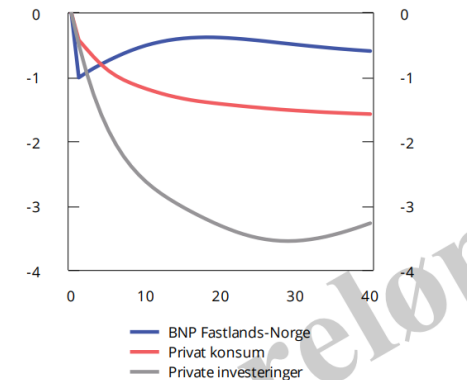
Impact on total CPI inflation relative to a no-tariff scenario, annual average inflation

Sources: Bank of Canada calculations, estimates and projections

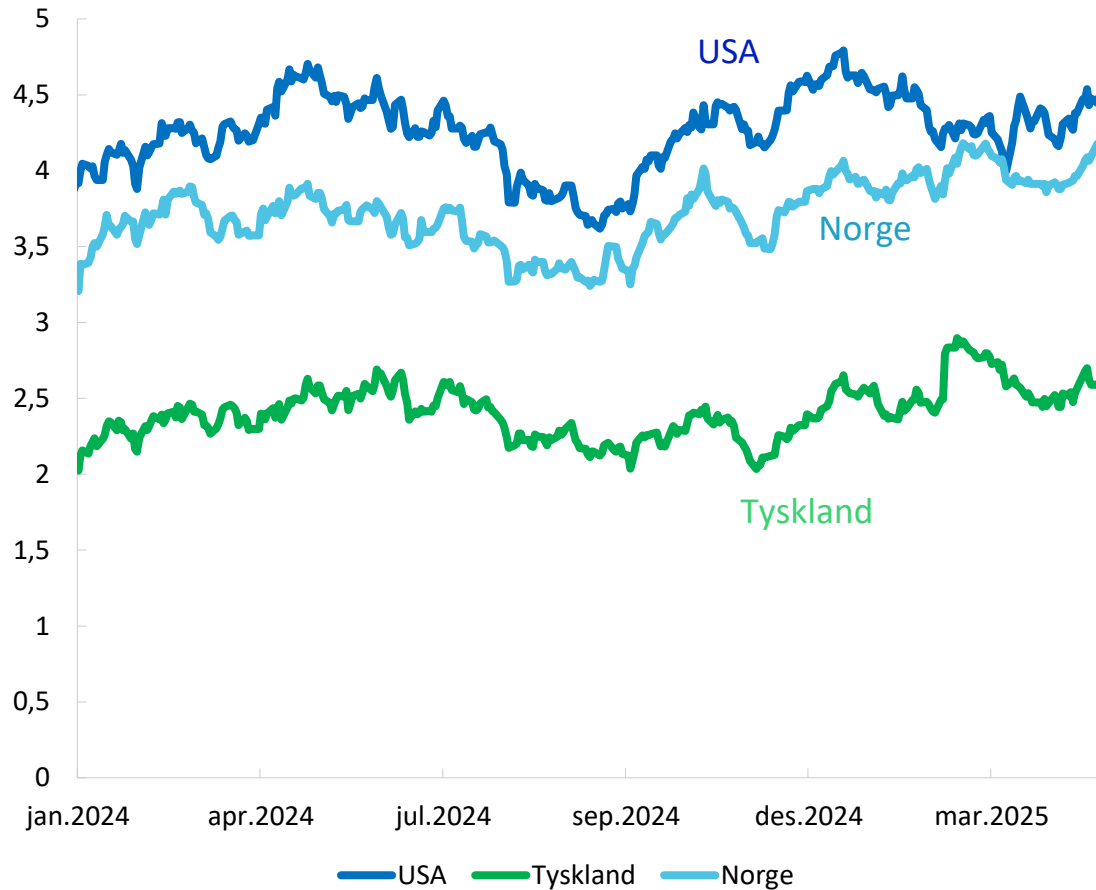
Spørsmål/kommentarer

- Stilisert, nyttig øvelse som viser mekanismer (bra), men hvor sannsynlig er det?
  - All vareeksport rammes. Begrenser norske eksportørers muligheten til å vri salget over til nye markeder.
  - Sannsynlig at internasjonal økonomi også rammes med tillitssvikt, tilstramming av finansielle forhold, lavere etterspørsel og fallende råvarepriser.
  - Ingen vanskelige avveininger i pengepolitikken. Både inflasjon og produksjon faller.
- Utvide med kort diskusjon av andre mekanismer/sensitivitet?
  - Større gjennomslag fra svakere valutakurs til inflasjonen
  - Hvor rask tilpasning til ny likevekt til lavere produksjon og reallønninger (herunder, hvor fleksible lønninger)
  - Betydningen av leverandørkjeder internasjonalt og i Norge (aktuelt, men vanskelig)
  - Alternativ substitusjonselastisitet mellom innenlandske og importerte varer
  - Finanspolitikk
- Vise flere variabler
  - Hvordan få økosirken til å gå opp? Vise handelsbalanse og offentlig etterspørsel.
  - Importert vs innenlandsk inflasjon

Tolløkninger og store svingninger i markedene i april

10-års statsobligasjonsrente

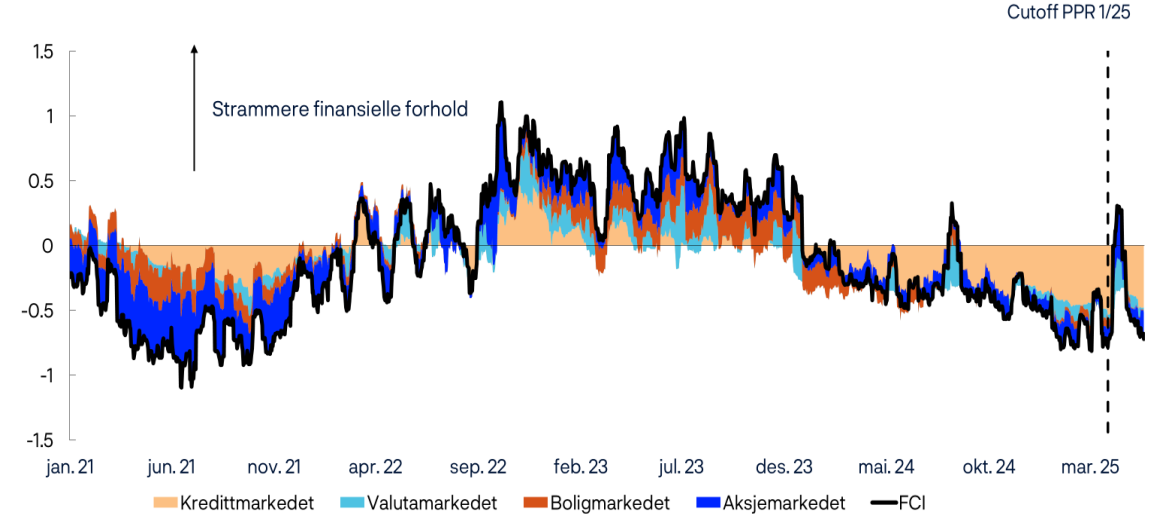
Kilde: Bloomberg

Finansielle forhold i Norge

Financials Conditions Index (FCI)

Indeks for finansielle forhold (FCI). Standardavvik fra gjennomsnitt. Daglig. 1.jan. 2021 – 20. mai 2025

Kilder: Bloomberg, Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finansportalen, Finn.no, LSEG Datastream, Nordic Bond Pricing, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Beregning av strukturell oljekorrigert budsjettbalanse

Brynjar Indahl

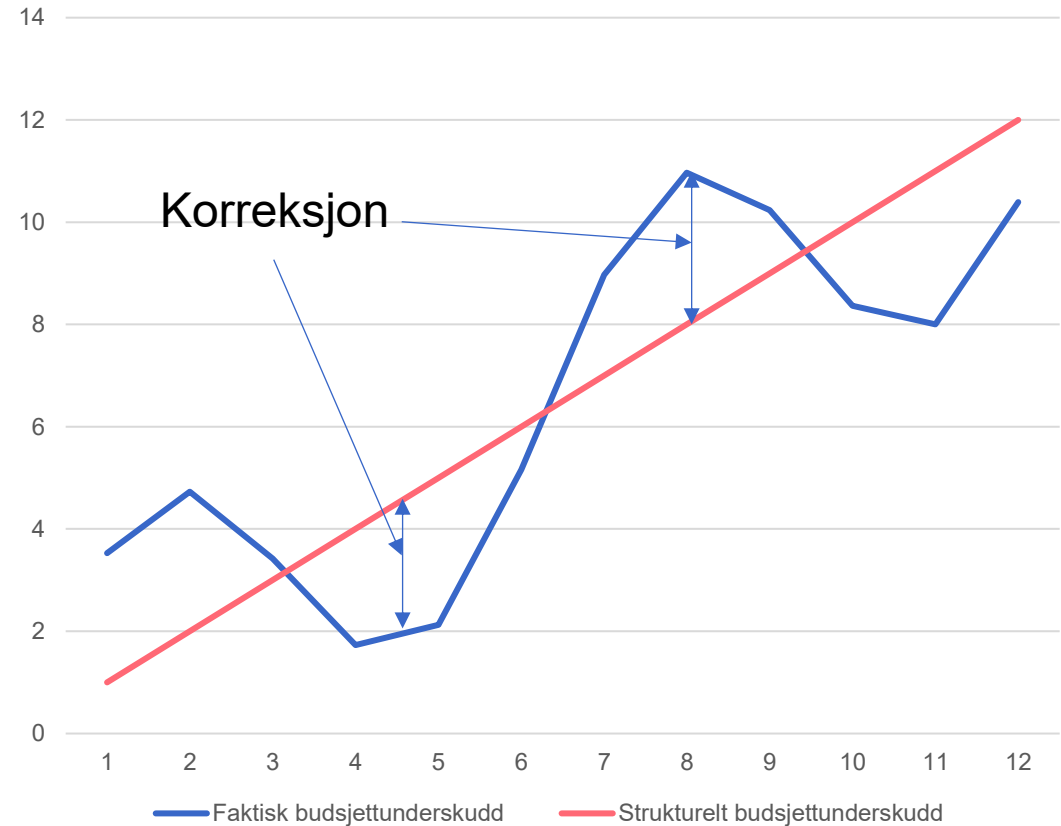
RUF 22. mai 2025

Disposisjon

- Hvorfor beregne strukturell balanse?
- Overordnet om metode
- Enkeltelementer med utgangspunkt i Revidert nasjonalbudsjett 2025

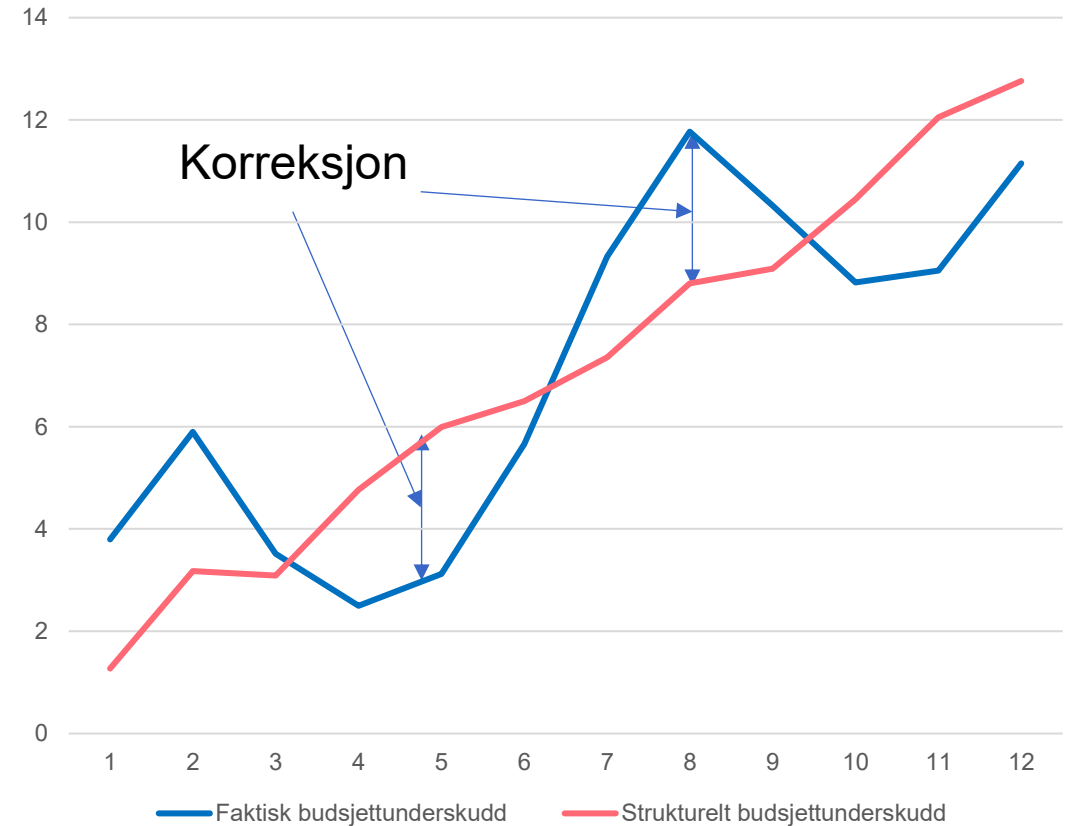
Hvorfor beregne strukturell balanse?

- Stabiliseringspolitikk
  - Tillater at endrede konjunkturer slår ut i budsjettbalansen
  - «De automatiske stabilisatorene får virke»
- Kontroll over på utviklingen i statens nettogjeld (formue) over konjunktursykelen
- I Norge er den strukturelle balansen et mål på bruk av fondsmidler – handlingsregelen
  - Over tid underskudd på 3 pst. av Statens pensjonsfond utland

Ikke et mål å korrigere for alt!

- Avveining: «rendyrket» underliggende balanse vs. praktiske hensyn
- Fokus på konjunkturrelle variasjoner i større poster, særlig skatter, renter og dagpenger
- Variasjoner i enkelte andre større poster
- Fortsatt mange budsjettposter som varierer fra år til år
- Politikktiltak (diskresjonære endringer) skal telle med

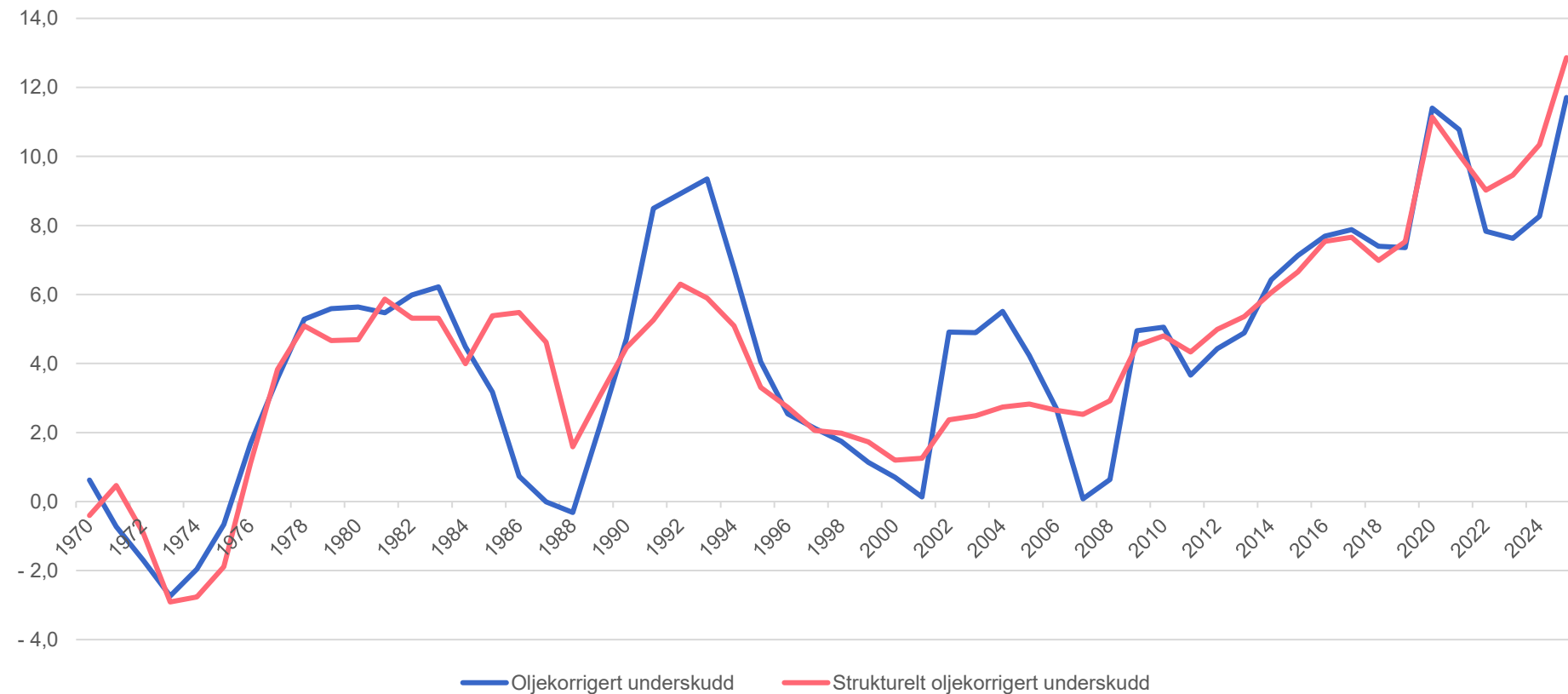

Strukturell balanse for hva?

- Utgangspunktet er statsbudsjettets budsjettbalanse
- Uten petroleumssektoren = oljekorrigert budsjettbalanse
- Bokførte størrelser
- Uten kommuneforvaltningen og andre statsregnskaper

Strukturelt budsjettunderskudd

Underskudd som andel av trend-BNP Fastlands-Norge

Metode - overordnet

Generelt utgangspunkt

$$b_s = T^{TR} + I^{TR} + I - U^{TR} - U$$

Trending:

- Direkte på inntekten eller utgiften (typisk HP-filter)

- BNP- korreksjon: $T \cdot \left(\frac{Y^{TR}}{Y} \right)^{\varepsilon_{t,tb} \cdot \varepsilon_{tb,y}}$

- Konjunkturindikator: $T_k \cdot \left(\frac{X_k^{TR}}{X_k} \right)^{\alpha_{t,x}}$

- Formuespriser: $T_l \cdot \left(\frac{A_l^{TR}}{A_l} \right)^{\beta_{t,a}}$

Norsk tilnærming:

- Konjunkturindikatorer + direkte beregning (to trinns beregning)
  - Skatter og avgifter
- Trendavvik ved bruk av konjunkturindikator
  - Dagpenger
- Trend direkte på et utvalg av inntekts- og utgiftsposter
  - Renter, overføringer Norges Bank m.fl.
- Bruker HP-filter til å beregne trend
  - Fremskriver seriene for å redusere endepunktproblemer
  - Trender i faste priser

Strukturelt oljekorrigert overskudd i RNB25

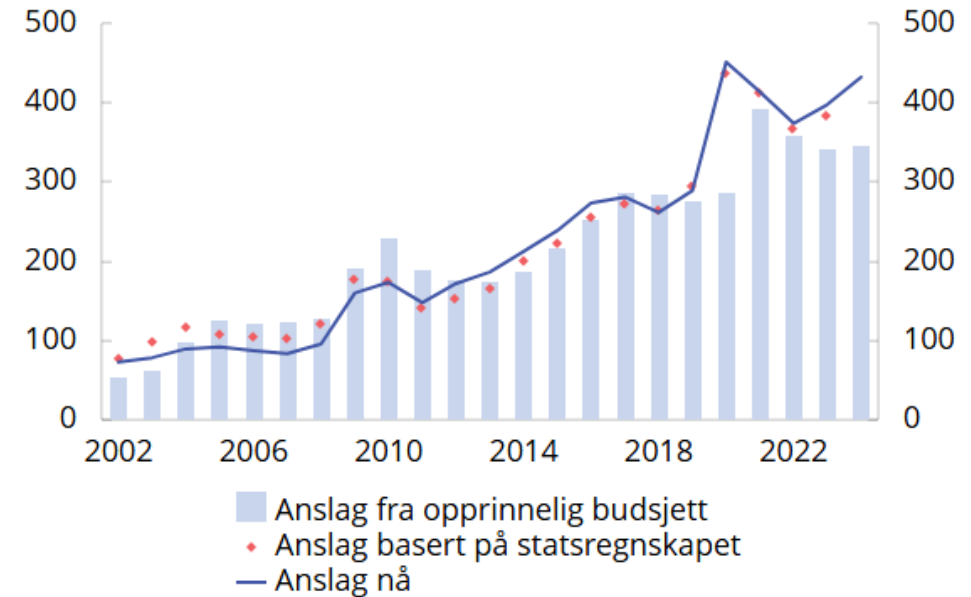
	RNB25. Mrd. kroner
Oljekorrigert overskudd	-493,8
- Avvik fra trend netto renter	15,7
- Avvik fra trend overføringer fra Norges Bank	17,0
- Regnskapsmessige korreksjoner	9,7
- Avvik fra trend skatter og dagpenger	6,2
= Strukturelt oljekorrigert overskudd	-542,4

Strukturell balanse revideres jevnlig

- Strukturelt nivå kan ikke observeres
- Trendene er basert på usikre fremskrivninger
- Metoder bør justeres ved behov
- Ny informasjon og metodiske endringer endrer normalt strukturell balanse også bakover i tid

- Figur 1.7 fra NB25:

Anslag for strukturelt oljekorrigert budsjettunderskudd i ulike budsjettdokumenter

Skatter og dagpenger

	RNB25. Mrd. kroner
Oljekorrigert overskudd	-493,8
- Avvik fra trend netto renter	15,7
- Avvik fra trend overføringer fra Norges Bank	17,0
- Regnskapsmessige korreksjoner	9,7
- Avvik fra trend skatter og dagpenger	6,2
= Strukturelt oljekorrigert overskudd	-542,4

Totrinns tilnærming: Sum av 2 trinn

- Trinn 1: Konjunkturrelle trendavvik

- $T_k \cdot \left(\frac{X_k^{TR}}{X_k} \right)^{\alpha_{t,x}}$

- Beregnes ikke for særavgifter/sektoravgifter

- Trinn 2: Trendavvik direkte på skatteseriene

- Skatteseriene korrigeres først for
    - Diskresjonære skatteendringer
    - Trendavviket fra trinn 1
  - Beregnes ikke for dagpenger

Skattenserier	Konjunkturindikator	α
Personskatter	Sysselsatte lønnstakere og selvstendige. Årsverk	1
Arbeidsgiveravgift	Sysselsatte lønnstakere. Årsverk	1
Etterskuddsskatter	BNP Fastlands-Norge	1
Merverdiavgift	Privat konsum/investeringer bygg og anlegg	1
Særavgifter/ sektoravgifter	-	-
Dagpenger	Antall dagpengemottakere	1

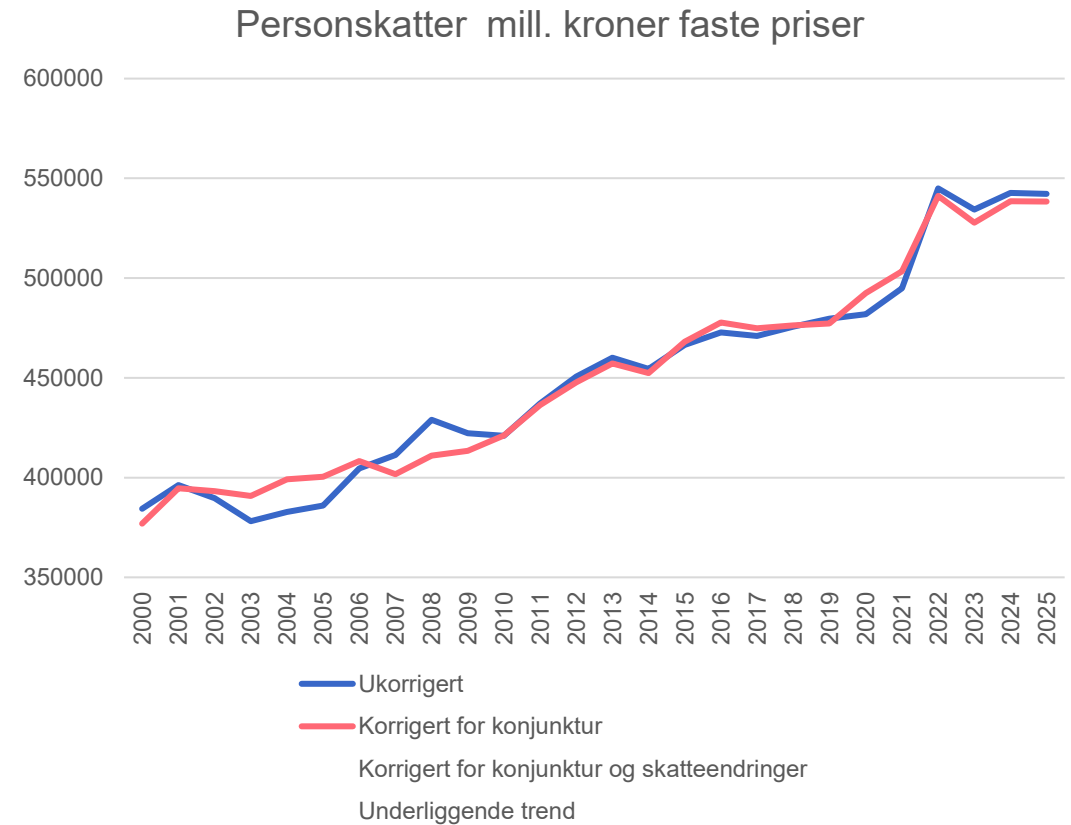
Trinn 2: Eksempel personskatter

- Vi tar utgangspunkt i samlede personskatter

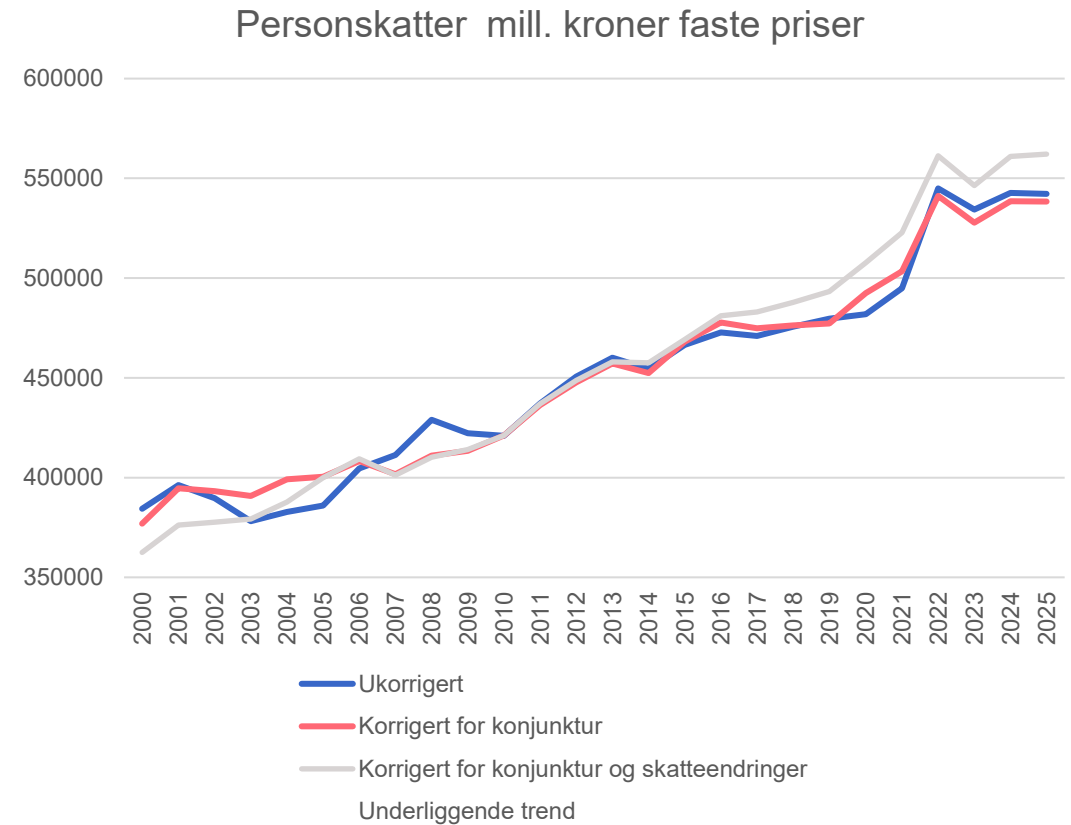
Trinn 2: Eksempel personskatter

- Vi tar utgangspunkt i samlede personskatter
- Korrigerer så for avvik fra trend i konjunkturindikatoren
  - Sysselsetting lønnstakere og selvstendig næringsdrivende

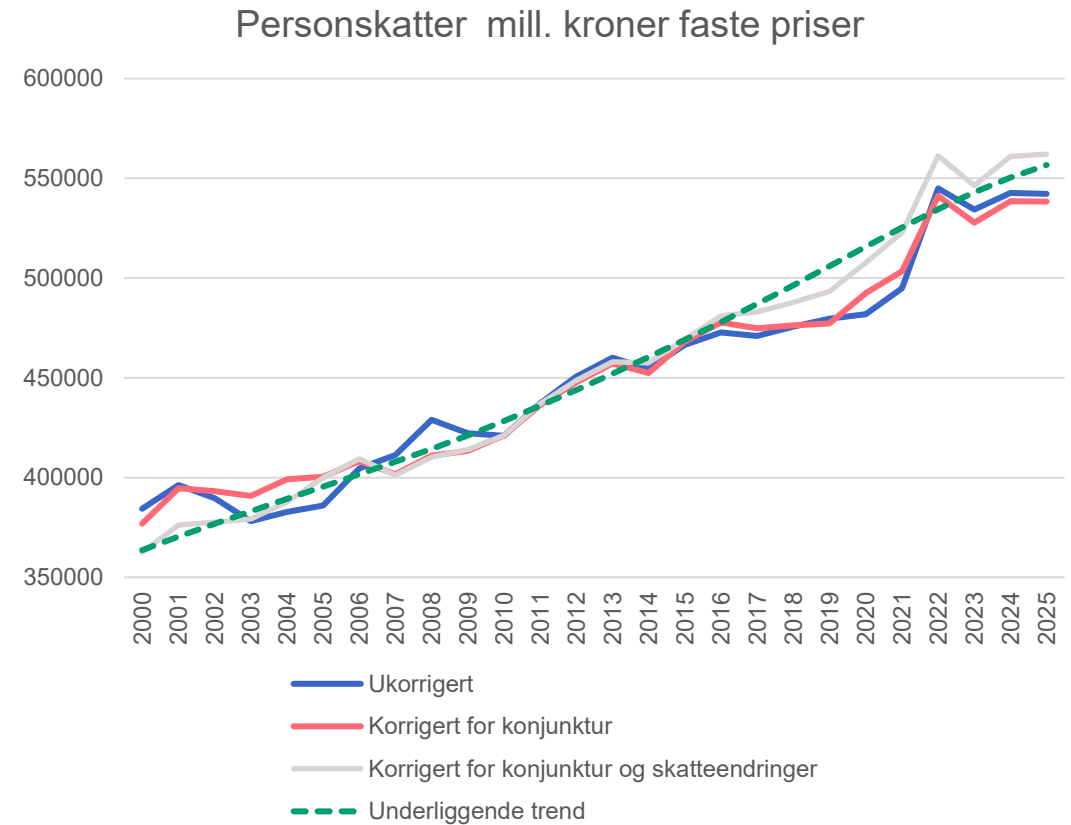
Trinn 2: Eksempel personskatter

- Vi tar utgangspunkt i samlede personskatter
- Korrigerer for avvik fra trend i konjunkturindikatoren
  - Sysselsetting lønnstakere og selvstendig næringsdrivende
- Vi korrigerer så for diskresjonære skatteendringer
  - Utgangspunkt i skattereglene for 2010

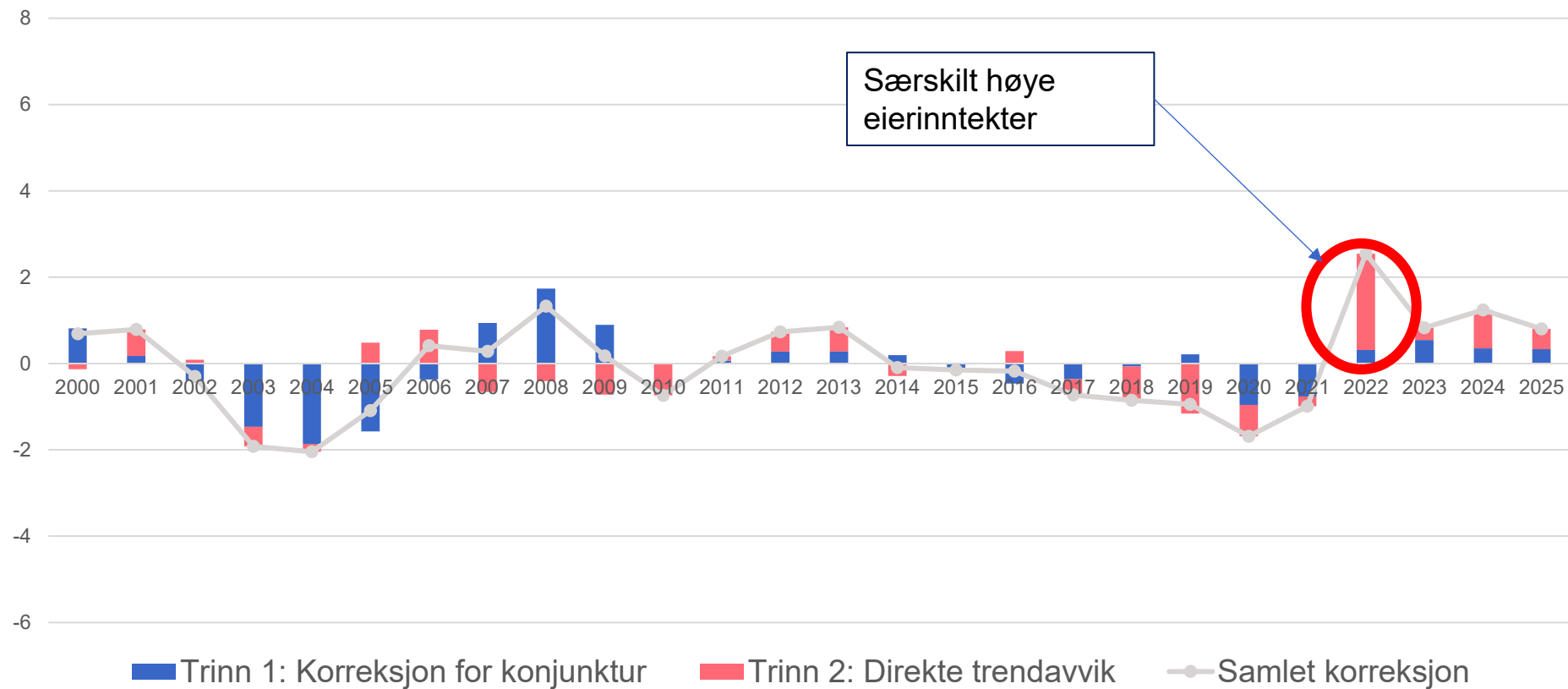
Trinn 2: Eksempel personskatter

- Vi tar utgangspunkt i samlede personskatter
- Korrigerer for avvik fra trend i konjunkturindikatoren
  - Sysselsetting lønnstakere og selvstendig næringsdrivende
- Vi korrigerer så for diskresjonære skatteendringer
  - Utgangspunkt i skattereglene for 2010
- Gir trinn 2 korreksjon

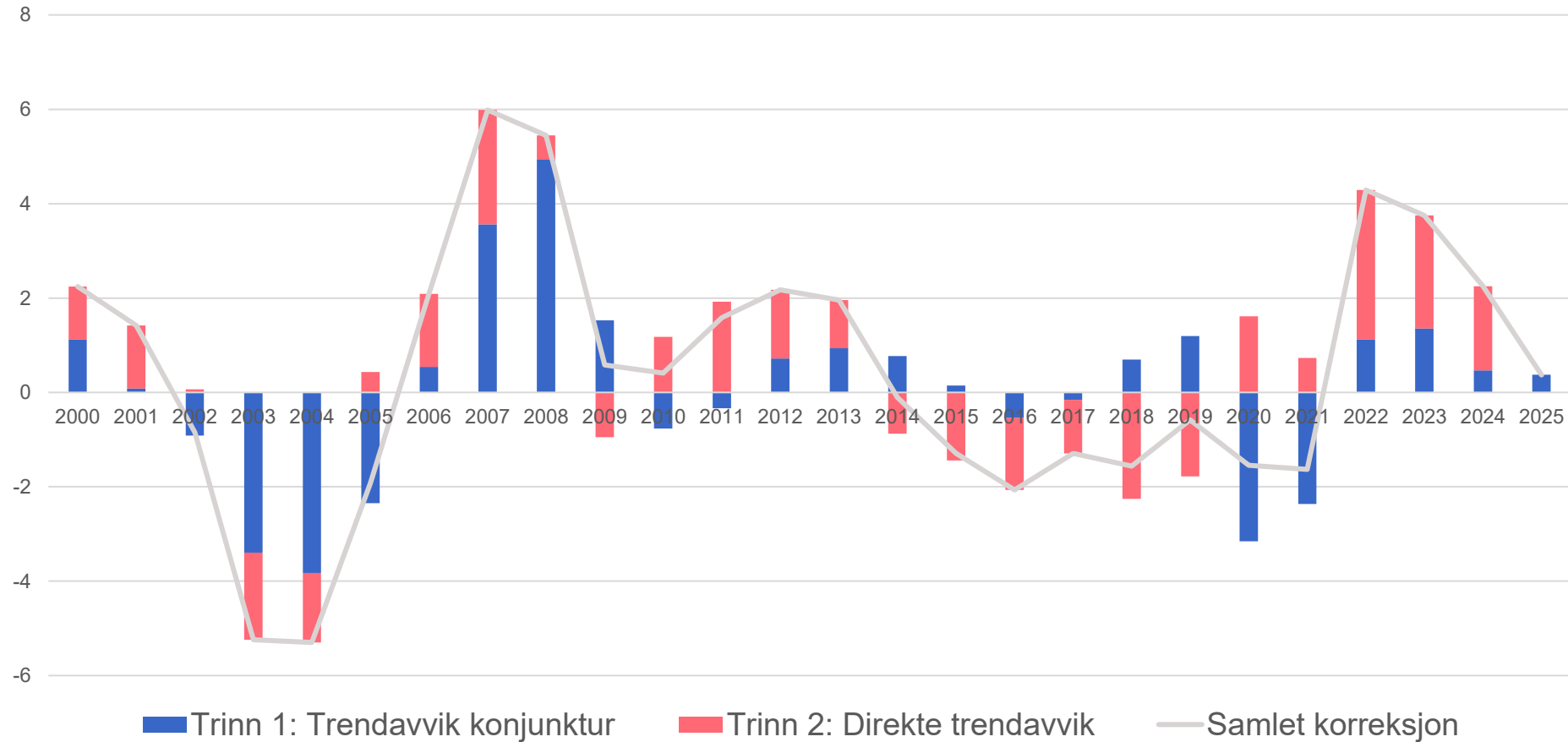

Samlet avvik fra trend personskatter = trinn 1 + trinn 2

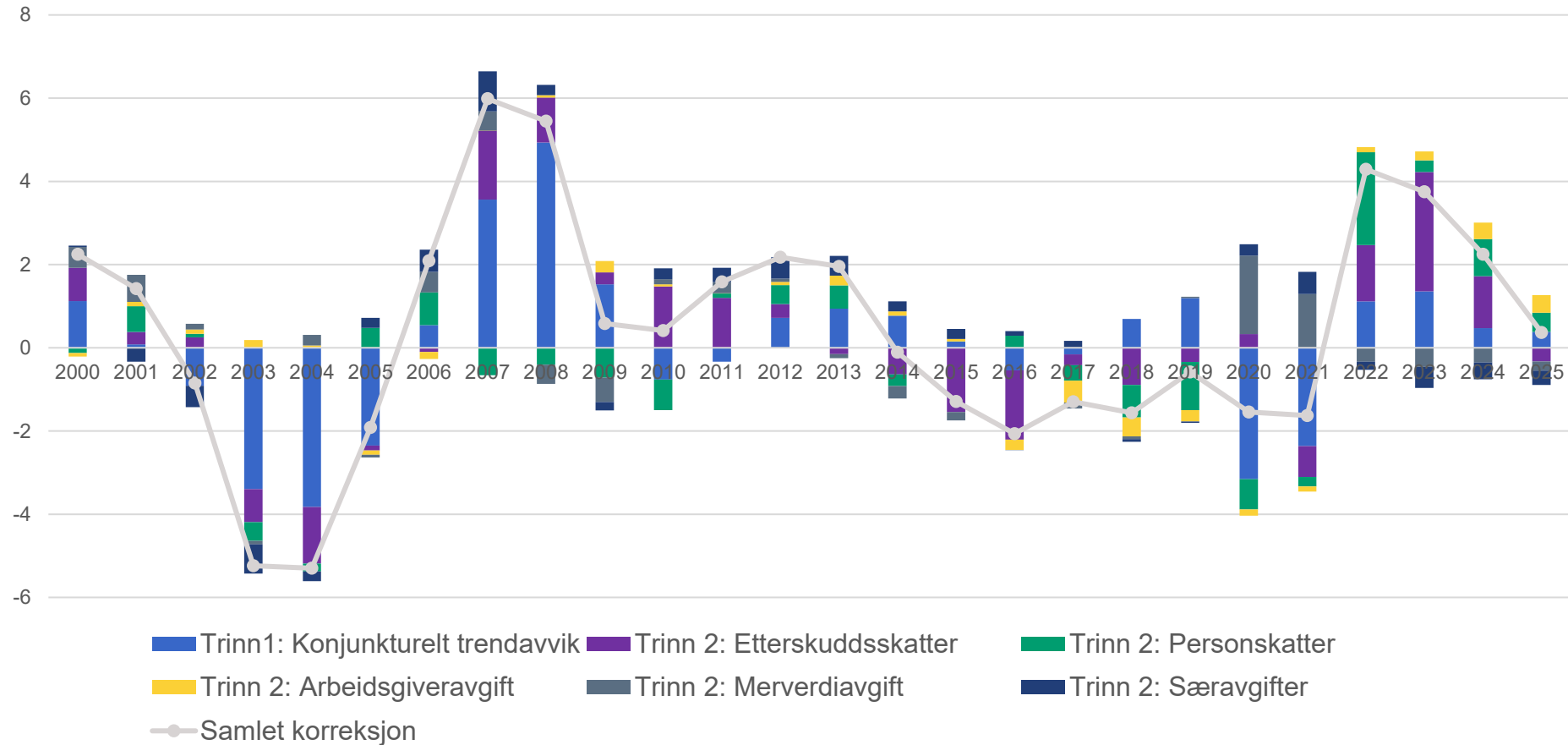
Korreksjoner personskatter som andel av samlede skatteinntekter

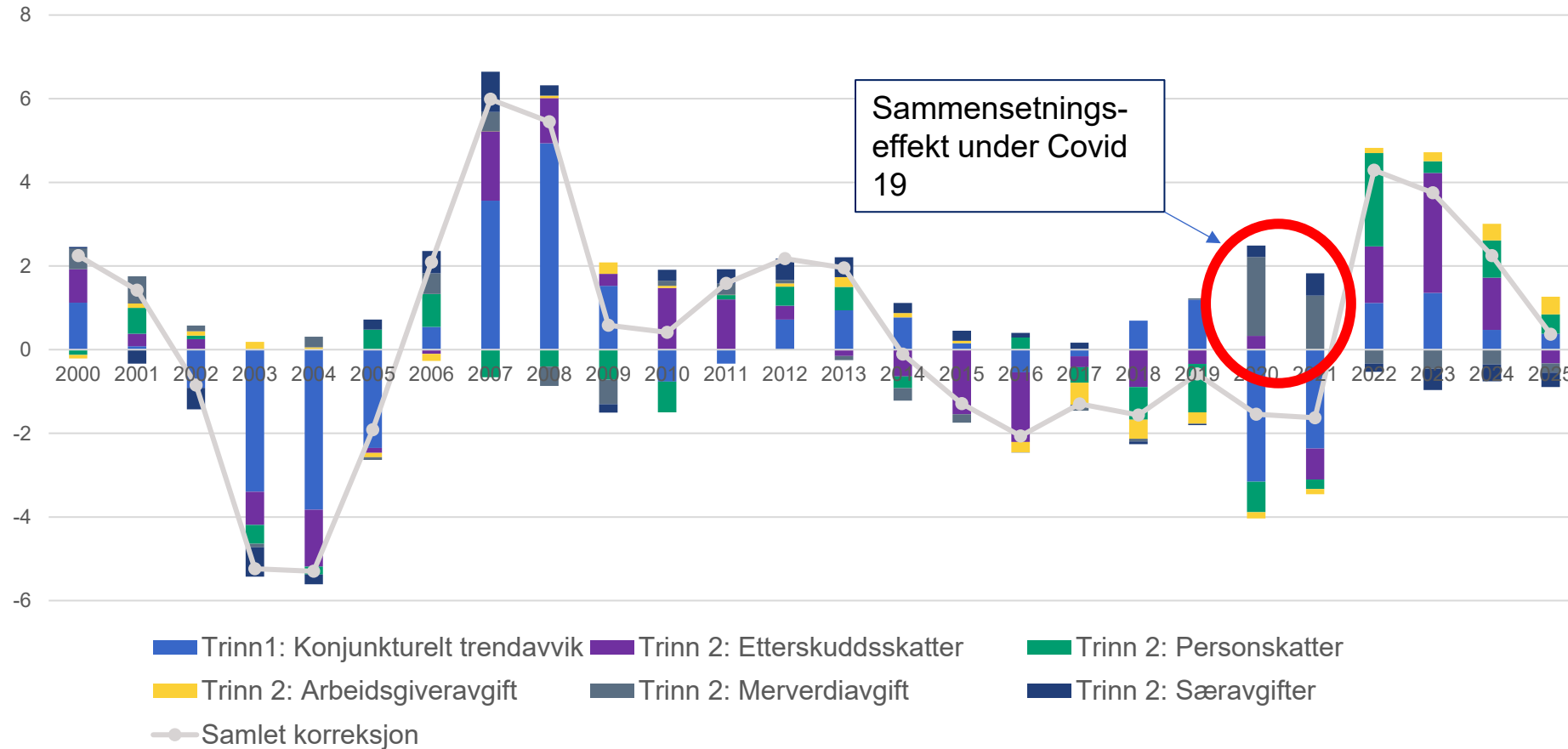
Samlet avvik fra trend skatter og dagpenger i % av samlede skatteinntekter

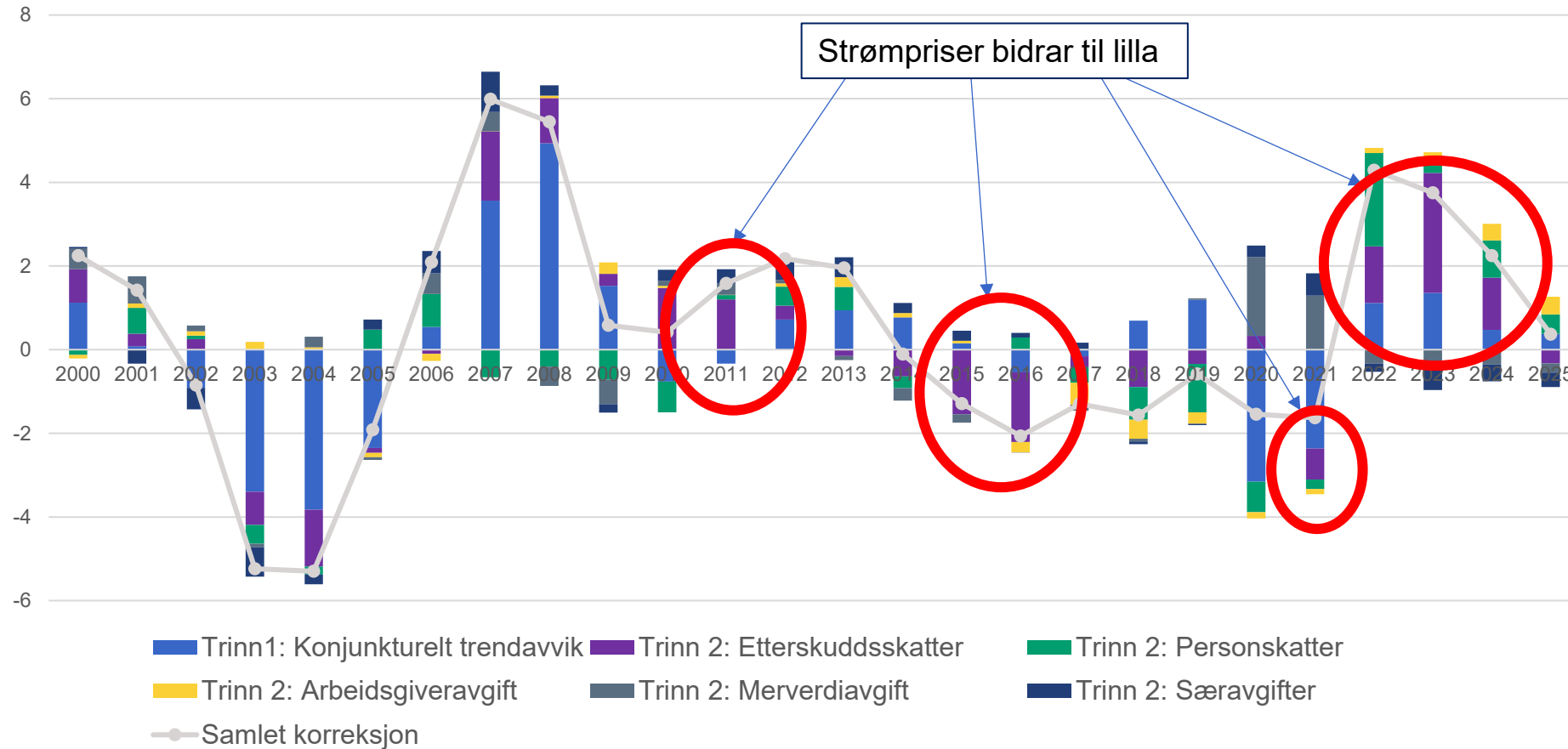
Avvik fra trend skatter og dagpenger i % av samlede skatteinntekter

Avvik fra trend skatter og dagpenger i % av samlede skatteinntekter

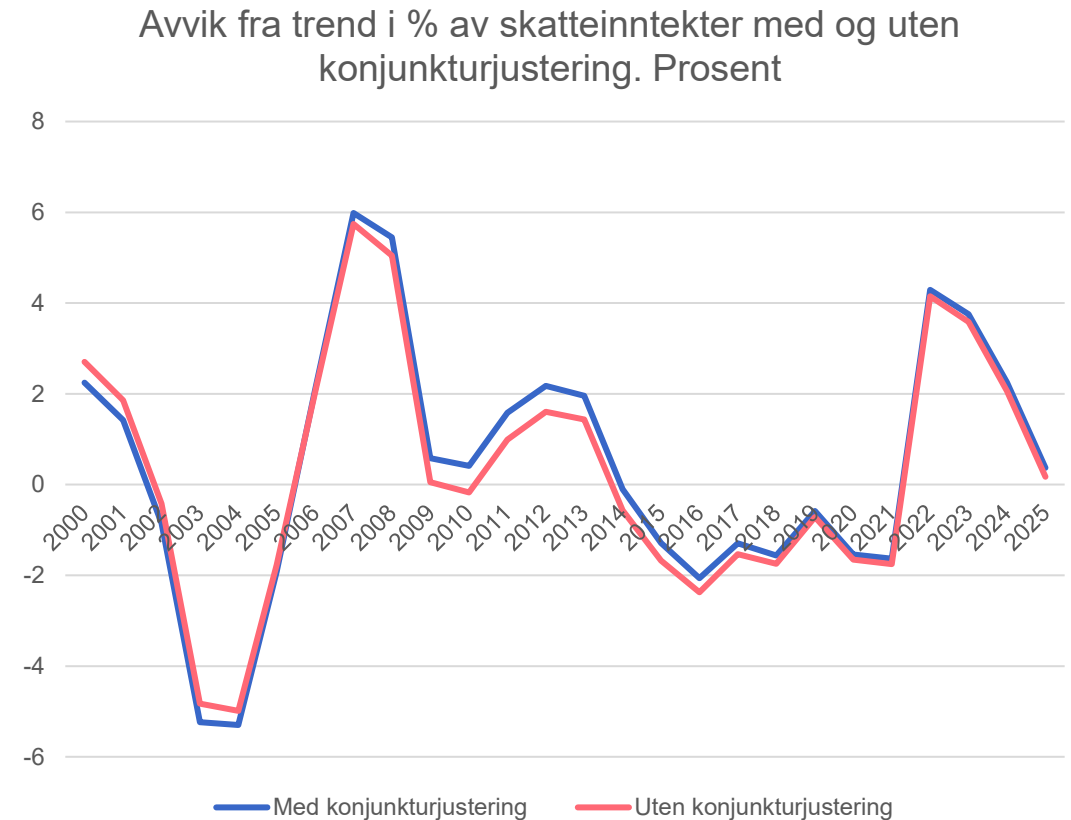

Avvik fra trend skatter og dagpenger i % av samlede skatteinntekter

Til vurdering: Droppe trinn 1?

- Er det noe å tjene på å bruke konjunkturindikatorer?
  - Kompliserer beregningene
  - Er det god sammenheng?
- Ser ut til å fange opp noe ekstra variasjon
  - Signifikant sammenheng med unntak av særavgifter
  - Men ikke dramatiske forskjeller

Endring for særavgifter

- Strukturelle endringer har «frikoblet» særavgifter fra konjunkturindikatoren (privat konsum)
  - Fordeler for nullutslippsbiler
  - Større vektlegging av miljøavgifter
- Ikke signifikant sammenheng siste 10 år
- Har droppet konjunkturjustering
- Alle særavgifter slått sammen til én skatteserie

Særavgifter og konjunkturindikator. Realvekst fra året før. Prosent

Netto renter

	RNB25. Mrd. kroner
Oljekorrigert overskudd	493,8
- Avvik fra trend netto renter	15,7
- Avvik fra trend overføringer fra Norges Bank	17,0
- Regnskapsmessige korreksjoner	9,7
- Avvik fra trend skatter og dagpenger	6,2
= Strukturelt oljekorrigert overskudd	542,4

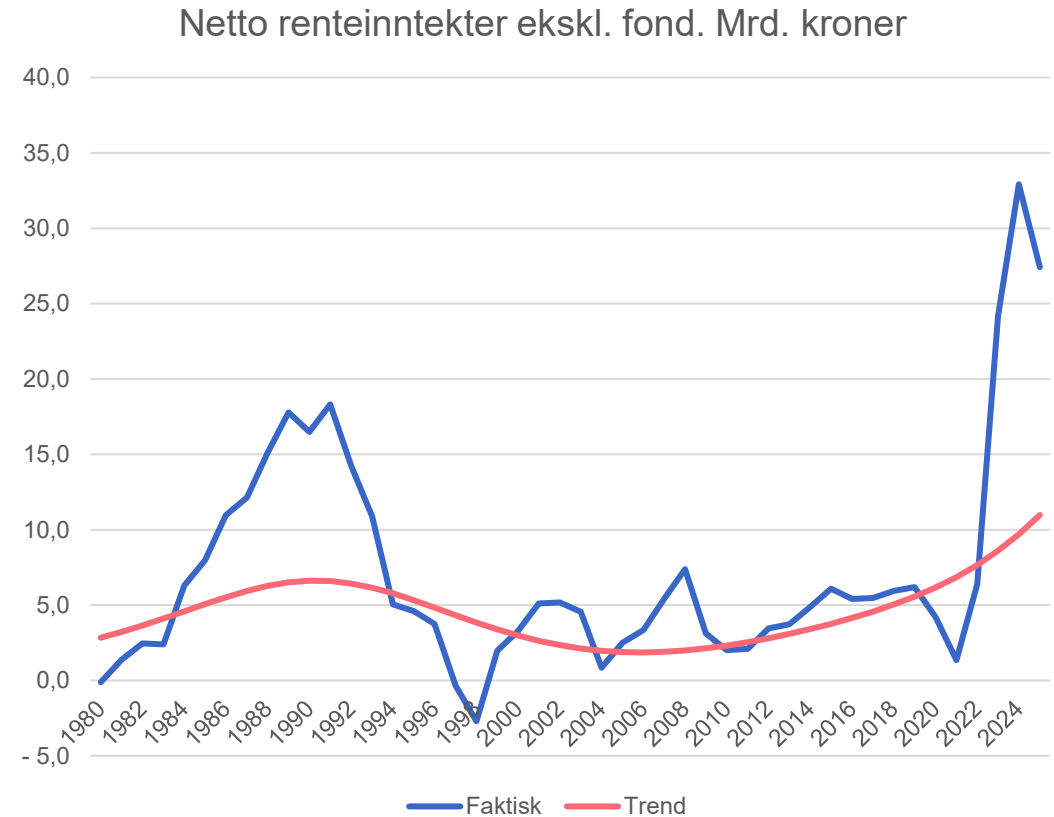

Netto renteinntekter

- Innskudd på statens konto i Norges Bank
- Renteinntekter fra statsbankene mv.
  - Husbanken
  - Lånekassen for utdanning
  - Innovasjon Norge
  - Eksportkredittordningen
  - Boliglån til statsansatte via SPK
  - mm
- Renteutgifter
  - Innenlands statsgjeld
  - Byggelånsrenter regionale helseforetak

Netto renteinntekter

- Ligger nå betydelig over trend
  - Høyere rente
  - Betydelige utlån via statsbankene
  - Unormalt høye innskudd på statens konto
- Forventes å falle mot trend fram mot 2030
  - Forventet rentenedgang
  - Reduksjon i nye utlån
  - Overføring fra statens konto til SPU

Overføring fra Norges Bank

	RNB25. Mrd. kroner
Oljekorrigert overskudd	-493,8
- Avvik fra trend netto renter	15,7
- Avvik fra trend overføringer fra Norges Bank	17,0
- Regnskapsmessige korreksjoner	9,7
- Avvik fra trend skatter og dagpenger	6,2
= Strukturelt oljekorrigert overskudd	-542,4

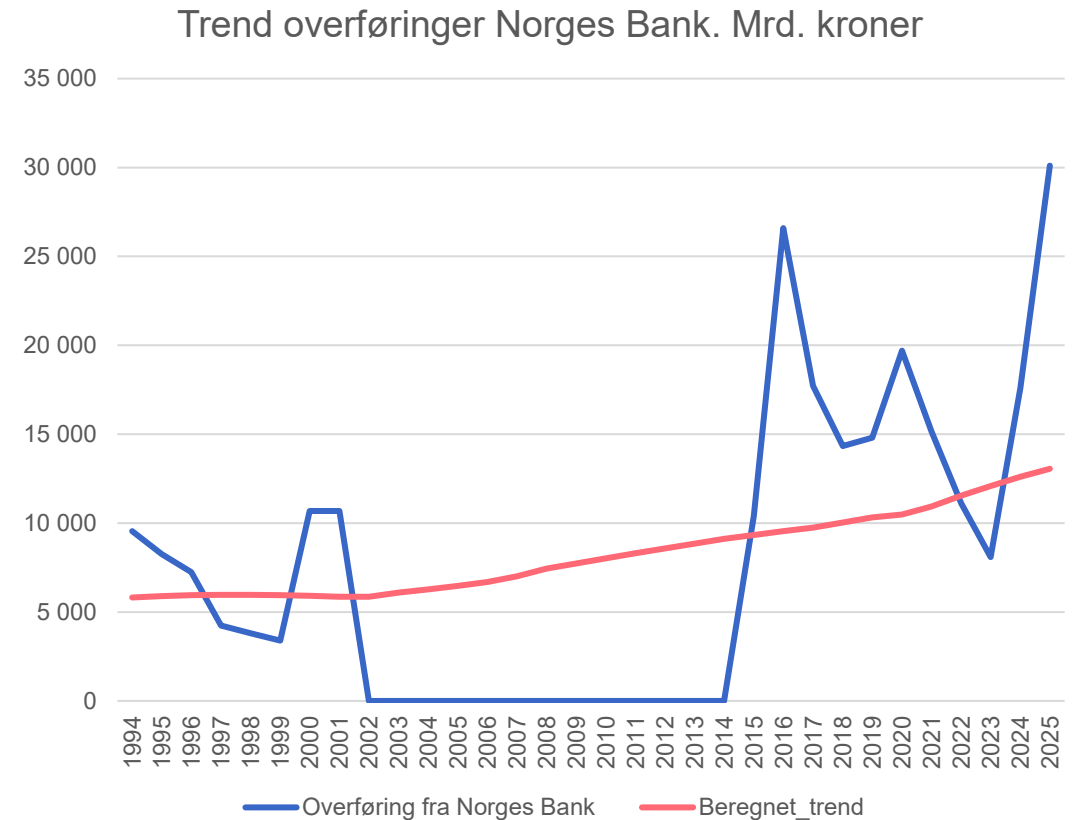

Overføringer fra Norges Bank

- Overskudd i Norges Bank utover en reserve settes inn på et overføringsfond
- 1/3 av innestående på overføringsfondet overføres til statskassen påfølgende år
- Forutsetninger for Norges Banks anslag (hittil):
  - Antakelse om (konstant) avkastning på rente- og aksjeporteføljen i valutareservene
  - Ikke forutsatt fremtidige endringer i kronekurs
  - Overføring dekkes ikke ved overføring fra valutareservene
- Nytt fra 2025: Norges Bank skal fra nå av finansiere overføringen ved å selge valutareserver. Vil ha betydning for 2026

Avvik fra trend

- Overskuddet i Norges Bank i 2024 var 95 mrd. kroner.
- Av dette overføres 30,1 mrd. kr til statskassen i 2025
- 17,0 mrd. kr over trendnivå
- Forventer at overføringen skal falle i årene framover
  - Mer «normal» avkastning fra aksjemarked internasjonalt?
  - Norges Bank skal selge valutareserver for å dekke overføringen
  - Men kan komme justeringer i trendnivået

Regnskapsmessige korreksjoner

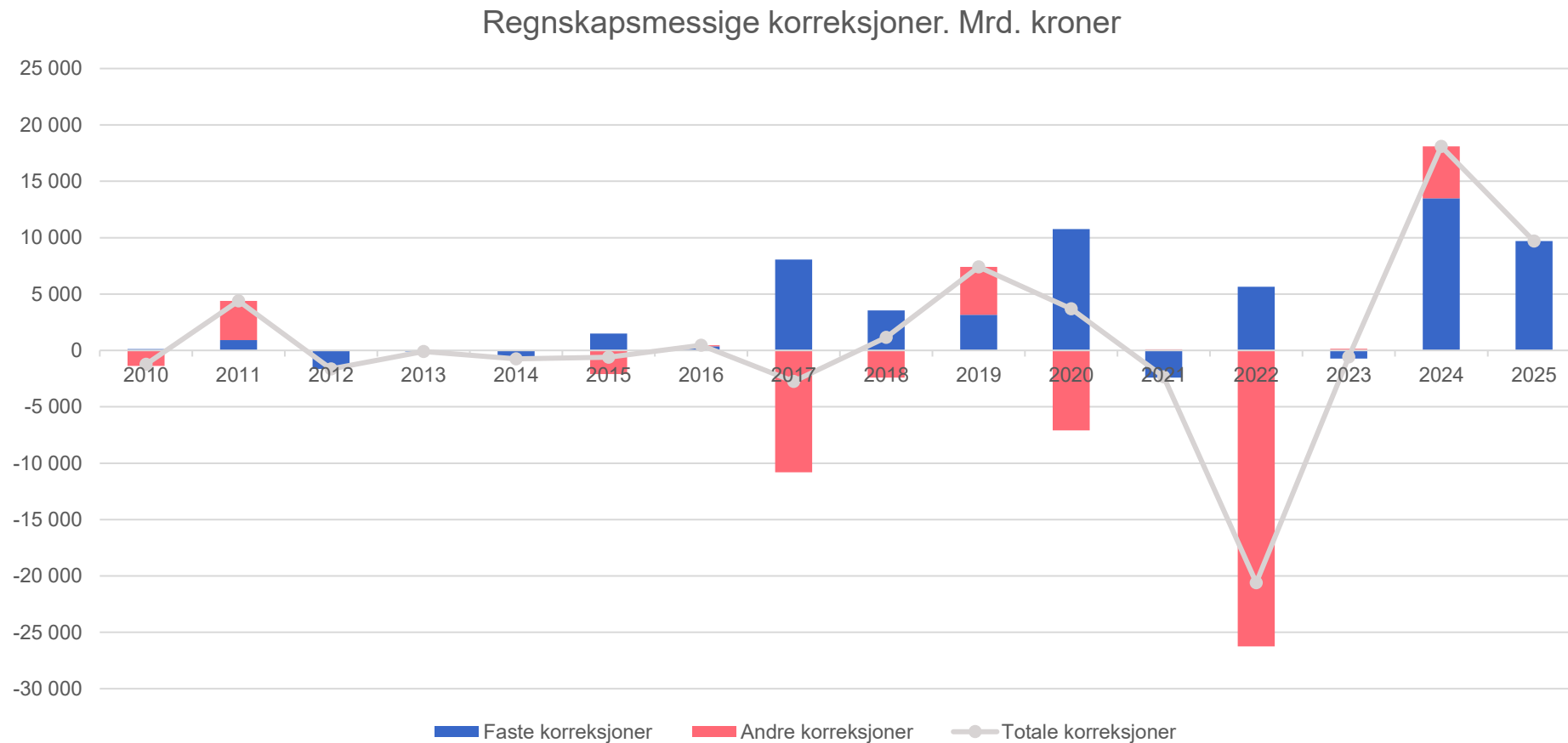
	RNB25. Mrd. kroner
Oljekorrigert overskudd	-493,8
- Avvik fra trend netto renter	15,7
- Avvik fra trend overføringer fra Norges Bank	17,0
- Regnskapsmessige korreksjoner	9,7
- Avvik fra trend skatter og dagpenger	6,2
= Strukturelt oljekorrigert overskudd	-542,4

Hva korrigerer vi for?

- Faste årlige korreksjoner:
  - Helseforetakenes pensjonspremier
  - Vederlag for salg av oppdrettskonsesjoner
- Enkeltstående korreksjoner:
  - Endringer i betalingsterminer på skatt og avgift
  - Endringer i budsjetteringsmetoder (som ikke påvirker samlede bevilgninger over tid)
  - Særskilt: Ekstra inntektspåslag ifm. strømkrisen 2021/2022

Regnskapsmessige korreksjoner. Mill. kr

Usikkerhet om pensjonspremier helseforetak

- Ny offentlig AFP-ordning vil trolig øke pensjonspremiene framover
- Foreløpig usikkert hvor mye
- Trendnivået er oppjustert i RNB25
- Kan bli justert når vi blir sikrere på nytt nivå på pensjonspremiene

Oppsummering

- Vi styrer etter en strukturell balanse
  - Stabiliseringspolitikk: Lar automatiske stabilisatorer virke
  - Kontroll på nettogjeld (formue) over konjunktorene
- Korrigerer for
  - Skatter, avgifter og dagpenger
  - Netto renter og overføringer fra Norges Bank
  - Pensjonspremier helseforetak og salg av oppdrettskonsesjoner
  - Noen enkeltsaker
- Fortsatt mange budsjettposter som ikke korrigeres
- Revisjoner
  - Løpende vurdering av metode
  - Usikkerhet gjør at også korreksjonene blir usikre

SOBU

Revidert nasjonalbudsjett 2025:

Nøkkeltall i revidert budsjett for 2025

Pressemelding | Nr: 23/2025 | Dato: 15.05.2025

[Read in English](#) | [Loga sámegillii](#)

For å gi lik tilgang til makroøkonomiske tall som kan være markedssensitive, offentliggjør Finansdepartementet enkelte nøkkeltall før revidert nasjonalbudsjett legges frem kl. 10:45. Mer detaljerte anslag blir publisert i budsjettet.

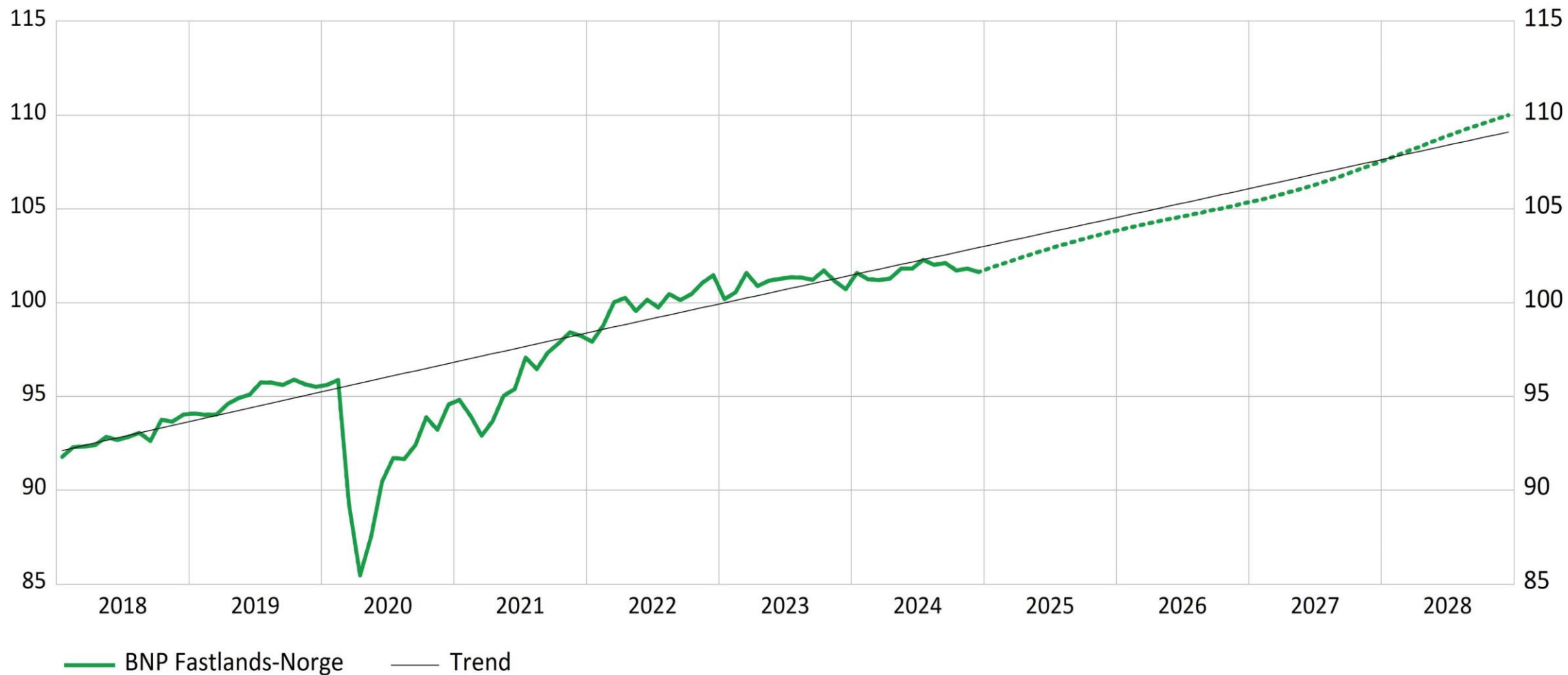
Innretningen av finanspolitikken

Uttak fra SPU, prosent ²	2,6	2,7
Strukturelt oljekorrigert budsjettunderskudd, mrd. 2025-kroner	429,7	542,4
Strukturelt oljekorrigert budsjettunderskudd, mrd. kroner	415,1	542,4
Strukturelt oljekorrigert budsjettunderskudd, andel av trend-BNP for Fastlands-Norge	10,3	12,9
Endring i strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge ³	0,9	2,5

BNP Fastlands-Norge og beregnet trend

Sesongjustert, indeks, 2022 = 100

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Nasjonalbudsjettet bør presentere både produksjonsgapet og beregninger av trenden til BNP Fastlands-Norge i løpende og faste priser.

Finanspolitikuttvalget, Uttalelse 2023

$$b - \bar{b} = \epsilon(y - \bar{y})$$

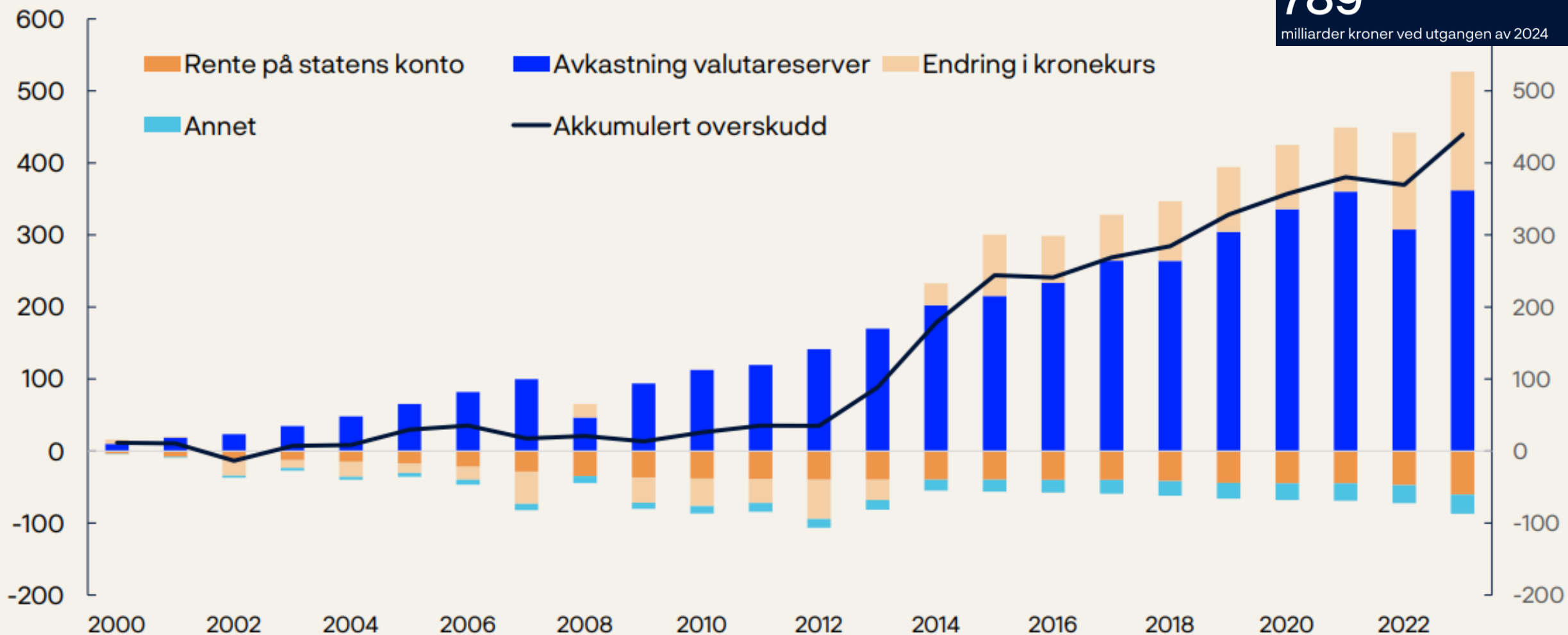
Valutareservene har gitt høy avkastning

Norges Banks overskudd. Milliarder kroner. Akkumulert siden 2000.

Markedsverdien til valutareservene var

789

milliarder kroner ved utgangen av 2024

Statlige formuesplasseringer og SOBU

SPU

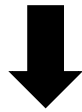
Valutareserver

Statens direkte eierskap

SPN

To formål, en indikator?

- Stabiliseringspolitikk: lar automatiske stabilisatorer få virke
- Kontroll på nettoformue over konjunktorene

Regjeringen.no		
Søk		Søk
Tema	Dokument	Aktuelt
Departement	Regjering	
Innretningen av finanspolitikken		
Uttak fra SPU, prosent ²	2,6	2,7
Strukturelt oljekorrigert budsjettunderskudd, mrd. 2025-kroner	429,7	542,4
Strukturelt oljekorrigert budsjettunderskudd, mrd. kroner	415,1	542,4
Strukturelt oljekorrigert budsjettunderskudd, andel av trend-BNP for Fastlands-Norge	10,3	12,9
Endring i strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge ³	0,9	2,5

Oppsummering av tankestrøm ...

- Utarbeid et oppdatert arbeidsnotat som dokumenterer metoden
  - Kan den «norske tilnærmingen» begrunnes gjennom bruk av modellsimuleringer?
  - Begrunn hvilke budsjettposter som ikke korrigeres
  - Hvordan korrigeres priser?
- Beskjeden omtale i budsjettet ...
  - Nasjonalbudsjettet bør presentere både produksjonsgapet og beregninger av trenden til BNP Fastlands-Norge i løpende og faste priser
  - Skjønnsmessige vurderinger bør i større grad begrunnes og synliggjøres
- Trenger vi flere/andre nøkkeltall for å beskrive «innretningen av finanspolitikken»?
  - Oljepengebruk, realøkonomiske budsjetteffekter, skatte- og avgiftstrykk, utgiftsvekst mv.
  - Vurdere om det også bør presenteres tall for «SOBU» for hele offentlig forvaltning

